

1918.

IX.

2350

1918

Quarto approximante tristi anniversario funesti belli Sanctissimus Dominus Noster Benedictus Papa XV. Motu Proprio die 9. Maii a. c. edito universos orbis catholici presbyteros provocavit, ut sacrosanctum Missae Sacrificium festo die Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli celebrandum una cum Ipso pro pace exoranda offerre festinent. Sub potenti manu Dei gementes, miseriisque belli in dies vehementius prostrati pacem exoptamus, fiduciamque nostram in Cor Jesu, fontem vitae, sanctitatis et misericordiae defigendo, vigore praesentium ordinamus, ut omnes parochi, parochiarumque administratores Dioecesis Nostrae suprafato festo sacrum — secus pro populo litandum — in unione cum intentione Sanctissimi Patris pro pace offerant. Ceteros autem Dioecesis Nostrae presbyteros pariter provocamus, ut Missam festi SS. Apostolorum Petri et Pauli ad eandem intentionem offerre minime omittant.

Sacrum die
29. Junii pro
pace offer-
rendum.

2351

1918

Magna nobis, universoque regno, diris belli diuturni calamitatibus oppresso ob penuriam pluviae salutaris imminet perniciēs. Ut igitur terra nostra prae nimia ariditate revera sitiens necessaria reficiatur pluvia, mandamus, ut sacerdotes omnes in missis tam cantatis, quam lectis; quando rubricae permittunt, secundum necessitatem, post collectam „pro pace“ sumant etiam collectam simpliciter praescriptam „ad petendam pluviam“ usquedum misericors Deus cladem nobis imminentem averterit et pluviam sufficientem concesserit.

Collecta pro
pluvia.

2352

1918

Dubia circa
pium viae
crucis exer-
citiū et in-
dulgētiās.
eidem ad-
nexas rite
lucrandas.

Postquam, die 24. iulii 1912, a Suprema Sacra Congregatione S. Officii promulgatum fuit Decretum de Indulgentiis pio Viae Crucis exercitio adnexis, nonnulla dubia oborta sunt, quae Sacrae Poenitentiariae Apostolicae Tribunali solvenda sunt proposita; videlicet:

I. Utrum praedictum Decretum abrogaverit etiam pias Uniones et pia Exercitia „Viae Crucis Perpetuae“ et „Viae Crucis Viventis“, cum indulgentiis quae eisdem respective sunt adnexae?

II. Utrum abrogatio coronarum, quas vocant Viae Crucis, et cuiusvis concessionis, quae eas respiciat, se extendat etiam ad illas Viae Crucis coronas, quae ante abrogationis Decretum fuerant legitime benedictae, indulgentiis ditatae et fidelibus iam distributae?

III. An per idem Decretum censendus sit abolitus usus crucium vel crucifixorum, quibus per facultates speciales, cuicumque tributas, adnexae fuerant indulgentiae Viae Crucis, lucrandae ab iis etiam qui nullo detinentur impedimento ab exercitio rite obeundo; et an huiusmodi cruces et crucifixi, qui fuerint iam benedicti et di tributi, in posterum pro lucrandis indulgentiis valeant tantum in casu legitimi impedimenti?

IV. Utrum in usu crucifixorum cum adnexis indulgentiis Viae Crucis rite benedictorum, ad indulgentias lucrandas, requiratur Passionis Dominicae meditatio, vel saltem pia eiusdem recordatio; an sola sufficiat statutarum precum recitatio, viginti nempe *Pater* cum totidem *Ave Maria*, et *Gloria*?

V. An laudato Decreto abrogata fuerint etiam Indulta, quibus confessariis aliisve concessa est facultas impeditis commutandi preces iniunctas in alia pia opera?

VI. An eodem Decreto abolitae sint etiam illae concessionēs, quibus permittitur, in stationibus singulis rite visitandis, ut multitudo populi fidelis in suo loco consistat, ibique pro qualibet statione assurgat tantum et genuflectat?

Et Sacra Poenitentiaria respondendum censuit:

Ad I. *Negative*.

Ad II. *Affirmative*.

Ad III. *Affirmative* ad utramque partem.

Ad IV. *Affirmative* ad primam partem; *Negative* ad secundam.

Ad V. *Negative*, dummodo usus crucifixi benedicti non omittatur, et aliqua saltem addatur pia Passionis Dominicae memoria.

Ad VI. *Negative*, si agatur de publico exercitio in ecclesia, quod a multitudine fidelium in communi peragatur.

Quae responsa, in audientia diei 7 decembris vertentis anni ab infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiori relata, SS^{mus} D. N. Benedictus div. Prov. Pp. XV. adprobare rataque habere, contrariis quibuscumque non obstantibus, dignatus est, ac publici iuris fieri mandavit.

Datum Romae in S. Poenitentiaria, die 14. decembris 1917.

Guilelmus M. Card. Van Rossum, *Poen. Maior.*

L. † S. F. Borgongini — Duca, *S. P. Secretarius.*

2353

1918

Juxta textum authenticum, qui in Ritualis Romani editione nova In litanis SS. Nomini Jesu typica continentur, in litanis Ssmi Nominis Jesu post obsecrationem: „Per ascensionem tuam“ immediate ab omnibus adiiciatur oportet altera: nova obsecratio addenda.

„Per sanctissimae Eucharistiae institutionem tuam, libera nos Jesu“.

1. A legméltóságosabb Oltáriszentség szerzése által, ments meg minket, Jézus.

2. Durch deine Einsetzung des allerheiligsten Altarsakramentes, erlöse uns, o Jesu!

3. Po utemeljenju presvetog oltarskog sakramenta, oslobodi nas Isuse!

2354

1918

In concursu publico 18-o Junii a. c. servato sequentes alumni in Novum alumni Seminarium Nostrum suscepti sunt: Paulus Varga pro theologia; Aloysius Eigner et Romanus Straub pro VI. classe; Franciscus Árpás, Stephanus Dévai, Ludovicus Frank, Joannes Horváth, Ludovicus Kóczyány, Georgius Nagel, Emilius Petz, Adalbertus Takács, Ferdinandus Varga, Franciscus Waszner, Eleutherius Wittenberger, Josephus Zámosztnyi pro V. classe gymnasii. Nostri.

2355

1918

Vigore novi Codicis Juris Can. *Julium Wajdits*, praelatum Suae Sanctae Sedis Consistorialis relevando *Josephum Wurster drem*, prael. — canonicum Tribunalis Dioecesis Officialem, *Adalbertum Igaz drem*, abbatem — canonicum Vice-Officialem, *Ludovicum Szilvek drem*, *Dionysium Mosonyi drem*, *Franciscum Romaisz* canonicos Ecclesiae Cathedr., *Stephanum Késmárky* Personalia.

drem, directorem Lycei eppalis, *Stephanum Szentkirályi* professorem theol., *Josephum Mérő drem* secretarium eppalem iudices synodales, *Josephum Rézbányay drem* promotorem iustitiae, *Stephanum Sipos drem* defensorem vinculi, *Ottonem Szőnyi drem* advocatum, *Nicolaum Gebauer drem* vero notarium eiusdem Tribunalis constituimus.

Ludovicus Szilvek dr. t. praepositus, canonicus nominatus est commissarius eppalis apud scholam femin. superiorem et gymnasium puellarum V. — Ecclesienses.

Antonius Fényes coop. Paksensis valet. curandae gratia a servitio dioec. ad interim relevatus est.

Cooperatores translati: *Franciscus Bálint* e Püspöknádasd ad Paks. *Joannes Vizi* neomysta ad Ráczpetre.

2356
1918

A nyolcadik
hadikölcsön
ajánlása.

Négy hosszú évnek mérhetetlen sok küzdelme és viszontagsága, s emberfeletti erővel harcoló vitéz hadaink és szövetségeseink bámulatos kitartása után ellenségeink ereje összeroppanni, fennhéjázó, ádáz gyűlölete pedig csökkenni látszik. A frontokról gyors egymásutánban érkező kedvező hírek, a szövetségeseinkkel karöltve kivívott előnyök és győzelmek azt a jól eső reményt erősítik meg bennünk, hogy a reánk nézve diadalmas béke gyorsan érlelődik. Leghatalmasabb ellenségünk, az orosz birodalom részeire hullva békére kényszerült, Románia szintén letette a fegyvert, melyet álnok módon ellenünk emelt, de a saját fejére hullott vissza. Méltányos békét felkínáló jobunkat többi ellenségeink egyelőre még elutasították ugyan, de már suhog fejeik felett is Isten ostroma — vitéz katonáink legyőzhetetlen fegyvereiben, — hogy a pörölycsapások záporában megalázódva józanabb belátás kapjon erőre szíveikben. A győzelem kivívásához azonban további anyagi eszközök szükségesek, hogy fiaink és testvéreink mindennel ellátva, s az itthonlevők áldozatkészségétől bátorítva és lelkesítve küzdhessék ki a mindnyájunk által annyira óhajtott győzelmes békét. Eme eszközök megszerzése és biztosítása céljából a m. kir. kormány épen e napokban bocsátotta ki a VIII. magyar hadikölcsönt. Hazafias lelkünk megértő lelkesedésével fogadjuk a felhívást, mely bennünket újabb felbuzdulásra serkent, hogy a hazának s benne a saját jövő boldogulásunknak meghozzunk minden tőlünk telhető áldozatot. Az általános béke a végső erőfeszítések gyorsaságával közeledik, s ahhoz, hogy az reánk üdvös és áldásos legyen, eddigi páratlan sikereink után nősies kitartásra van feltétlen szükség.

Felhivom tehát egyházmegyém tiszt. lelkészeit, tanítóit és összes hivat. hogy a VIII. magyar hadikölcsön sikerét minden rendelkezésükre álló eszközzel biztosítani igyekezzenek.

Alább közlöm a nm. vallás- és közokt. miniszter úrnak idevonatkozó rendeleteit s azokat az összes érdekeltek tettekre szóló megszívlelésébe ajánlom.

6298/1918. eln. szám. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. Valamennyi róm. kath. és gör. szert. kath. egyházi Főtit. Főhatóságnak.

A háborúval járó rendkívüli terhek szükségessé teszik, hogy a költségek fedezésére újabb, VIII. hadikölcsön bocsájtassék ki. A pénzügyminiszter úr tekintettel a pénzpiac helyzetére, a jelenlegi időpontot alkalmasnak találván, a kölcsönre történő nyilvános aláírás megkezdését folyó évi június hó 12-ére tervezi.

Az eddigi eredmények nagy mértékben annak voltak köszönhetők, hogy az egyházi főhatóságok közbenjárása folytán a lelképásztörök az aláírási idő tartamára eső vasárnapokon és ünnepnapokon tartandó isentiszteleteken eredményesen buzdították hivat. a jegyzésben való részvételre. A pénzügyminiszter úr kívánatosnak tartaná, hogy ez a propaganda ez alkalommal is minél hatályosabb legyen és ne mulasztassék el egy alkalom sem, hogy akár a szószékről, akár az iskolák katedráiról a hallgatóságnak megmagyaráztassék a hadikölcsön fontossága, már csak a heverő tőkének jobb gyümölcsöztetése szempontjából is.

Az előző hadikölcsönök fényes eredményéhez hasonló siker biztosítása érdekében ez alkalommal is azzal a kéréssel fordulok a Főtit. Főhatósághoz, hogy a hazafias áldozatkésztségnek a lakosság széles köreiben való ébrentartása és fokozása céljából úgy a saját, mint a kezelése alatt álló javadalmak és alapok részéről előljárva, a joghatósága alatt álló papoknak hasonló irányban való buzdítása, de főként a hivat. megfelelő kiképzése útján a cél elérésére ezuttal is közrehatni méltóztassék.

Előzetes tájékozásul van szerencsém megjegyezni, hogy a kölcsönre vonatkozó hivatalos aláírási felhívást a pénzügyminiszter úr minden valószínűség szerint június 11-én fogja közzétenni s az aláírási határidőt, miként eddig is, egy hónapban fogja megállapítani, valamint hogy ezuttal kizárólag 5¹/₂%-os járadékkölcsön fog kibocsájtásra kerülni, amely a pénzügyminiszterium részéről 1925. év előtt nem lesz visszafizetésre felmondható, ezt megelőzőleg tehát a kötvények nem lesznek alacsonyabb kamatozású kötvényekre konvertálhatók.

Az osztrák-magyar bank és a m. kir. hadikölcsönpenztár a most kibocsátásra kerülő kölcsönöknél a korábbinál messzebbmenő kedvezmé-

nyeket fognak nyújtani a jegyző felek részére. A pénzügyminiszter úr külön hangsúlyozandónak tartja, hogy a kormány lehetővé fogja tenni, hogy a fokozatos leszerelés alkalmával a polgári közönség használatára bocsátandó mindennemű cikkek, szerelvények, használati eszközök stb. ára a hadikölcsönt jegyző felek részéről hadikölcsönkötvénnyel egyenlítettessenek ki, sőt különös kedvezményül az igénylők közül azok fognak elsőbbségben részesítettni, akik a fizetést az általuk jegyzett hadikölcsönkötvények útján óhajtják teljesíteni.

Az újabban kibocsátandó hadikölcsön sikerének biztosítása érdekében tehát a multhoz hasonló szíves közreműködésre van szerencsém a Főtiszt. Főhatóságot tisztelettel felkérni.

Budapest, 1918. évi június hó 5.

Zichy.

6282/1918. eln. számú rendelet.

Nyugaton épen most folyik ennek, a minden idők legnagyobb háborújának egyik leghatalmasabb és legvéresebb küzdelme, mely talán közelebb hozza ellenségeinket annak felismeréséhez, hogy céltalan az emberi életnek további feláldozása és hogy céltalan a javakat is a termelő munka helyett az emberiség alkotásainak elpusztítására felhasználni.

Ennek a küzdelemnek eredményéből azonban ki fog virágozni az általános béke, amelyet az egész világon oly hön óhajt mindenki. Amikor majd az öldöklésre szolgáló eszközök az építőmunka céljaira fognak átalakíttatni és a háboru ütötte sebek gyógyítására, a kultura céljaira fognak felhasználtatni.

Mig azonban ez a várva-várt idő elkövetkezik, fegyverben felkészülten kell állanunk és még további újabb áldozatokat kívánó harcokat kell megvívunk.

Ez a helyzetünk teszi szükségessé azt, hogy a háboruval együtt járó rendkívüli költségek fedezésére újabb hadikölcsön bocsáttassék ki és hogy nemzetünk minden tagja gazdasági erőnknek ennél az újabb próbatételénél tőle telhetően oly módon vegye ki részét, hogy ennek a kölcsönnek sikere anyagi erőnkről is bizonytságot tegyen és minden áldozatra kész hazaszeretetünkről.

Hivatali elődeimnek a hadikölcsönök propagálása ügyében kiadott felhívásai nyomán kifejtett kiválóan eredményes közreműködésük alapján, a nyolcadik hadikölcsön kibocsátása alkalmából, teljes bizalommal azzal a kéréssel fordulok a magyar tanítókhoz és tanárokhoz, hogy mint eddig is tették, szívük és cselekedeteikkel annyszor bebizonyított hazaszeretetük parancsa szerint ezuttal is minden tőlük telhető eszközt és módot használ-

janak fel arra, hogy ez a hadikölcsön az eddigieket is messze túlhaladó eredménnyel járjon és hogy ebben azok is résztvegyenek, akik eddig önzésükben vagy a haza iránt való kötelességeiknek helytelen felfogása miatt kivonták magukat a jegyzésekből.

Tájékoztatásul közlöm, hogy ezuttal kizárólag 5 és $\frac{1}{2}$ %-os járadék-kölcsön fog kibocsátásra kerülni, amely a pénzügyminiszterium részéről 1925 előtt nem lesz visszafizetésre felmondható, ezt megelőzőleg tehát a kötvények nem lesznek alacsonyabb kamatozású kötvényekre konvertálhatók és hogy az Osztrák-Magyar bank és a magyar királyi Hadikölcsönpénztár a most kibocsátásra kerülő kölcsönöknél a korábbiaknál messzebbmenő kedvezményeket fognak nyújtani a jegyző felek részére. Különösen hangsúlyozandónak tartom, hogy a kormány lehetővé fogja tenni, hogy a fokozatos leszerelés alkalmával a polgári közönség használatára bocsátandó mindennemű cikkek, szerelvények, használati eszközök stb. ára a hadikölcsönjegyző felek részéről hadikölcsön kötvénnyel egyenlítettethessék ki, sőt különös kedvezményül az igénylők közül azok fognak elsőbbségben részesíttetni, akik a fizetést az általuk jegyzett hadikölcsön kötvények útján óhajtják teljesíteni.

Amidőn annak a reményemnek adok kifejezést, hogy tanítóink és tanáraink lelkes buzgólkodása a legutóbbi hadikölcsönnek százmillió koronát jóval meghaladó eredményét ezuttal, amikor a jegyzés ideje részben már a nagy szünidőre esik, megsokszorozza, előre is köszönetemet fejezem ki odaadó és lelkes munkásságukért.

Az iskolák igazgatóit és egytanítós iskoláknál az iskola tanítóját arra kérem, hogy e rendelet vétele után gondosan és a helyi viszonyok mérlegelésével állapítsák meg azokat a módokat és eszközöket, amelyekkel a hadikölcsön sikere előmozdítható lesz, mert mint a legutóbbi hadikölcsön jegyzése alkalmával is megállapítható volt, csakis a tervszerűen előkészített mozgalom hozza meg a kívánt sikert. Továbbá arra kérem az igazgatóságokat, illetőleg az egytanítós iskolák tanítóit, hogy a jegyzési határidő lejárta után részletes kimutatást szerkesszenek arról, hogy buzgó tevékenységük milyen eredménnyel járt, mennyit jegyzett hatásuk alatt az ifjuság és a társadalom. A kimutatások a hadikölcsön lezárásától számított nyolc nap alatt a kir. tanfelügyelőséghez, tanterületi főigazgatóságokhoz, illetőleg a gyógypaedagógiai intézetek orsz. szaktanácsához terjesztendőek be, mely hatóságok azokat összesítve és feldolgozva fogják elémm terjeszteni a kiváló eredményt elért tanítók, tanárok és igazgatók különös kiemelésével.

Budapest, 1918. évi június hó 6-án.

Zichy.

A VIII. magyar hadikölcsön sikere érdekében a pécsegyházmegyei Takarékpénztár az egyházmegye területén működő összes plebánosokat máris megkereste azzal a kérelemmel, hogy hiveiket a hadikölcsön jegyzésére buzdítva s azokat összegyűjtve a saját jegyzéseikkel együtt az egyházmegyei Takarékpénztárhoz eljuttatni sziveskedjenek. Ugyanezt magam is a legmelegebben ajánlom a tiszt. lelkeszkedő papság figyelmébe, mert csak így lesz minden kétséget kizáró módon bizonyítható, hogy az egyházmegye katolikusai a hadikölcsön jegyzésben számottevő, tekintélyes összeggel vettek részt. Nevezett intézetünk a hadikölcsönjegyzést illetőleg mindazon előnyöket biztosítja, amelyeket bármely más pénzügyintézet nyújthat. A kibocsátási árfolyamból — 100 korona névértékenként — 50 fillér jutalékot az üzletfeleknek enged át, a bankközi egyezmény feltételei mellett lombard-kölcsönt nyújt és életbiztosítással kapcsolatos hadikölcsönjegyzéseket is szívesen elfogad. Az összes felmerülő portó és sürgönyköltségeket megtéríti, az elszámoláshoz szükséges nyomtatványokat és a befolyó pénzek beküldéséhez szükséges póstatakarékpénztári befizetési lapokat rendelkezésre bocsátja. Midőn az intézet a maga részéről ilyképen mindent elkövet a hadikölcsönjegyzések minél sikeresebb lebonyolítása és a hozzáfordulók gondjainak megkönnyítése érdekében, már ezen szempontból is méltányos, hogy az egyházmegye papjai és hívei saját intézetünket a leghatékonyabban támogassák. Adja Isten, hogy közös, vállvetett munkánk és hazafias felbuzdulásunk a legszebb eredményt biztosítsa.

2357

1918

Pro iuventute
catholica.

A kath. egyetemi és főiskolai ifjuság Szent-Imre-Köre, megértve az idők komoly szavát „akié az ifjuság, azé a jövő“ országos mozgalmat indított a kath. egyetemi és főiskolai hallgatók anyagi segítésére. Az ifjuság érdeke a nemzet és a haza érdeke, a legnagyobb örömmel üdvözljük tehát a mozgalmat, mely épen az ifjuság köréből indult ki. Látva pedig azt a lázas szorgalmat, mellyel ellenségeink gyűjtenek, hogy az anyagi segítés révén az ifjuságot a saját érdekeik szolgálivá tegyék, a „Pro iuventute catholica“ jelige alatt megindult mozgalmat súlyos kötelességünk minden erőnkől felkarolni. A budapesti Szent-Imre-Kör hozzám érkezett kérelme szerint egyházmegyéim tiszt. papságát is megkereste avagy megkeresi, hogy a nagy fontosságú mozgalmat úgy a saját, mint hiveik adományaival támogassák. Magam már készséges örömmel siettem segítségükre adományommal, ezuttal pedig ezt az elég hatékonyan alig hangsúlyozható mozgalmat azzal ajánlom tiszt. papjaim és hiveim nemes figyelmébe és jóakaratába, hogy a magyar kath. ifjuságnak szükségparancsolta kérelmét adományaikkal és

gyűjtések rendezésével támogatni sziveskedjenek. A begyűlt összegek vagy az Alkotmány címére, vagy pedig Wolkenberg Alajos dr. egyetemi tanár, pápai kamarás, köri pénztáros kezeihez (Budapest, Tudományegyetem) küldendőek.

2358

1918

A pécszegyházmegyei rk. tanítónők részére a pécsi Miasszonyunk-ról Lelkigyakorlat tanítónők részére. nevezett nőzárdában f. é. július 1—5 napjain lelkigyakorlatok fognak tartatni. A lelkigyakorlat július 1-én este 6 órakor kezdődik és július 5-ikén reggel közös sz. áldozással végződik. Az ellátás díja személyenként 30 korona. A résztvenni szándékozó vidéki tanítónők ennek ellenében a zárdában lakást és teljes ellátást nyernek, ha szándékukat június 28-ikáig a zárda főnöknőjének írásban bejelentik. A Pécssett működő vagy itt tartózkodó rk. tanítónők a lelkigyakorlatra bejárhatnak. Az érdekelt tanítónőket az iskolaigazgató plébánosok sziveskedjenek fentiekről haladéktalanul értesíteni.

2359

1918

A katonai üzemben levő gyárakban alkalmazott fiatalok munkások Fiatalokorú gyár munkások pásztora. vallás-erkölcsi állapotáról a legszomorubb tapasztalatok kerültek napfényre. Az összes katonai parancsnokságok és üzemvezetőségek egyhanguan panaszkodnak, hogy a munkások vallás-erkölcsileg teljesen el vannak hanyagolva, erkölcsi romlottságuk, kicsapongó életük és minden tekintélyt megvető viselkedésük már olyan méreteket öltenek, melyek a jövőt illetőleg a legnagyobb aggodalomra adnak okot. A tisztán katonai üzemben levő gyárakban alkalmazott katonalelkészek a cs. és kir. apostoli tábori helynökség utasításához híven máris nagy buzgalommal megkezdtek az említett munkások vallás-erkölcsi pásztoraátjárát. Minthogy azonban a fiatalok munkások legtöbb esetben olyan gyárakban vannak alkalmazva, melyek csak átmenetileg vagy csak a hadiszolgáltatás törvénye alapján állanak katonai üzemben, az itt dolgozó munkások lelki gondozása a lelkészkezdő papság jogkörébe tartozik, miért is elrendelem, hogy ezen, a tábori lelkészek joghatóságán kívül eső fiatalok munkások vallás-erkölcsi pásztoraátjárójáról az illetékes plébánosok, főleg városokban a legintenzívebb módon s minden rendelkezésre álló eszközzel és befolyással gondoskodjanak. Ezen munkás-pásztoraátjáróról időnkint jelentés teendő Hozzám.

2360

1918

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr az állami, köz- A gabonane-műek átvételére kirendelt ségi és társulati polgári és elemi iskolák tanítóira vonatkozó 95830/1918.

tanítók ügyé-
ben intézke-
dés.

VII/c. sz. rendeletét az 1918. évi termés átvételére vonatkozó intézkedések tárgyában hasonló intézkedés céljából nekem is megküldötte. E rendelet az 1914. évi L. t. c. 5. §-án és az 1915. évi XIII. t. c. 2. §-án alapszik s a törvények értelmében a törvényhatóság első tisztviselője a termés átvételénél való közreműködésre bárkit is kötelezhet. Hivatkozással ezen törvényekre 3369/1917. 3031/1917. és 258/1918. sz. körlevéli rendeleteim határozmányainak fenntartása mellett felhívom a hatóságom alá tartozó összes tanítókat, hogy amennyiben a közigazgatási hatóságok részéről feszóllittatnak, a termés átvételénél — úgy mint eddig — működjenek közre. Kiemelem, hogy a közélelmezési miniszter úr ezen munkálatokban való közreműködés díjazásáról az eddigi rekvirálási díjaktól eltérően a legméltányosabban fog gondoskodni úgy, hogy azzal a résztvevők teljesen meg legyenek elégedve, továbbá azt is hangsulyozom, hogy a most folyó évben a rekvirálás a nm. vallás- és közoktatási miniszter úr rendelete szerint legkésőbb szeptember végéig be fog fejeztetni, minél fogva a tanításban nagyobb hátrányt nem okoz.

2361

1918

Károly
Király Gyer-
meknyaraltá-
tása.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 5735/1918. eln. sz. a magyar gyermekek nyaraltatása ügyében kiadott s nekem hasonló intézkedés céljából megküldött rendeletét, amely rendelet a Néptanítók Lapja f. évi június 6-án megjelent 23. számában közöltetett, — egész terjedelmében magamévá téve, utasítom a hatóságom alá tartozó összes rk. iskolaigazgatóságokat, hogy ezen rendelet értelmében járjanak el.

Az iskolaigazgatóságok a felügyelőkül, felügyelőnőkül kiküldött s szabadságot igénylő tanítókról és tanítónőkről, valamint a helyettesítésük iránt tett intézkedésekről az ehm. főtanfelügyelőségnek jelentést tenni kötelesek.

2362

1918

Az orsz. kath.
tanítói
segélyalap
pályázatai.

Az orsz. kath. tanítói segélyalap felhívja tagjait, hogy segély vagy ösztöndíj iránti kérvényeiket f. évi július 15-ig az ehm. főtanfelügyelői hivatal utján adják be. A folyamodvány indokainak hitelességét kizárólag az illetékes plebánia hivatal igazolhatja. Akik három éven belül segélyben részesültek, akik elkésnek, vagy nem az ehm. főtanfelügyelői hivatal utján nyújtják be kérvényeiket, azoknak kérvénye figyelembe vétetni nem fog. A tagsági könyvecske melléklendő, ennek kivételével a többi mellékletek hiteles másolatban csatolandók. Ösztöndíjért folyamodók tartoznak megemliteni, hogy gyermekeik részesülnek-e valamely ösztöndíjban s az milyen ösztöndíj.

2363

1918

Legutóbb két kedves és az ifjuság lelkületének nemes irányítására P. Fiedler L. felette hasznos művecske jelent meg Fiedler Lipót jézustársasági atya kiadásában. Az első Szent Alajos születésének 350-ik évfordulója alkalmából „Hat vasárnapi ájtatosság Szent Alajos tiszteletére,” a második pedig „Az iparos ifju a modern világban” mely 96 oldalon, tizennégy fejezetben végigkíséri a tanoncifjut a mai modern életben reá váró viszontagságokon és a legüdvösebb utmutatással látja el azok között. Mindkettőt legmelegbben ajánlom tiszt. papságom, s az utóbbit főleg a kath. legényegyletek és tanoncotthonok vezetőinek figyelmébe. Az elsőnek ára 50 fillér, utóbbié 1 korona. Kapható Budapesten a Szívboltban, (VIII. Mikszáth Kálmán-tér 3.)

P. Fiedler L.
könyveinek
ajánlása.

2364

1918

Elvi jelentőségénél fogva közlöm a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak alábbi döntését és felhivom a tő lelkész urakat, hogy az egyházi adókivetésnél az abban foglalt elveket hitközségük javára érvényesítsék.

Min. döntés
egyházi adó
fizetése tár-
gyában.

Ugyanezen esetben az uradalom a főszolgabíróhoz is felebbezett, aki a felebbezésnek helyt is adott, de határozatát a közigazgatási bizottság illetékesség hiánya okából megsemmisítette és a megsemmisítő ezen határozatot a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. hó 13-án 178519/1917. szám alatt jóváhagyta.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter. 33467/918. I. szám.

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Ur!

Az erdőd-vállaji hitbizományi uradalom felügyelőségének a mérki rk. egyházközség részéről kivetett egyházi adó ügyében folyó évi március hó 15-én 932. szám alatt kelt nagybecsű átiratára, a bemutatott ügyiratok visszazárása mellett tisztelettel értesitem Méltóságodat, hogy az ez ügyben másodfokon hozott határozatát, a nevezett hitbizományi uradalmi felügyelőség felebbezésének elutasításával azzal hagyom jóvá, hogy a hitbizományi uradalom részéről fennálló adótartozás után csak 5% késedelmi kamat hajtható be.

Igy kellett határoznom, mert az adó kivetése jogszerűen történt s a felebbezésben előadott *ama kifogás, hogy az uradalom kegyuri minőségénél fogva egyházi adóval meg nem terhelhető, jogos alappal nem bír.*

Hasonló *mentességi okot az a körülmény sem képez,* hogy az uradalom a mérki plébánia körzetében fekvő *vagyona után eddig egyházi adó-*

val megróva nem lett, mert az egyházközség adóztatási jogával akkor élhet, amikor arra szüksége van.

Ami pedig a mérki plebánia alapítására vonatkozólag a felebbezésben kifejtett észrevételeket illeti, ezek ugyancsak nem vehetők figyelembe a jelen adókimvetési ügynél, mert a nevezett plebánia alapítása az egyháznak szoros értelemben vett belügye, amelybe kegyuri birtokos uradalom döntő tényezőként be nem folyhatott; legfeljebb az érdekelt kegyurasága alatti plebánia érdekei szempontjából, mint defensor ecclesiae volt meghallgatandó, ami meg is történt. De ez a körülmény az ujonnan alapított egyház adója viselése szempontjából teljesen mellékes, mivel az *egyházi adóztatás a kegyurasági jogviszonytól merőben független joga a helyi egyháznak.*

Fogadja Méltóságod őszinte tisztelettem nyilvánítását.

Budapest, 1918. április hó 13-án Apponyi s. k.

Méltóságos és Főtisztelendő dr. Boromisza Tibor szatmári róm. kath. püspök urnak Szatmár-Németi.

2365

1918

A Lackenbacher-féle pályázat.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak f. é. május 29-én 88046. számú közlése alapján értesítem az érdeklődőket, hogy a bibliai tanulmányok előmozdítására és a kapcsolatos alapnyelvek tökéletes elsajátítására létesített Lackenbacher-féle alapítványból a héber Pentateuchus sors-huzás által meghatározandó 15–20 versének legsikerültebb és az alapítólevél határozmányainak leginkább megfelelő latin fordításáért és nyelvbeli valamint tárgybeli magyarázatáért 1890 korona jutalomdíj tüzetett ki.

A jutalomért való versenyzés a bécsi egyetemen 1918. nov. 18-án, a budapesti és prágai egyetemeken pedig 1918. nov. 22-én fog megtartatni. Az érdeklődők a részletes feltételek megtudása céljából forduljanak azon egyetem theologiai karának dekanátusához, amelyen a versenyre jelentkezni óhajtanak.

2366

1918

Hadicélna igénybevett harangok nemes ércanyaga.

A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak f. évi május 29-én 26448. számú felhívására értesítem az érdekelteket, hogy a cs. és kir. hadügyminiszterium ama kérelmeket, melyeket a hadicélokra igénybevett harangok nemes ércanyagának az öntvényből való kivonása és a tulajdonosoknak leendő visszaszolgáltatása érdekében nyújtottak be hozzá, nem teljesítheti. A harangok átvétele alkalmával ugyanis az anyag minden kilogrammja megváltatott, a benne levő esetleges nemes ércanyag kiválasztása pedig oly körülményes és nehéz, hogy azt a hadügyminiszterium még kivételes esetekben sem rendelheti el. Az ilyen irányú kérelmek tehát teljesen céltalanok.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 18. Junii a. 1918.

X.

2940

1918

Nemo de sacro laicas Universitatum facultates frequentare potest ibique profana quaevis studia peragere, nisi de Episcopi sui voluntate vel beneplacito. Id ex praescriptis Codicis canonici aperte deducitur. Neve haec dispositio nova est aut primum inducta. Etenim tum Leo XIII. tum Pius X. f. r. ambo, id aperte sanxerunt; alter per Instructionem sub die 21 Iulio 1896 a Sacra Congregatione EE. et RR. ad Ipsius mentem impertitam, quaeque incipit *Perspectum est Romanos Pontifices*, alter vero in Encyclica *Pascendi* sub die 7 Septembris 1907, necnon Motu Proprio diei 1 Septembris 1910, qui incipit *Sacrorum Antistitum*.

Decretum
circa clericorum frequen-
tiam in laicis
universitati-
bus.

Hinc patet totam hanc de frequentandis Universitatibus laicis materiam in Episcoporum jure ac potestate esse positam, nec deesse regulas, quibus ipsi in re dirigantur.

Quoniam tamen nonnulli locorum Ordinarii pressiores exquisierunt normas, quibus ex iure procedant, ac maxima caveantur discrimina quae ex diuturna tristisque experientia tam vitae sanctitati quam catholicae doctrinae puritati sacerdotibus laicas Universitates celebrantibus impendunt; Ssmus D. N. Benedictus PP. XV., causa prius rite discussa penes S. C. Consistorialem, de consulto Emorum ejusdem S. Congregationis Patrum, Decessorum Suorum Leonis XIII. et Pii X. supra memoratas ordinationes confirmans easque in suo pleno robore permanere declarans, haec insuper edicenda ac statuenda suoque nomine promulganda constituit:

1. Nullus ad laicas Universitatum facultates destinetur nisi sacerdotio iam auctus, quique spem bonam ingerat fore ut sua agendi ratione ecclesiastico ordini honorem tam ingenii vi ac perspicacia, quam sanctitate morum adiiciat.

2. Episcopus in destinando sacerdotes suos ad laicas studiorum Universitates frequentandas nihil aliud prae oculis habeat, nisi quod dioecesis suae necessitas vel utilitas exigit, ut nempe in Institutis ad juventutem erudiendam destinatis idonei comparentur magistri.

3. Qui, pro hac norma, ad Universitates laicas frequentandas destinabuntur sacerdotes, si novensiles sunt, ab examinibus, quae in can. 130 et 590 praescripta sunt, minime eximantur, quin potius eadem subire vel strictius iubeantur, ne, profanarum scientiarum studio abrepti, ecclesiastica studia praetereant, contra praescriptum can. 129.

4. Expletis demum in laica quavis Universitate praescriptis studiorum cursibus, sciant sacerdotes ac meminerint se Ordinario suo pari omnino ratione ac antea subiectos ac dioecesis servitio manere mancipatos. Quamobrem nemini fas erit magisteria saecularia aliave officia pro suo lubito, maximeve contra Ordinarii sui voluntatem, suscipere; quod si quis fecerit, congruis poenis, non exclusa suspensione a divinis, plectatur.

5. Haec omnia quae de clero saeculari sunt dicta, religiosos etiam regulares, congrua congruis referendo, sunt applicanda.

Datum Romae ex aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 30 Aprilis 1918.

† C. Card. De Lai, Episc. Sabinen., *Secretarius*. L. † S. — † V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adessor*.

2941

1918

Examen
prosynodale.

Diebus 24. et 25. Septembris anni currentis examen prosynodale servari mandamus. Die prima candidati e studiis stabilitis viva voce, altera autem die ex homiletica atque catechesi scriptotenus peritiam requisitam probabunt. Omnes item statutis novi Codicis Iuris Canonici conformiter sacrum sermonem, quem paratum secum afferre tenentur, coram examinatorio pronuntiare obligantur. — Vigore praesentium omnes, quibus ratione servitii, temporisque in eo exacti onus examinis subeundi incumbit, provocamus, ut semet Officio dioecesano tempestive insinuant.

2942

1918

Materia vestis
talaris pro
sacerdotibus.

Ingravescente temporis bellici nequitia, carestiaque quotidie quasi crescente panni etiam ad vestes talaris conficiendas necessarii procuratio difficilior in dies evadit. Egestati, qua imprimis cooperatores in hac re premuntur, consulere nitendo, multis superatis obstaculis quantitatem quamdam materiae pro veste sacerdotali aptae comparavi. Ne autem pretio — etsi mediocri — egentes graventur, cooperatores saltem senioribus materiam respectivam, tamquam donum meum, gratis distribuam. Paterni amoris, mater-naeque benevolentiae signum istud a Me accipite, Deum Optimum Maximum, largitorem bonorum omnium e corde deprecando, ut Ipse Nobis et vobis ad sacrum implendum ministerium nostrum uberes gratias largiri dignetur.

2943

1918

Erga preces superiorum nosocomii Szigetvárensis, fundamento con- Nova curatia
tractus cum iisdem initi inde a 1—o Julii anni currentis novam curatiam in Szigetvár.
ereximus, eandemque districtui Szigetvárensi ingremiavimus.

2944

1918

Adalbertus Csokonay administrator parochiae Szentdienes nominatus Personalia.
et investitus est parochus ibidem.

Cooperatores tanslati sunt: *Josephus Bende* e Fadd ad Pinczehely,
Ludovicus Domosvay e Bogdása in Hosszuhetény, *Josephus Fehérváry* e
Dunaföldvár ad Szekszárd (civ. int.), *Joannes Fejes* cur. castr. ad Mágocs,
Georgius Folnegović ex Egerág in Szajk, *Josephus Hegedüs* e Gyulaj ad
Szakcs, *Ludovicus Horváth* dr. cur. castr. ad Dunaföldvár, *Guilelmus Keller*
e Zomba ad Magyarszék, *Ladislaus Kocsis* e Magyarszék in Mecsekszabolcs,
Josephus Lickert ex Olasz in Püspöknádasd, *Adalbertus Magyar* e Szakcs
in Gyulaj, *Franciscus Márovics* e Szajk in Egerág, *Josephus Nyári* ex
Hosszuhetény in Pécsbányatelep, *Colomannus Vaszary* e Mágocs ad Fadd,
Vincentius Budanovich in Harkanovci, *Ludovicus Meyer* cur. castr. subsidi-
arius factus est in Majs.

Neopresbyteri cooperatores missi sunt: *Ludovicus Geosits* in Lakócsa,
Ferdinandus Herger in Olasz, *Carolus Kecskés* in Bogdása, *Franciscus*
Németh in Zomba.

2945

1918

A folyó évi pünkösdi ünnepén életbe és hatályba lépett új egyházi Részleges in-
törvénykönyvnek általános beszerzése még mindig leküzdhetetlen akadályokba tézések az
ütközik. Azon kánonok alapján tehát, amelyek a Szentszék hozzájárulásával új egyházi tör-
a Codex egyetemes érvénybelépése előtt irányadókul voltak veendő, még vénykönyvvel
mult évi XVI. és XVIII. körleveleimben intézkedtem. A házasságkötés és a kapcsolatban.
husvétii áldozás idejét, egyes ünnepek megtartását és az új bñjti fegyelmet
ugyanakkor szabályoztam. Folyó évi VIII. számú körlevelemmel egyidejűleg
pedig azokat az utasításokat közöltem, melyek az új törvénykönyv házasság-
jogi részére s a benne foglalt rendelkezések végrehajtására vonatkoznak.
Jelen körlevellem melléklete gyanánt minden lelkészi hivatal részére meg-
küldöm azokat az utasításokat is, amelyeket a nm. püspöki kar a papságot
és lelkipásztorkodást közvetlenül érintő kánonokra nézve kívánt közzétenni s
az eddigi törvényeket vagy szokásokat megváltoztatják. Ezek közül ugyan
egyesek a pécsi egyházmegyében külön rendelkezés alapján eddig is érvény-

ben voltak (u. m. a papi lelkiyakorlatok megtartásának szabályozása stb.), mindazonáltal az összes benne foglalt utasításokat a pécsi egyházmegyére nézve kötelezően előírom, s az ott felsorolt felhatalmazásokat a jelzett terjedelemben megadom.

2946

1918

Az orosz hadifogságban kötött házasságok.

Illetékes helyről vett értesülés szerint az orosz hadifogságból visszatértek között számosan vannak, akik fogságukban házasságot kötöttek és most feleségeikkel együtt érkeznek haza.

Mivel az ilyen házasságkötések érvényének elbírálása, különösen megfelelő okirati bizonyítékok híján, felette nehéz, felhivom ezennel a tiszt. plébániavezetőket, hogy lépjenek az ilyen hazatért foglyokkal érintkezésbe s amennyiben házasságuk érvénye iránt jogos kétségük támad, jelentsék az egyes eseteket, kimerítően vázolva az összes körülményeket, további intézkedés céljából az egyházm. hatóságnak.

2947

1918

Felekezeti iskolák és iskolai internátusok alkalmazottainak biztosítási kötelezettsége.

A m. kir. Curia jogegységi tanácsának 19. számú polgári döntvénye.

A felekezeti iskolák és iskolai internátusok alkalmazottai (tanító, kezelő, szolgál- és cseléd-személyzete) az 1907: XIX. t.-c. 1. §-a értelmében betegség esetére való biztosítási kötelezettség alá esnek-e?

Határozat: A felekezeti iskolák és iskolai internátusok alkalmazottai (tanító, kezelő, szolgál- és cseléd-személyzete) az 1907: XIX. t.-c. 1. §-a értelmében betegség esetére való biztosítási kötelezettség alá nem esnek.

Kelt Budapesten, a m. kir. Curia I. jogegységi tanácsának 1918. évi április hó 20. napján tartott ülésében.

Hitelesített a m. kir. Curia I. jogegységi tanácsának 1918. évi április 27. napján tartott ülésében.

2948

1918

Ostyaliszt mentesítése a rekvirálás alól.

Az országos közfelmezési m. kir. Miniszter úr 78711/1918. sz. intézkedése szerint nem tesz kifogást az ellen, hogy a róm. kath. egyház áldozati liszt-szükségletének biztosítása céljából az egyes lelkészek háziszükségletének megállapítása alkalmával a megfelelő gabona- vagy lisztmennyiség visszahagyassék, illetve feloldassék.

Amennyiben pedig a rekvirálás során az ostyasütésre szánt templomi lisztet, illetve az erre szükséges gabonamennyiséget netalán hatósági-

lag igénybe vették volna, — feltéve, hogy a kérdéses terménymennyiség tőlük még el nem szállított, — feloldási kérelmüket jelentsék be az illetékes elsőfoku közigazgatási hatóságnál, melynek sérelmes határozata ellen közvetlenül az országos közéletmezési hivatalhoz intézendő felebezésnek van helye.

Ott, ahol a rekvirált készlet elszállítása már esetleg megtörtént, az illető lelkészeknek az ostyasütéshez szükséges lisztmennyiség kiutalása iránt módjukban áll a törvényhatóság első tisztviselőihez fordulniok.

Miről a idő lelkész urakat tájékoztatásul és megfelelő eljárás végett értesitem.

2949

1918

A Vallás- és Közokt. M. Kir. Miniszter úrnak f. évi június 6-án 95830/1918. VII. c. szám a. kelt intézkedésére való hivatkozással külön is felkérem tiszt. lelkészeimet, hogy a mindannyiunk létét legközelebből érintő hatósági terményátvételi munkálatok folyamán közreműködésüket mint az átvételi bizottságokba közigazgatásilag kinevezendő miniszteri és hatósági megbízottak vagy elnökök a nagy üggyhez mért hazafias készséggel felajánlják.

Lelkészeknek a terményátvételi eljárásnál való közreműködése.

2950

1918

A magyar fajegészségtani és népesedéspolitikai társulat ajánlása kapcsán f. évi VIII. számú körlevelemben már rámutattam ama veszedelmekre, amelyek nemzetünket a családi kötelék meglazulása és a különféle bajok és bűnök szaporodása folytán főleg a háboru alatt fenyegetik. Idevonatkozik a nm. m. kir. miniszterelnök úrnak, mint belügyminiszternek f. é. június 23-án 5231. eln. szám alatt kelt felhívása is, melyet időszerűsége és rendkívüli fontossága miatt egyházmegyém tiszt. lelkészkező papságának különös figyelmébe és megszívlelésébe ajánlok.

A népesség szaporodása ügyében korábban /hatósági felhívás.

„Nagyméltóságú Püspök Úr! Népében rejlik az állam ereje. Sajnosan tapasztaljuk, hogy népességünknek korábban örvendetes szaporodása a háború tartama alatt aggasztóan hanyatló irányt vett, s különösen a gyermekhalandóság növekedésében, a vérbajoknak s a tüdővésznek terjedésében nyilvánul meg ez a hanyatló irány.

Ennek csak a törvényhozás, a közigazgatás s az egész társadalom válvettett együttes működése képes gátat vetni.

A kormány előkészíti s a amennyiben hatáskörében áll már is megteszi az e végből szükséges intézkedéseket. A közegészségügynek a köz-

igazgatás körébe vágó fejlesztése és kiépítése, — a csecsemő- és gyermekvédelem fokozottabb gondozása, az állami gyermekmenhelyek bajainak megszüntetése s azok fejlesztése, a vérbajok és a tüdővész terjedésének korlátozása s azok orvoslása mind oly feladatok, melyek megoldása folyamatban van s közelebb kétségtelenül a törvényhozás jóváhagyásával fog találkozni.

Mind e nagy feladatok azonban eredményre csak úgy vezethetnek, ha nemcsak a közhivatalok és hatóságok minden tényezőjének, hanem az egész társadalomnak érdeklődésére és hathatós közreműködésére, főleg pedig azoknak támogatására számíthatunk, akik a közélet szellemi és erkölcsi javainak hivatott gondozói.

Ez indít arra, hogy mint e szellemi és erkölcsi javak egyik letéteményezéséhez, Nagyméltóságodhoz forduljak, kérve nagy feladatom teljesítéséhez szíves támogatását.

A hívők születéséről, elhalálozásáról, valamint a halál okáról a lelkeszkedő papságnak közvetlen tudomása van, de részint a lelki vigasz nyújtása, részint a hívők életviszonyainak figyelemmel kísérése által jórészt tudomása van a betegségekről is s mindenesetre azokról a betegségekről, amelyek ha nem is járványszerűleg, de kiterjedtebb mérvben fordulnak elő.

Arra vagyok bátor ennél fogva kérni Nagyméltóságodat, méltóztassék a lelkeszkedő papságot — a megszervezett és a szervezés alatt álló hivatásos közegek munkásságának kiegészítése kép — megfelelőleg irányítani, hogy az aggályosabb jellegű megbetegedéseket s különösen a csecsemők és gyermekek egészségi, ellátási és halálozási eseteit figyelemmel kísérje, megfelelő tanácsokat adjon s tapasztalatairól a közigazgatási hatóságokat — a községi előljáróságokat, ha kívánatos a főszolgabirákat vagy polgármestereket — a visszaélések vagy helytelenségek megszüntetése végett értesítse, ott pedig, ahol a gyermekhalálozás általánosabb s azt hiszi, hogy csecsemő, illetőleg gyermekotthonok felállítása által a bajnak elejét venni lehetne, ez iránt közvetlenül a belügyminiszteriumhoz irjon fel.

A születések apadó száma sok esetben és sok vidéken a bűnös magzatelhajtásra s a házassági kötelékben előforduló arra a sajnos jelenségre vezethető vissza, hogy a gyermekek korlátolt számára, sok esetben a végzetes egy gyermekrendszerre törekszenek.

Magasztos hivatásánál fogva a lelkeszkedő papság van leginkább hivatva a visszaélések felderítésére s a családi élet erkölcsi hivatásának megóvására.

Arra kérem ezeknél fogva Nagyméltóságodat, méltóztassék a lelkeszkedő papságot e tekintetben is megfelelően irányítani, hogy igyekezzék

érvényre juttatni az Úrnak a szent hiten alapuló s évezredek szárnyán is felénk szálló azt az utmutatását:

„Sokasodjatok, és szaporodjatok“.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1918. évi junius hó 23-án. *Wekerle Sándor.*“

2951

1918

A munkaerőnek a katonai célokra történt nagymérvű igénybevétele, a fatermelő üzemek teljesítő képességének apadása, a fuvarerő és az üzemi anyagok hiánya következtében a tűzifatermelés terén további visszaesés várható. A tűzifaszükséglet lehető csökkentése és a bekövetkező bajok orvoslása céljából a nm. vallás- és közokt. miniszter úr f. é. július 1-én 6774. eln. számú rendeletével akként intézkedett tehát a hatósága alá tartozó hivatalokra, intézetekre és közegekre nézve, hogy ezek lehetőleg a széntüzelésre térjenek át, ha pedig ez nem volna lehetséges, a tűzifaszükségletet a lehetőségig korlátozzák. Az összes hatóságom alá tartozó hivatalok és intézetek ugyanezen rendelethez kötelesek alkalmazkodni.

A tűzifa szükséglet korlátozása.

2952

1918

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 108800/1918. VII/d. sz. alatt utasítást ad arra nézve, hogy a hatóságom alá tartozó tanítók és óvónők is mi módon folyamodhatnak ruhabeszerzési segélyért. Miután az 1913. évi XVI. t. c. alapján kiadott 2500/1918. M. E. sz. rendelet a Néptanítók Lapjában, a Hivatalos Lapban és a Hivatalos Közlöny-ben már megjelent s ezáltal kedvelt tanítóim és óvónőim jogosultsága meg van állapítva a ruhabeszerzési segélyre, csak az van hátra, hogy kérelmüket az előírt formák szerint előterjesszék. E tekintetben a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr az ügy gyorsabb és egyszerűbb lebonyolítása céljából aként intézkedik, hogy a megfelelő utasítást s a kérelmezéshez szükséges űrlapokat az illetékes kir. tanfelügyelői hivatal fogja minden jogosultnak megküldeni s viszont a jogosult tanítók és óvónők legkésőbb az űrlapok és utasítás vételétől számított három napon belül tartoznak a kitöltött űrlapokat a kir. tanfelügyelői hivatalokhoz közvetlenül beküldeni. A netán elrontott űrlapok helyett mindenki maga újat készíthet, de annak az utolsó pontig egyeznie kell azzal, ami a Néptanítók Lapjában ilyen célból megjelent. Felhivom kedvelt tanítóimat, hogy saját érdekükben lelkiismeretesen, félreértést kizárólag és sürgősen állítsák ki az űrlapokat s azokat a kir. tanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul küldjék meg. El ne mulasszák azonban az így kiállított kérvényeket iskolaszéki elnökükkel minden egyes esetben aláíratni.

Tanítók és óvónők ruhabeszerzési segélye.

2953

1918

Tantermek
átengedése
osztrák gyer-
mekek nya-
raltatása cél-
jára.

F. évi julius utolsó vagy augusztus hó első felében azon községekben, melyeket egyházmegyei főtanfelügyelőm 1176/1918. sz. a kerületi tanfelügyelőségekhez intézett megkeresésében felsorolt, nyaraltatás céljából osztrák gyermekek fognak elhelyeztetni. A vezetőség ezzel kapcsolatban azt kérelmezte, hogy a nyaraló gyermekek számára szükséges esetekben (hogy t. i. ott a gyermekek az ellátó család munkára távozása esetén összegyűlhessenek, hogy kirándulásokra onnan indulhassanak, rossz időjárás alkalmával ott menedéket találjanak) a tantermek átengedtesse. A vezetőség megígéri, hogy a méltányosan megállapított tisztogatási díjat megtéríteti s azokat a tantermeket, amelyek már szeptember első napjaiban iskolai célokra szükségesek, a helyi hatóságok által megjelölt időben rendeltetésének visszaadja. Ezen feltételek mellett megengedem, sőt kívánatosnak tartom, hogy az iskolaszékek ott, ahol annak szüksége felmerül, a tantermeket fentjelzett célra átengedjék.

2954

1918

Szent István-
napi gyűjtés
a kath. hadi-
özvegyek és
árvák részére.

Izabella főhercegasszony Ő Fenségeinek legmagasabb védnöksége alatt az Orsz. Kath. Hadiözvegy- és árva Bizottság már a háboru kitörése óta folytatott működésével az egész országra kiterjedően szervezi a kath. társadalomnak jelzett irányu hadijótékonyági tevékenységét. A Bizottság a közel multban Budapesten, II. Lövház-utca 20. sz. a. megnyitotta első hadiárvaházát, ezenkívül pedig most készül Körmöczbányán s a Sáros vármegyei hertneki uradalom területén hasonló intézményeinek berendezésére. E mind nagyobb arányokat öltő tevékenység fokozódó anyagi áldozatokat követel és ezért a Bizottság állandóan ébren kívánja tartani a mozgalmat, mely a katolikus társadalom áldozatkészségének számtalan alkalommal látott megnyilvánulására vezetett.

Ezen célt szolgálja a Szent István napra kért templomi gyűjtés, melyet azzal rendelek el, hogy a begyűlt összegek az ünnepet követő nyolc napon belül püspöki Irodámhoz küldendők.

Datum Quinque- Ecclesiis, die 17. Julii.

† Julius m. p.
episcopus.

Tisztelendő Testvérek!

Az idei pünkösd napján lép életbe az egyház új törvénykönyve, melynek megalkotását b. e. X. Pius pápa elhatározta és elkészülvén, dicsőségesen uralkodó Szentatyánk, XV. Benedek pápa az elmúlt év pünkösdjén szentesítette és kibocsátotta. Pünkösd napjától kezdve valamennyiünket kötelez az új törvénykönyv, melynek czime: »Codex Juris Canonici«, úgy hogy annak előírásait püspök, papok és hivek egyformán szent engedelmességgel tartozunk követni.

Nevezetes határkő ez a pünkösd az egyház életében, amely nem vezet be ugyan új rendet az egyházba, de az egyház jogrendjét századokra kiható erővel új alapra helyezi. Kötelességünk lesz ezt az új törvénykönyvet állandóan szorgalmas tanulmány tárgyává tenni, hogy annak bölcs rendelkezéseit, amelyekkel az egyház a saját társadalmi rendjét szabályozza, tökéletesen megismerjük és hiveinket annak utmutatása szerint tudjuk az üdvösség útján vezetni.

Az új törvénykönyv nem merőben új intézkedéseket tartalmaz, sőt tulnyomó nagy részében csak az eddig is érvényben levő, de különböző jogforrásokban elszórt jog-

szabályt foglalja rendszeres egységbe. De vannak új rendelkezései is, amelyek az eddigi egyházi fegyelmet nem egy pontban módosítják. A kódexnek ezekre az új rendelkezéseire fogom most az egyházmegye ft. papságának figyelmét felhívni, hogy az új törvények életbeléptetése zavar és rázkódás nélkül történjék és elrendelem, hogy a törvénykönyv rendelkezéseit pünkösd napjától kezdve jelen utasításomnak megfelelő módon tartsák meg és hajtsák végre.

A törvénykönyvnek néhány rendelkezése már a kodex életbeléptetését megelőzőleg életbelépett, nevezetesen a 859. kánon a husvéti áldozás idejéről, az 1108. kánon a házasságkötés idejéről, az 1247. kánon az ünnepekről és az 1250—1254. kánonok az új bőjti fegyelemről. Ezek az intézkedések annak idején közöltettek az egyházmegyei körlevelekben. A házassági jogban beállott változásokat és az egyházi bíraskodást illetőleg külön utasítást fogok kiadni. Jelenben az új törvénykönyvnek csak azokra a kánonjaira fogok kitérni, amelyek magát a lelkipásztorkodást és a papságot közvetlenül érintik és az eddigi törvényeket vagy szokásokat megváltoztatják.

Bár az anyaszentegyház azon van, hogy az egyház egysége a fegyelmi törvények egységében is kifejeződjék, ez a fegyelmi egység az egyház nagy kiterjedésénél fogva, amely minden népet és nemzetet felölel, teljes soha sem lehet. Az egyház figyelembe veszi az egyes népek különleges viszonyait, régi jogszokásait és azokat, ha nem ellenkeznek a kodex alapelveivel, az új kodex továbbra is meghagyja. Így a jelenleg érvényben levő konkordatumok (c. 3.)¹, valamint a szerzett jogok és a szentszék által adományozott és a kodexben vissza nem vont kiváltságok (c. 4.)² továbbra is érvényben maradnak; épen úgy a száz évre vagy az emberemlékezetet meghaladó időre visszamenő jogszokások, amelyeket a kodex nem helytelenít, továbbra is fenntarthatók, ha a püspök úgy látja, hogy azok megváltoztatása nagy hátrányokkal járna. (c. 5.)³

Jelen utasításomban, amelyet a már említett kettővel még ki fogok egészíteni, összefoglalom úgy azt, amiben az új rend az eddigiektől eltér, mint azt, amit eddigi jogszokásainkból a kodex érvénybelépte után is fenntartandónak ítélttem.

I. A papság súlyos felelősségének tu-

¹ Can. 3. Codicis canones initas ab Apostolica Sede cum variis Nationibus conventiones nullatenus abrogant aut iis aliquid obrogant; eae idcirco perinde ac in praesens vigere pergunt, contrariis huius codicis praescriptis minime obstantibus.

² Can. 4. Iura aliis quaesita, itemque privilegia atque indulta quae, ab Apostolica Sede ad haec usque tempora personis sive physicis sive moralibus concessa, in usu adhuc sunt nec revocata, integra manent, nisi huius Codicis canonibus expresse revocentur.

³ Can. 5. Vigentes in praesens contra horum statuta canonum consuetudines sive universales sive particulares, si quidem ipsis canonibus expresse *reprobentur*, tamquam juris corruptelae corrigantur, licet sint immemorabiles, neve sinantur in posterum reviviscere; aliae, quae quidem centenariae sint et immemorabiles, tolerari poterunt, si Ordinarii pro locorum ac personarum adiunctis existiment eas prudenter submoveri non posse; ceterae suppressae habeantur, nisi expresse Codex aliud caveat.

datában belsőleg szent és külsőleg példaadó étellel járjon a hivek előtt; kimondhatatlanul fontos ez, mert az egyház egész fegyelme a papságon nyugszik. (c. 124.)¹

Miutáni gyakori gyónás nélkül sem az élet kísértéseivel sikeresen megküzdeni, sem a lelkiéletben előbbre jutni nem lehetséges, az új törvénykönyv kötelességévé teszi minden papnak, hogy gyakran járuljon a penitencziatartás szentségéhez. (c. 125.)² Nem határozza meg pontosan, hogy milyen időközökben végzett gyónást kell a gyakori alatt érteni; mindenesetre a lelkiélet mestereinek utasításai és a buzgóbb papok példája lesz ebben a legjobb utínutató. A papi élet megszentelésének kipróbált eszközei gyanánt sürgeti az egyház a mindennapi elmélkedést, szentséglátogatást, rózsafüzért és lelkiismeretvizsgálatot. (c. 125.)³

Az ellanyhulás ellen eddig a lelkigyakorlatok bizonyultak legfontosabb óvszernek. A lelkigyakorlatokat az új törvénykönyv nemcsak ajánlja a papságnak, hanem kötelezően előírja olyképen, hogy legalább háromévenként minden pap lelkigyakorlatot végezzen. (c. 126.)⁴ Ennek megfelelően elrendelem, hogy egyházmegyém minden papja háromévenként egyszer, akár az egyházmegyében közösen, akár más alkalmas helyen

¹ Can. 124. Clerici debent sanctiorem prae laicis vitam interiorem et exteriorem ducere eisque virtute et recte factis in exemplum excellere.

² Can. 125. Curent locorum Ordinarii: 1° Ut clerici omnes poenitentiae sacramento frequenter conscientiae maculas eluant.

³ Can. 125. Curent locorum Ordinarii: 2° Ut iidem quotidie orationi mentali per aliquod tempus incumbant, sanctissimum Sacramentum visitent, Deiparam Virginem mariano rosario colant, conscientiam suam discutiant.

⁴ Can. 126. Omnes sacerdotes saeculares debent tertio saltem quoque anno spiritualibus exercitiis, per tempus a proprio Ordinario determinandum, in pia aliqua religiosae domo ab eodem designata vacare; neque ab eis quisquam eximatur, nisi in casu particulari, justa de causa ac de expressa ejusdem Ordinarii licentia.

tartandó, legalább háromnapos lelkigyakorlaton vegyen részt és erről nekem jelentést küldjön. Az egyházmegyében tartandó lelkigyakorlatok idejét és helyét akként fogom megállapítani, hogy a lelkészkedő papságnak könnyű alkalma legyen azokon részt venni.

A papnak nagy kötelessége, hogy a szent tudományokkal állandóan foglalkozva, mindazoknak az ismereteknek birtokában legyen, amelyek szükségesek, hogy összes, még műveltebb hiveiket is tudják tanítani és vezetni. (c. 129.)¹ A fiatal papoknak a felszentelés után következő első három év mindegyikében vizsgálattal kell tanusítaniok, hogy a theológiai tanulmányaikat a szeminárium befejezése után is folytatják. (c. 130.)² Ezek a vizsgálatok meghatározott időben a zsinati vizsgálóbizottság előtt tartatnak. Azokat, akiknek vizsgálata nem jár kielégítő eredménnyel, három éven túl is kötelezni fogom újabb vizsgálat letételére; a püspököt viszont arra kötelezi a törvény, hogy a vizsgálati eredményt a javadalmak adományozásánál figyelembe vegye.

Ennek a három évre elosztott vizsgálatnak tárgya lesz:

az I. évben: hitoktatás (elmélet és gyakorlat), lelkipásztorkodástan (azoknak a részeknek kivételével, amelyek a következő

¹ Can. 129. Clerici studia, praesertim sacra, recepto sacerdotio, ne intermittant; et in sacris disciplinis solidam illam doctrinam a majoribus traditam et communiter ab Ecclesia receptam sectentur, devitantes profanas vocum novitates et falsi nominis scientiam.

² Can. 130. §. 1. Expleto studiorum curriculo, sacerdotes omnes, etsi beneficium paroeciale aut canonicale consecuti, nisi ab Ordinario loci ob justam causam fuerint exempti, examen singulis annis saltem per integrum triennium in diversis sacrarum scientiarum disciplinis, antea opportune designatis, subeant secundum modum ab eodem Ordinario determinandum.

§. 2. In collatione officiorum et beneficiorum ecclesiasticorum ratio habeatur eorum qui, ceteris paribus, in memoratis periculis magis praestiterunt.

vizsgálatok tárgyát képezik) és a vasárnapi evangéliumi szakaszok gyakorlati magyarázata;

a II. évben: egyházi szónoklat (elmélet és gyakorlat), alapvető és ágazatos hittan és a vasárnapi szentlecczkék gyakorlati magyarázata;

a III. évben: egyházjog, egyházi közigazgatás, liturgika és a megyéspüspök által kijelölendő szentirási szövegek gyakorlati magyarázata.

Aki a theológiából a doktori fokot már elnyerte, az ezek alól a vizsgálatok alól teljesen fel van mentve; aki pedig valamely tárgyból szigorlatot tett, abban az évben nem köteles vizsgálatot tenni; ebben az esetben a következő években teendő vizsgálatait azokból a tárgycsoportokból (I., II., III. év tárgyai) fogja tenni, amelyekből még nincs szigorlata.

Ezeknek a vizsgálatoknak alapján nyerheti el mindenki a végleges gyóntatási joghatóságot és az egyházi szónoklási engedélyt. Ugyanis a szemináriumi tanulmányok sikeres befejezése alapján az ujonan felszenteltnek csak ideiglenes meghatalmazást fognak kapni úgy a gyóntatásra, mint az isteni ige hirdetésére. Azután az I. év vizsgálata alapján végleges jurisdictiot fognak kapni a gyóntatásra; a II. év vizsgálata alapján pedig (c. 1340.) végleges engedélyt, hogy az egyházmegye területén Isten igéjét hirdessék.

A synodalis vizsgálat jelen alakjában továbbra is fennmarad, miután a javadalmak betöltésének jelenleg fennálló módján a Szentsek engedelme nélkül nem szabad változtatni (c. 459. §. 4.),¹ mégis azzal, hogy egy-

¹ Can. 459. §. 4. In regionibus in quibus paroeciarum provisio fit per concursum sive specialem ad normam const. Benedicti XIV. Cum illud, 14 Dec. 1742, sive generalem, haec forma retineatur, donec Sedes Apostolica aliud decreverit.

szeri sikeres letétele után azt többé nem kell megismételni.

A papság állandó továbbképzésére alkalmas eszközül kínálkoznak az esperesi kerületi koronák. Ezentúl ezeknek egyik fő tárgyát erkölcsstani, lelkipásztorkodástani és liturgikus kérdések megbeszélésének kell képezni. (c. 131.)¹ Az előre kijelölt kérdéseket egy előadó ismerteti, az ismertetést eszmecsere követi. Aki az összejövotelen nem vehet részt, írásban köteles a kitűzött tételt kidolgozni és az egyházmegyei hatóságnak megküldeni.

A pap anyagi romlásának fogja sok esetben elejét venni a kodex rendelkezése, hogy a pap nem vállalhat semmiféle kezes-séget a püspök engedélye nélkül (c. 137.),² sem pedig valami számadással és anyagi felelősséggel járó világi állást vagy megbizatást. (c. 139. §. 3.)³

Az egyházi rend fegyelmének érdekében, ha valaki képviselőnek akar fellépni,

¹ Can. 131. §. 1. In civitate episcopali et in singulis vicariatibus foraneis saepius in anno, diebus arbitrio Ordinarii loci praestituendis, conventus habeantur, quos *collationes* seu *conferentias* vocant, de re morali et liturgica; quibus addi possunt aliae exercitationes, quas Ordinarius opportunus judicaverit ad scientiam et pietatem clericorum promovendam.

§. 2. Si conventus haberi difficile sit, resolutae quaestiones scriptae mittantur, secundum normas ab Ordinario statuendas.

§. 3. Conventui interesse, aut, deficiente conventu, scriptam casuum solutionem mittere debent, nisi a loci Ordinario exemptionem antea expresse obtinuerint, tum omnes sacerdotes saeculares, tum religiosi licet exempti curam animarum habentes et etiam, si collatio in eorum domibus non habeatur, alii religiosi qui facultatem audiendi confessiones ab Ordinario obtinuerunt.

² Can. 137. A fideiubendo, etiam de bonis propriis, clericus prohibetur inconsulto loci Ordinario.

³ Can. 139. 3. §. Sine licentia sui Ordinarii ne incant gestiones bonorum ad laicos pertinentium aut officia saecularia quae secumferant onus reddendarum rationum; procuratoris aut advocati munus ne exercent, nisi in tribunali ecclesiastico, aut in civili quando agitur de causa propria aut suae ecclesiae; in laicali iudicio criminali, gravem personalem poenam prosequente, nullam partem habeant, ne testimonium quidem sine necessitate ferentes.

birnia kell úgy saját püspökének, mint választó kerülete püspökének beleegyezését. (c. 139. §. 4.)¹

Ide tartozik az új törvénykönyv tilalma is, hogy a püspök külön engedélye nélkül nagyobb rendekkel bíró egyén nem lehet kereszt-, illetőleg bérmaatya. (c. 766⁵. és 796³.)²

II. A sikeres lelkipásztorkodásnak elengedhetetlen feltétele, hogy a lelkipásztor hiveit és azoknak minden körülményét ismerje. Erre a célra szolgálnak a plébániai anyakönyvek. A nálunk eddig használatban lévő anyakönyveken kívül ezentúl vezetendő lesz (c. 470.)³ az u. n. *liber de statu animarum*, amely a plébániában lakó hiveknek törzskönyvét képezi. A *liber de statu ani-*

¹ Can. 139. §. 4. Senatorum aut oratorum legibus ferendis, quos *deputatos* vocant, munus ne sollicitent neve acceptent sine licentia Sanctae Sedis in locis ubi pontificia prohibitio intercesserit; idem ne attentent aliis in locis sine licentia tum sui Ordinarii, tum Ordinarii loci in quo electio facienda est.

² Can. 766. Ut autem quis licite patrinus admittatur, oportet: 5° In sacris ordinibus non sit constitutus, nisi accedat expressa Ordinarii proprii licentia.

Can. 796. §. 3. Serventur praeterea praescripta can. 766.

³ Can. 470. §. 1. Habeat parochus libros paroeciales, idest librum baptizatorum, confirmatorum, matrimoniorum, defunctorum; etiam librum de statu animarum accurate conficere pro viribus curet; et omnes hos libros, secundum usum ab Ecclesia probatum vel a proprio Ordinario praescriptum, conscribat ac diligenter asservet.

§. 2. In libro baptizatorum adnotetur quoque si baptizatus confirmationem receperit, matrimonium contraxerit, salvo praescripto can. 1107., aut sacrum subdiaconatus ordinem susceperit, vel professionem sollemnem emiseric, eaeque adnotationes in documenta accepti baptismatis semper referantur.

§. 3. In fine cujuslibet anni parochus authenticum exemplar librorum paroecialium ad Curiam episcopalem transmittat, excepto libro de statu animarum.

§. 4. Paroeciali utatur sigillo habeatque tabularium, seu archivum, in quo memorati libri custodiantur una cum Episcoporum epistolis, aliisque documentis, necessitatis vel utilitatis causa servandis; quae omnia, ab ordinario vel ejus delegato visitationis vel alio opportuno tempore inspicienda, religiose caveat ne ad extraneorum manus perveniant.

marum vezetését már a római rituale is sürgette (tit. X. cap. 6.) és azt újabban külföldön már mindenütt használatba vették. Erre nézve azonban csak későbbben adok majd részletes utasítást és megfelelő mintákat.

A keresztelési anyakönyvnek Észrevétel rovatába ezentúl bevezetendő lesz, hogy az illető a bérálás szentségében részesült, házasságot kötött, a subdiaconatust felvette, vagy valamely szerzetben ünnepélyes fogadalmat tett. (c. 470. §. 2)¹ Evégből szükséges, hogy a plébános, akinek plébániájában valaki megbérmálkozott, házasságot kötött, a szerzetes ház főnöke, ahol valaki fogadalmat tett, erről az illető keresztelési helyének plébánosát értesítse. Az erre szolgáló nyomtatványokról gondoskodni fogok. Ez a rendelkezés ugyan nem kis megterhelést jelent a lelkipásztorokra, de másrészt főkép a házassági akadályok felkutatásánál nagy szolgálatot fog tenni.

Az Isten igéjének hirdetése az iskolában és a templomban a lelkipásztornak egyik legfőbb eszköze lévén, a mai nehéz időkben minden lelkipásztornak fokozottabb buzgóságot kell ebben kifejteni. Ezentúl kötelessége lesz minden lelkipásztornak, hogy az iskolai hitoktatás mellett a felnőttek számára is minden vásár- és ünnepnapon tartson katekézist a templomban. (c. 1332.)² Hogy pedig vásár- és ünnepnapokon a misét hallgató hivek soha se nélkülözzék az evangéliumi táplálékot, nem elégséges, hogy

¹ Can. 470. §. 2. In libro baptizatorum adnotetur quoque si baptizatus confirmationem receperit, matrimonium contraxerit, salvo praescripto can. 1107., aut sacrum subdiaconatus ordinem susceperit, vel professionem sollemnem emiseric, eaeque adnotationes in documenta accepti baptismatis semper referantur.

² Can. 1332. Diebus dominicis aliisque festis de praecepto, ea hora quae suo iudicio magis apta sit ad populi frequentiam, debet insuper parochus catechismum fidelibus adultis, sermone ad eorum captum accommodato, explicare.

csak a főistenitisztelettel kapcsolatban van szentbeszéd, hanem olyan helyeken, ahol több, a hivek részvételével tartott, akár csendes, akár énekes mise is van, minden ilyen misét egy rövid, u. n. 5 perczes szentbeszéddel kell összekapcsolni. (c. 1345.)¹ Azonban úgy a katekéziseknél, mint a prédikáczióknál a szónoknak nagy gondjának kell lenni, hogy hivei lelkiszükségletének megfelelő módon hirdesse Isten igéjét úgy, hogy azok érdeklődését felkeltve, mindenki szívesen hallgassa és lélekben gazdagon távozzék.

A gyóntatószékben fenntartott esetek ügyében sok könnyítést tartalmaz az új törvénykönyv. A püspöknek fenntartott eset nem lehet több mint három vagy négy. (c. 897.)² Ezek alól külön engedély nélkül is föloldozhatnak a plébánosok és akik a plébánosokéhoz hasonló joghatósággal bírnak a husvétii áldozás ideje alatt és misszionáriusok a missio alatt. (c. 899.)³ Minden,

¹ Can. 1345. Optandum ut in Missis quae, fidelibus adstantibus, diebus festis de praecepto in omnibus ecclesiis vel oratoriis publicis celebrantur, brevis Evangelii aut alicujus partis doctrinae christianae explanatio fiat; quod si loci Ordinarius id praeceperit, opportunis datis instructionibus, hac lege tenentur non solum sacerdotes e clero saeculari, sed etiam religiosi, exempti quoque, in suis ipsorum ecclesiis.

² Can. 897. Casus reservandi sint pauci omnino, tres scilicet vel, ad summum, quatuor ex gravioribus tantum et atrocioribus criminibus externis specificè determinatis; ipsa vero reservatio ne ultra in vigore maneat, quam necesse sit ad publicum aliquod inolitum vitium extirpandum et collapsam forte christianam disciplinam instaurandum.

³ Can. 899. §. 1. Statutis semel reservationibus quas vere necessarias aut utiles judicaverint, curent locorum Ordinarii ut ad subditorum notitiam, quo meliore eis videatur modo, eadem deducantur, nec facultatem a reservatis absolvendi cuivis et passim impertiant.

§. 2. At hujusmodi absolvendi facultas ipso jure competit canonico poenitentiario ad normam can. 401. §. 1, et habitualiter impertitur saltem vicariis foraneis, addita, praesertim in locis dioecesis a sede episcopali remotioribus, facultate subdelegandi toties quoties confessarios sui districtus, si et quando pro urgentiore aliquo determinato casu ad eos recurrant.

még a pápának fenntartott esetek alól is mindenki feloldozhatja: 1. a beteget, aki nem képes a házat elhagyni; 2. a jegyeseket házasságkötés előtt; 3. mindenkit olyankor, amikor a gyónása nagy nehézséggel járna, ha az illetékes előljáróhoz engedélyért kellene folyamodni. (c. 900.)¹

A betegek áldozását megkönnyíti az a rendelkezés, (c. 858.)² hogy minden beteg, aki már egy hónap óta fekvő beteg, nem mint eddig havonként, hanem hetenként egyszer vagy kétszer is áldozhatik abban az esetben is, ha már orvosságot vagy pedig folyékony táplálékot vett magához.

A betegeknek adandó apostoli áldás már nincs külön meghatalmazáshoz kötve, hanem minden pap feladhatja a betegnek, aki a beteget lelki segélyben (qui infirmis assistat) részesíti. (c. 468.)³

§. 3. Ipso jure a casibus, quos quoquo modo sibi Ordinarii reservaverint, absolvere possunt tum parochi, aliive qui parochorum nomine in jure censentur, toto tempore ad praeceptum paschale adimplendum utili, tum singuli missionarii quo tempore missiones ad populum haberi contingat.

¹ Can. 900. Quaevis reservatio omni vi caret: 1-o Cum confessionem peragunt sive aegroti qui domo egredi non valent, sive sponsi matrimonii ineundi causa;

2-o Quoties vel legitimus Superior petitam pro aliquo determinato casu absolvendi facultatem denegaverit, vel prudenti confessarii judicio, absolvendi facultas a legitimo Superiore peti nequeat sine gravi poenitentis incommodo aut sine periculo violationis sigilli sacramentalis;

3-o Extra territorium reservantis, etiamsi dumtaxat ad absolutionem obtinendam poenitens ex eo discesserit.

² Can. 858. §. 1. Qui a media nocte jejunium naturale non servaverit, nequit ad sanctissimam Eucharistiam admitti, nisi mortis urgeat periculum, aut necessitas impediendi irreverentiam in sacramentum.

§. 2. Infirmi tamen qui jam a mense decumbunt sine certa spe ut cito convalescant, de prudenti confessarii consilio sanctissimam Eucharistiam sumere possunt semel aut bis in hebdomada, etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

³ Can. 468. §. 1. Sedula cura et effusa caritate debet parochus aegrotos in sua paroecia, maxime vero morti proximos, adjuvare, eos sollicitè Sacramentis reficiendo eorumque animas Deo commendando.

§. 2. Parochus aliive sacerdoti qui infirmis assistat, facultas est eis concedendi benedictionem apostolicam

A mai nehéz időkben, amikor egyrészt a háború vihara annyi zsenge hajtását törte le a papi hivatásnak, másrészt sok világi pálya kecsegtető anyagi kilátásai és a papság egy részének szükös ellátása az ifjuság lelkét elvonja a papi hivatástól, — minden buzgó lekipásztornak nagy kötelessége, hogy gondosan ápolja a papi hivatást azokban a zsenge lelkekben, amelyekben azt a Szentlélek malasztja az idők mostohasága mellett is felébresztette. (c. 1353.)¹ Kisérje minden pap gondos figyelemmel ezeket a zsenge ifjakat, óvják őket a reájuk váró kísértésektől, ismertessék meg velök azokat az eszközöket, amelyek alkalmasak arra, hogy őket ártatlan ifjuságban megőrizve, mély jámborságra segítsék, támogassák őket tanulmányaik végzésében, a pályaválasztás idején irányítsák őket a papi pálya felé, hogy belőlük egykor jámbor és munkás papok, nekik ragaszkodó, hálás munkatársaik, esetleg aggkoruk gyengéd támaszaivá váljanak.

III. A magyar kath. egyház életét mélyen érinti az új törvénykönyv állásfoglalása a kegyuraság kérdésében. Mig az eddigi kegyuraságok teljes épségükben fenmaradhatnak, új kegyuraságot alapítani ezentul nem lehet. (c. 1450.)² A kodexnek ezen

cum indulgentia plenaria in articulo mortis, secundum formam a probatis liturgicis libris traditam, quam benedictionem impertiri ne omittat.

¹ Can. 1353. Dent operam sacerdotes, praesertim parochi, ut pueros, qui indicia praebeant ecclesiasticae vocationis, peculiaribus curis a saeculi contagiis arceant, ad pietatem informant, primis litterarum studiis imbuant divinaeque in eis vocationis germen foveant.

² Can. 1450. §. 1. Nullum patronatus jus ullo titulo constitui in posterum valide potest.

2. Locí autem Ordinarius potest:

1-o Fidelibus qui ex toto vel ex parte ecclesias extruxerint vel beneficia fundaverint, spiritualia suffragia, eorum liberalitati proportionata, concedere vel ad tempus vel etiam in perpetuum;

2-o Fundationem beneficii admittere ea adjecta conditione, ut beneficium prima vice conferatur clerico-fundatori vel alii clerico a fundatore designato.

intézkedése egészen más irányba fogja terelni a javadalmi ügyeket. El kell ismerünk, hogy a kegyúrak a javadalmak alapításával az egyházért nagy áldozatokat hoztak és nagy terheket viseltek; de az is bizonyos, hogy a kegyúr bemutatási joga nagyon korlátozza a püspököt, hogy a javadalomra azt nevezze ki, akit arra legalkalmasabbnak ítél.

Ahol plébánia vagy más javadalom alapításának szükségessége vagy lehetősége merül fel, az alapítani szándékozókat fel kell világosítani, hogy a patronatussal járó lelki javakban ezentúl is részesülnek (c. 1450. §. 2.), sőt még azt is kiköthetik, hogy ki legyen a javadalom első birtokosa. Ha pedig olyan eset merülne fel, hogy az egyház nagy érdeke fűződne hozzá, hogy az alapító kivételesen mégis állandó kegyuraságot nyerjen, ehhez a Szentszék engedélyét lesz szükséges kikérni.

Ellenben kötelességévé teszem úgy a javadalmasoknak, mint a kerületi espereknek, hogy figyelemmel kísérjék és az egyházmegyei hatóságnak minden egyes esetben jelentést tegyenek, ha valamely birtok, amelyhez kegyuraság fűződik, gazdát cserél, főképp ha az új gazda nem katolikus. Ilyen esetekben sokszor lehetséges és kívánatos is lesz az új tulajdonossal a kegyuri terhek megváltása felől megállapodásra jutni.

A templomi szerelvényekre vonatkozólag két nagy könnyítést tartalmaz az új törvénykönyv. A plébánosnak jogában áll saját plébániája részére, a templomigazgatóknak pedig saját templomuk részére megszentelni azokat az egyházi szerelvényeket (miseruhák, templomi fehérneműek, ciborium, beteglátozó készlet, tabernaculum), amelyek csak megszentelendők, nem konsekrálandók. (c.

1304. §. 3.)¹ A kelyhet és a patenát pedig nem kell újra konsekrálni abban az esetben, ha csak javítva vagy újra aranyozva lettek. A kelyh csak akkor veszti el konsekrációját, ha oly mértékben megsérül, hogy használhatatlenné válik, vagy pedig tiszteletlen használat által, vagy az által, hogy nyilvánosan kereskedelmi forgalom tárgyát képezi, profanizáltatik. (c. 1305.)²

Semmiféle templomi szerelvényt nem szabad a püspök engedélye nélkül áruba bocsátani. (c. 1532.)³ Ezt a tilalmat kiterjesztem a használatból már kivont tárgyakra is, amelyek ötven évnél már régebbek; sokszor ezeknek van nagy régészeti vagy művészeti értéke, amit az értük cserébe kínált új szerelvények meg sem közelítenek. Régi

¹ Can. 1304. *Benedictionem illius sacrae supellectilis quae ad normam legum liturgicarum benedici debet ante quam ad usum sibi proprium adhibeatur, impertire possunt: 3-o Parochus pro ecclesiis et oratoriis in territorio suae parociae positis, et rectores ecclesiarum pro suis ecclesiis.*

² Can. 1305. §. 1. *Sacra supellex benedicta aut consecrata benedictionem aut consecrationem amittit:*

1. *Si tales laesiones vel mutationes subierit ut pristinum amiserit formam, et iam ad suos usus non habeatur idonea;*

2-o *Si ad usus indecoros adhibita vel publica exhibitioni exposita fuerit.*

§. 2. *Calix et patena non amittunt consecrationem ob consumptionem vel renovationem auraturae, salva tamen, priore in casu, gravi obligatione rursum ea inaurandi.*

³ Can. 1532. §. 1. *Legitimus Superior de quo in can. 1530., §. 1, n. 3-o est Sedes Apostolica, si agatur:*

1-o *De rebus pretiosis;*

2-o *De rebus quae valorem excedunt triginta millium libellarum seu francorum.*

§. 2. *Si vero agatur de rebus quae valorem non excedunt mille libellarum seu francorum, est loci Ordinarius, audito administrationis Consilio, nisi res minimi momenti sit, et cum eorum consensu quorum interest.*

§. 3. *Si denique de rebus quarum pretium continetur intra mille libellas et triginta millia libellarum seu francorum, est loci Ordinarius, dummodo accesserit consensus tum Capituli cathedralis, tum Consilii administrationis, tum eorum quorum interest.*

§. 4. *Si agatur de alienanda re divisibili, in petenda licentia aut consensu pro alienatione exprimi debent partes antea alienatae; secus licentia irrita est.*

képeket, falfestményeket, (c. 1280.)¹ oltárokat, templomi szerelvényeket nem szabad írásbeli engedély nélkül restauráltatni.

Ezek az új törvénykönyvnek azon részei, melyekre sürgősen szükségesnek láttam

¹ Can. 1280. *Imagines pretiosae, idest vetustate, arte, aut cultu praestantes, in ecclesiis vel oratoriis publicis fidelium venerationi expositae, si quando reparatione indigeant, nunquam restaurentur sine dato scriptis consensu ab Ordinario; qui, antequam licentiam concedat, prudentes ac peritos viros consulat.*

a papság figyelmét felhívni. Az egyházmegye papságának az egyház iránt való köteles tiszteletétől és hűségétől remélem, hogy a kodex új intézkedéseit is ép oly engedelmességgel és kegyelettel fogja megtartani, mint a századok gyakorlata által megszentelt régi törvényeket, és példájok által hiveikben is erősíteni fogják az egyház és törvényei iránt való hűséget és ragaszkodást.

1918.

3018.

1918.

Papi lelkigyakorlatok.

A szokásos lelkigyakorlatok az egyházmegyei papság részére Pécsett a Pius-internátusban f. é. augusztus 5-én este kezdődnek és 9-én reggel közös szentáldozással fejeztetnek be. A jelentkezők közül kb. 25-en magában az internátusban nyernek elhelyezést, 10—15-en pedig éjszakai szállást a városban levő különböző papi házakban kapnak. A közös gyakorlatok idejét azonban reggeltől estig ezek is az internátusban töltik és ugyanott étkeznek. Az ellátás díja gyanánt kiki 30 K-t fizet a Pius-internátus gondnokságának, mely összeget a segédlelkészek helyett Magam utalványozom. Felhivom a tisztt. papságot, hogy a résztvenni óhajtok ebbéli szándékukat lehetőleg forduló postával jelentsék be a Pius-internátus igazgatóságának, mert az összes szükségletekről egyébként nem történhetik gondoskodás. Aki a közös lelkigyakorlaton nem vehet részt és már 3 éve nem tartott lelkigyakorlatot, köteles ugyanazt valamely erre való helyen külön elvégezni.

Az internátus gondnoksága felkéri a résztvevőket, hogy az ellátás megkönnyítése céljából a rendelkezésükre álló természetbelieket (lisztet, zsirt stb.) a lehetőség szerint magukkal hozni sziveskedjenek. Ezeknek ára az ellátás díjából az illetők javára le fog vonatni.

Pécs, 1918. július 22.

Gyula s. k.
püspök.

et de Studiorum Circa quas-
tes propositiones: dam propo-
homines degentis sitiones de
scientia
animae
Christi.

imam Christi nihil
aeterita, praesentia

ia animae Christi
s, quam veterum

orum Generales
idum decreverunt:

n solita audientia
Benedicto Papae
pprobavit, confir-

inii 1918.

et U. I. Notarius.

reddimus *Julium* Obitus Julii
olacide in Domino Gianone.
atem evectus est.
a preces proprias
batur infirmitate,

quam mira semper patientia, precibus et sacramentis confortatus toleravit.

Animam denati fratris carissimi consuetis trium sacrorum suffragiis,
precibusque fervidis omnium enixe commendo. R. i. P.

1918.

XI.

3107

1918

Proposito a Sacra Congregatione de Seminariis et de Studiorum Universitatibus dubio: Utrum tuto doceri possint sequentes propositiones: Circa quasdam propositiones de scientia animae Christi.

I. Non constat fuisse in anima Christi inter homines degentis scientiam, quam habent beati seu comprehensores.

II. Nec *certa* dici potest sententia, quae statuit animam Christi nihil ignoravisse, sed ab initio cognovisse in Verbo omnia, praeterita, praesentia et futura, seu omnia quae Deus scit scientia visionis.

III. Placitum quorundam recentiorum de scientia animae Christi limitata, non est minus recipiendum in scholis catholicis, quam veterum sententia de scientia universali;

Emi ac Rmi DD. Cardinales in rebus fidei et morum Generales Inquisitores, praehabito voto DD. Consultorum, respondendum decreverunt: *Negative.*

Insequenti vero feria V eiusdem mensis et anni, in solita audientia R. P. D. Assessori S. O. impertita, facta de his SSmo D. N. Benedicto Papae XV relatione, Sanctitas Sua resolutionem Emorum PP. approbavit, confirmavit et publicari mandavit.

Datum Romae, ex aedibus Sancti Officii, die 7. iunii 1918.

Aloisius Castellano, S. R. et U. I. Notarius.

3108

1918

Magno cum animi Nostri moerore ven. clero notum reddimus *Julium* Obitus Julii Gianone parochum olim in Majs, 15-o Julii a. c. pie et placide in Domino obiisse. Anno 1840. natus, a. 1863. ad presbyterii dignitatem evectus est. Ab a. 1888. parochum egit in Majs, unde a. 1908. erga preces proprias rudedonatus est. In ultimis vitae suae annis gravi detinebatur infirmitate, quam mira semper patientia, precibus et sacramentis confortatus toleravit.

Animam denati fratris carissimi consuetis trium sacrorum suffragiis, precibusque fervidis omnium enixe commendo. R. i. P.

3109

1918

Lelkészek
ruhabeszer-
zési segélye.

A nm. vallás és közokt. m. kir. miniszterium 104.266/1918. II. a. számu rendelete alapján ruhabeszerzési segélyre igényel birnak:

1. szabályszerűen szervezett lelkészségekben működő magasabb képe-
sítésű lelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés
nélkül a 3000 K-t meg nem haladja;

2. a szabályszerűen szervezett lelkészségekben működő kisebb képe-
sítésű lelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés
nélkül a 2200 K-t meg nem haladja;

3. a szabályszerűen alkalmazott segédlelkészek, ha évi tiszta jövedel-
mük az állami jövedelemkiegészítés nélkül az 1000 K-t meg nem haladja.

Mindhárom esetben azonban a készpénzbeli jövedelemnek csak 70
%-a jöhet számításba.

A ruhabeszerzési segély összege:

a) az 1, 2 és 3. pontok alatt felsorolt lelkészek és segédlelkészek-
nek saját személyük után egyenként 1000—1000 K.

b) ezenfelül mindazoknál a lelkészeknél és segédlelkészeknél, akik
az 1917. évi IX. t. c. 14. §-a alapján családi pótlékot élveznek; az 1918. év
második negyedében tényleg élvezett családi-pótléknak egy évre szóló összege;

c) a hadbavonult lelkészek és segédlelkészeknek saját személyük után
egyenként 500—500 K;

d) a családi állapotól függő többlet címén a hadbavonultak is a b)
pont alatt meghatározott összegeket kapják.

Ruhabeszerzési segélyt csak azon lelkész vagy segédlelkész kaphat,
ki ezen rendelet keltének napján (1918. június 1.) tényleg alkalmazásban állott.

A ruhabeszerzési segélyek utalványozhatása céljából utasítom az ér-
dekelteket, hogy igényüket nálam az alábbi minta szerint készítendő s az
illetékes esperes által láttamozandó bejelentési lappal legkésőbb f. é.
augusztus 15-ig eszközöljék. Az utalványozandó összeg az illetékes m. kir.
adóhivatal utján fog kifizettetni.

Ruhabeszerzési segély bejelentés.

Tisztelettel kérem, hogy részemre az 1918. évi 2500. M. E. sz. ren-
delet alapján összesenK. ruhabeszerzési segély engedélyeztessék.

Igazoltam az illetékes esperes előtt:

kongruás és korpótlékos lelkész vagyok.

1. hogy 3000 K-t egyházi forrásból eredő jövedelmem nem halad tul.
2200 K-t " " " " " "
1000 K-t " " " " " "

2. hogy a ruhabeszerzési segélyem kifizetésére illetékes adóhivatal
3. hogy 1918. évi június hó 1-én tényleges alkalmazásban voltam.
hadbavonult voltam.

(A hadbavonult bejelentését hozzátartozói is eszközölhetik.)

4. hogy magasabb képesítésű lelkész vagyok.
kisebb
5. hogy az 1917. évi IX. t. c. 14. §-a, illetőleg az 1912. évi XXXV.
t. c. 3. §-a és 8. §-a alapján nevű s velem
közös háztartásban levő, saját vagyonnal nem bíró családtagok után élvez-
tem az 1918. év második negyedében egyenként évi K összesen
évi K családi pótlékot.
Kelt 1918. évi hó n.

Igazolom, hogy meggyőződést szereztem arról, hogy a fenti adatok
a valóságnak megfelelnek.

..... 1918. évi hó n.

.....
esperes.

3110

1918

Alább közlöm azon lelkészek neveit, kik az 1918. II. félévben kor-
pótlékjogosultak s felhivom ugyanazokat, hogy a nevük mellett kitett összeg-
ről szóló, a II. fokozat szerint szabályszerű okmánybélyeggel ellátott nyug-
tatójukat kellően felbélyegzett s kitöltött postautalvány kíséretében a kor-
pótlék folyósíthatása céljából püspöki irodámnak mihamarabb beküldjék.

Lelkészek
korpótléka.

Mózes András 201.66, Klein József 2.81, Krisztánics István 117.90,
Bödy Károly 137.75, Mindszenti Vilmos 200, Dobos Henrik 174.71, Nyári
Smon 200, Schunk Ferenc 69.02. Horváth Lajos (Gödre) 32.73, Vörös
Kristóf 46.42, Dréher Arnold 500, Koch Gyula 79.42, Gartner Elek 200,
Pataki Antal 247.17, Magyar Miklós 71.90, Lerch István 234.50, Hofman
Károly 39.40, Rösler Ferenc 168.07, Riedlinger Dezső 314.08, Szánthó Ig-
nác 164.22, Klein Tivadar 106.11, Fent Gyula 367.27, Schmeller Alajos
153.50, Arányi Géza 400, Kuhl József 151.35 K.

3111

1918

Az anyagáraknak és munkabéreknek a háborus viszonyok folytán
beállott nagyarányú eltolódásai szükségessé teszik, hogy az egyházmegyei
vagyonkezelési szabályzatnak 4877/1910. körlev. szám alatt módosított
31. §-át a kereszt- és szoboralapítványokra vonatkozó s eleddig még hatály-
ban levő részében is újból megváltoztassam.

A kereszt-
és szobor-
alapítványok
tőkéje.

Ezentúl a keresztek és szobrok fenntartási alapítványának tőkéjét esetről-esetre az egyházmegyei hatóság fogja megállapítani a kivitelre szánt mű pontos tervrajza és az alább felsorolt pontok szerint beszolgáltatandó adatok alapján.

Tájékoztató jelentést kell tenni arra nézve, hogy mi a kereszt vagy szobor

- 1) anyaga; a fa, kő vagy egyéb anyag minősége;
- 2) nagysága; a talapzatnak és magának a szoborműnek méretei; az igényelt egész területnek nagysága;
- 3) beszerzési ára;
- 4) ki a tervezője, készítője;
- 5) hol lesz elhelyezve;
- 6) amennyiben nem templomban, sem katolikus jellegű egyéb bekerített területen: a) biztosítva van-e szabályszerűen a kiválasztott terület (lásd a 3087/1902. körlev. számú rendeletet); b) be lesz-e kerítve; mennyibe kerül és milyen magas lesz a kerítés.

Ezzel kapcsolatosan felhívom a tiszt. lelkeszkedő papságot, hogy hiveiket figyelmeztessék és bölcs tapintattal arra neveljék, hogy ne idegenből hozatott vagy akár itthon beszerzett tömegtermékekre, hanem lehetőleg Magyarországon készült és művészi beccsel bíró keresztek és szobrok felállítására áldozzanak, melyek amellet, hogy vallásos áhitatot és érzést keltenek, a közizlésre is nemesítőleg hatnak. Tartozunk ezzel a magasztos eszmének, melyet kifejezni a szent keresztek és szobrok hivatva vannak, de meg hazánk művészeti és ipari fejlődésének is. Inkább kevés, de feltétlenül egyéni értékű és művésziesen szép szobrok ékesítsék egyházmegyénk területét. Ha egyeseknek nem volna ez módjukban, egyesüljenek a nemes cél megvalósítására többen. Izléstelen, vásári tömegmunkák fenntartását a jövőben az egyházmegyei hatóság nem vállalja s ilyenek megáldását sem engedélyezi.

Ezek az elvek irányadók akkor is, valahányszor régi keresztek és szobrok teljes, illetve részleges megújítása válik szükségessé, nemkülönben ha közhelyre kerülő és egyházi megáldást igénylő képek, szoborképek és keresztutak felállításáról van szó.

3112

1918

Szociális
tanfolyam.

A Kath. Népszövetség f. é. szept. 1-től 8-ig Budapesten szociális tanfolyamot rendez a háboru nyomán járó új átalakulások elméleti és gyakorlati ismertetése céljából. Az előadások, melyekre országos tekintélyek és szakemberek vállalkoztak, elsősorban agrár, ipari és szociális kérdésekkel foglalkoznak s alapos tájékoztatást nyújtanak a jövő teendőiről azoknak,

akik hivatva vannak, hogy a gazdasági és társadalmi fejlődés irányításában tevékenykedjenek.

Ezen egy hetes tanfolyamon való részvételt melegen ajánlom tiszt. papságomnak, kedvelt tanítóimnak s általában mindazoknak, akik kath. jellegű egyesületeket vezetnek, ily mozgalmak élén állanak, vagy azokban közreműködnek.

A résztvenni szándékozók számára előzetes bejelentés mellett a Kath. Népszövetség szállásról gondoskodik.

3113
1918

Valamennyi egyházi főhatóságnak 6782/1918. eln. szám. — A m. Segédszolgálatos tanítók felmentése.
kir. honvédelmi miniszter folyó évi június hó 9-én 217686/3. szám alatt kelt átiratával tudomásomra hozta, hogy a cs. és kir. hadsereg főparancsnokság hozzájárult ahhoz, hogy a hadrakelt sereghez beosztott népfölkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmas segédszolgálatos alkalmazási csoportba tartozó legénységi állományu (hadapródjelölteket is beleértve), valamint honvédcsapatszolgálatra nem alkalmas, helyi (irodai, hadtáp, kiképzési stb.) szolgálatra alkalmas zászlós, tanszemélyzet a tényleges szolgálat alól fölmentessék.

A fölmentés méltányosságának elbírálása és annak gyors keresztülvitele céljából felkérem a Cimet, hogy úgy a m. kir. honvédségnél, mint a cs. és kir. közös hadseregnek szolgálatot teljesítő, a hadrakelt sereghez beosztott és fenti osztályozással bíró egyénekről az itt közölt minta szerinti s minden egyénről külön-külön szerkesztett névjegyzéket mielőbb hozzám juttatni sziveskedjék. Budapest, 1918. évi június hó 20-án. Zichy.

N é v j e g y z é k

a hadrakelt sereghez tartozó és felmentésre javaslatba hozott honvédcsapatszolgálatra nem alkalmas helyi (irodai, hadtáp, kiképzési) szolgálatra alkalmas zászlósról népfölkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmas legénységi állományu (hadapródjelölteket is beleértve) egyénről.

217686/3—1918. számú honvédelmi miniszteri átiratra.

Rendfokozat	N é v	Csapat- test	Születési év	Pontosan meg- jelölt jelenlegi beosztás (eset- leg tábori posta szám)	Alkal- massági fok*)	Leendő polgári szol- gálati alkal- maztatásának helye	Állomány illeté- kes póttestének megnevezése, melyhez az illető a felmentés fogat- natosítása végett bevonultatandó	Vallás- és közoktatás- ügyi minisz- ter úr javaslata
1	2	3	4	5	6	7	8	9

*) 1. Legénységnél: népfölkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmas.
2. Zászlósnál: honvédcsapatszolgálatra nem alkalmas, helyi (irodai, hadtáp, kiképzési stb.) szolgálatra alkalmas.

Utasítom a hatóságom alatt álló iskolaszékek elnökeit, hogy a rendelet hatálya alá eső tanítókról az ehm. főtanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul tegyenek jelentést.

3114

1918

Tanulók személyi adatai az iskolai naplókban.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 54098/1918. VI/a sz. rendeletét, amelyet a hatósága alá tartozó iskolákra nézve kiadott, magamévá téve, a következőket rendelem:

Ismételten előfordult, hogy a tanulók személyi adatai az iskolákban vezetett naplókba, anyakönyvekbe és a kiállított bizonyítványokba nem állami születési anyakönyvi kivonatból, illetőleg tanköteles korban levő tanulókra nézve nem a 174425/1911. IV/c. sz. belügyminiszteri rendelet alapján kiállított tanusítványokból irattak be. Ebből eredő zavarok és félreértések elkerülése érdekében a hatóságom alá tartozó kisdiednevelő, népoktatási intézetekre, továbbá a tanító- és tanítónőképző intézetekre, polgári iskolákra és az ezekkel kapcsolatos kereskedelmi tanfolyamokra nézve elrendelem, hogy a tanulók személyi adatai a neveknek betűszerinti lemásolásával szigorú felelősség terhe alatt tanköteles korban a jelzett tanusítvány, azontul pedig állami anyakönyvi hivatal által kiállított születési anyakönyvi kivonatok alapján irassanak be és ezen hiteles adatok alapján állapíttassék meg a tanulók vallási hovatartozandósága is. Róm. kath. tanulókra nézve a vallási hovatartozandóság mindig kereszteselési bizonyítvány alapján állapítandó meg és vezetendő be az iskolai anyakönyvekbe.

Datum Quinque- Ecclesiis, die 29. Julii.

† Julius m. p.
episcopus.

— 601 —
1918.

XII.

3846

1918

Benedictus PP. XV. — Ad perpetuam rei memoriam. — Religionem erga SS^mum Cor Jesu omni studio fovendam censemus, utpote quae divino Christi Redemptoris nostri desiderio respondeat atque universis Eius devotis, familiis praesertim ei consecratis, omnigena illius aeternae salutis fontis subsidia procuret. Laeti igitur dilecti filii hodierni Praepositi Belgicae Congregationis Missionariorum Oblatorum Mariae Immaculatae excepimus vota, quibus caelestes Ecclesiae thesauri pro iaculatoria prece flagitantur. Quare de omnipotentis Dei misericordia ac Bb. Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi atque audito dilecto filio Nostro, S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maio e, vi praesentium, apostolica auctoritate Nostra omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui, corde saltem contriti, singulis cuiuslibet mensis diebus invocationem: „Sacratissimum Cor Jesu, protege familias nostras“ quovis idiomate recitaverint ac, vere poenitentes et confessi ac sacra Communionem refecti, quamlibet ecclesiam vel publicum oratorium, semel in mense, quo die quisque voluerit, ubique gentium visitaverint ibique, precibus ad Nostram mentem absolutis, eandem iaculatoriam precem dixerint, quo die iniuncta opera expleverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus et largimur. Paeterea fidelibus, quocumque die ipsam precem recitaverint, trecentos dies de iniunctis eis seu alios quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus fidelium in purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuslibet. Praesentibus perpetuo valituris.

iaculatoriam
quandam
preculam in
honorem
sacratissimi
Cordis Iesu
recitantibus
indulgentiae
conceduntur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die XXVI iunii MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

P. Card. Gasparri, *a Secretis Status*.

3847

1918

De Missa
votiva vel
commemora-
tione pro
sponsis.

Hodiernus Episcopus Herbipolen. Apostolicae Sedi sequentia dubia, pro opportuna declaratione, humillime exposuit nimirum.

Iuxta Canonem 1108 Codicis Jur. Can. Ordinarii locorum benedictionem nuptialem permittere possunt, ex iusta causa, etiam tempore Adventus usque ad Nativitatem Domini inclusive, et a Feria IV Cinerum usque ad Dominicam Paschatis inclusive, salvo legibus liturgicis. Hinc quaeritur:

I. Si Ordinarii ex hac licentia, quae non limitata esse videtur, benedictionem nuptialem permittant in Nativitate Domini et Dominica Resurrectionis, licetne Orationi Missae de respectivo Festo addere commemorationem pro sponsis, quamquam haec Festa, sicuti alia Festa Epiphaniae, Pentecostes, SSmae Trinitatis et Corporis Christi, ullam aliam orationem excludant?

II. Licetne tempore clauso Missam votivam pro sponsis celebrare?

III. In vigiliis, occurrentibus extra tempus clausum, privilegiatis, nempe Pentecostes et Epiphaniae, licetne legere Missam votivam pro sponsis?

Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, et prae oculis habito Canone 1108 Codicis Iuris Canonici una cum Rubricis Missalis, quaestionibus sibi propositis ita respondendum censuit:

Ad I. *Affirmative*, sub unica conclusione.

Ad II. Si Ordinarius loci ex iusta causa permiserit etiam praedicto tempore clauso solemnem benedictionem nuptiarum, Missa votiva pro sponsis celebrari poterit; exceptis tamen Dominicis, Festis de praecepto etiam I et II classis, Octavis privilegiatis I et II ordinis, Feriis privilegiatis et vigilia Nativitatis Domini.

Ad III. *Negative* in utraque Vigilia.

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 14 iunii 1918.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. *Pro-Praefectus*.

L. † S.

Alexander Verde, *Secretarius*.

3848

1918

Redintegratio
Capituli Ca-
thedralis.

Sua Caes. et Apostolica Regia Maiestas erga demissam Meam propositionem altissima sua resolutione ultimum stallum Canonorum Magistrorum Capituli Nostri *Josepho Rézbányay dri*, canonico ad hon., professori theologiae conferre, *Adalbertum Beck* vicearchidiaconum districtus Szentlőrincz, parochum in Nagybecsérd et *Sigismundum Gyömöreý drem* cubic. int. Suae

Sanct. ad hon., directorem praeparandiae episc. Quinque-Ecclesiensis vero canonicos ad honores in eodem Capitulo Cathedrali clementissime nominare dignata est.

3849

1918 Beneficia parochialia Závod — sub patronatu Exmi Domini Alexandri e Comitibus Apponyi — et Szakadát — sub patronatu Exmi D. Alberti e Comitibus Apponyi, — per translationem pastorum vacantia, praesentibus usque 15-am Octobris a. c. concursui exponimus. Sacerdotes dioecesani, in examine prosynodali approbati, alterutro beneficiorum dictorum potiri cupientes velint suos recursus respectivo Patrono inscribendos usque praefixum terminum Mihi exhibere.

Concursus
pro parochiis
Závod et
Szakadát.

3850

1918 *Josephus Rézbányay dr.* Canonicus Ecclesiae Cathedralis nominatus est Rector Seminarii. *Sigismundus Kápolnai dr.* nominatus est docens ethicae et hist. culturae univ., necnon hist. recent. aevi in studio nostro iuridico Quinque-Ecclesiensi. *Gabriel Gere dr.* prof. suppl. theol. nominatus est professor publ. ordinarius in studio nostro theologico. *Victor Perr* praef. studiorum in Emericano factus est director internatus pro iuv. opif. et catecheta scholarum elem. status Quinque-Eccl. *Franciscus Ákos dr.* coop. Szigetvár-ensis nominatus est praef. studiorum in Emericano et prof. religionis suppl. in scholis realibus V-Eccl. *Joannes Sperai* curatus castr. relevatus ab hoc munere tamquam praebendatus Ecclesiae Cathedr. in officium suum restitutus est. *Ludovicus Horváth dr.* curatus antea castrensis nominatus est professor scholae fem. et gymnasii puellarum Quinque-Eccl. *Ludovicus Meyer* curatus castrensis denuo constitutus est professor religionis apud gymnasium status Szekszárd-ense.

Personalia.

Parochi nominati et investiti sunt: *Arpadus Pelz* parochus Szakadát-ensis pro Sumony, *Adamus Faludi* parochus Závod-ensis pro Nagynyárád. *Administratores* constituti sunt: *Stephanus Nagy* coop. Bátaszék-ensis in Szakadát, *Franciscus Lippai* coop. cathedr. in Závod.

Cooperatores missi sunt:

Paulus Sebő administrator interim. parochiae Nagynyárád in Laskafalu, *Paulus Vizsy* admin. interim. parochiae Sumony in Szigetvár. *Antonius Fényes* valetudinarius remissus est in Paks. *Franciscus Bálint* translatus est e Paks ad Bátaszék, *Josephus Fehérváry* e Szekszárd (civ. int.) ad Dunaföldvár, *Adamus Badacsonyi* e Himesháza ad Czikó, *Joannes Herman* curatus castr. in Németbóly, *Casimirus Loschert* e Németbóly in Bonyhád.

Colomannus Hoffmann coop. Czikó-ensis ad curam milit. vocatus est. *Vincentius Budanovich* coop. in Harkanovci ob inf. valetud. a servitio dioec. relevatus est.

3851

1918

A sajtóvasár-
nap elrende-
lése.

Amit az éleslátású emberek évtizedekkel előtt észrevettek, azt ma már mindenki vallja és tanusítja: a sajtó rendkívüli jelentőségét és szinte varázslatos hatalmát az emberek nagyobb része felett. De míg azelőtt inkább a tudás vágya vonzotta az embereket a nyomtatott betűhöz, s inkább a maradandó alkotásokat, műveket, könyveket keresték, addig a modern életben, s főleg a már ötödéve pusztító világháboruban a mindent lenyűgöző hirsomjuság égeti az emberek lelkét s egyre erősebben a napi sajtó termékei felé tereli úgy a csapások sulya alatt vérző és szenvedő, mint a háboru kétes eredetű előnyeiben tobzódó embereket. Ezzel a napisajtó az emberi életnek mérhetetlen fontosságu tényezőjévé fejlődött, mely a lelkek érzéseinek, indulatainak és elhatározásainak alakulásaiba igen sokszor döntő befolyást gyakorol. Ennek az igazságnak mélységes átérzése s a katolikus és jóirányu sajtó elmaradottságának felismerése hívta életre a kath. Sajtóegyesületet és ennek keretében a sajtóvasárnapokat. S minél nagyobb az ellenséges indulatu, erkölcstelen sajtó hatalma és pusztítása, annál fokozottabb a mi kötelességünk is, hogy a már meglevő kath. sajtót fontosságának meggyőző hirdetésével, termékeinek lelkes terjesztésével s áldozatkész anyagi támogatásával folyton erősítsük. Ebben a munkában ne tévesszen meg bennünket az a hatalmas arányu s eredményeiben is páratlan sajtóakció, melyet a folyó év első felében a Központi Sajtóvállalat létesítése érdekében lefolytattunk. Míg ott ugyanis rendszeres befektetéssel és sajtórészvények jegyzésével új sajtó-vállalat létesítését tűztük ki célul, addig a kath. Sajtóegyesület támogatásával és a sajtóvasárnapi gyűjtések felkarolásával a már meglevők fenntartását és állandó izmosodását kívánjuk lehetővé tenni. Az első mellett erre az utóbbira annyiival égetőbb szükségünk van, mert az új vállalkozás sikerét is csak úgy remélhetjük, ha a már meglevő alapot minden erővel biztosítjuk.

Ismerve egyházmegyém tiszt. papságának és hiveinek a sajtó kérdésben eddig is tanusított megértő buzgalmát és áldozatkészségét, a jövő hó második vasárnapján, vagyis október 13-án tartandó egyházmegyei sajtóvasárnapi akciót és gyűjtést — úgy a templomban, mint azon kívül — mindnyájuknak legmelegebb érdeklődésébe és áldozatkész buzgalmába ajánlom. Szeretem remélni, hogy a lelkipásztorok a sajtóvasárnap előkészítésében, lelkes megtartásában s a gyűjtések eredményes lefolytatásában semmiféle fáradságtól sem riadnak vissza és a segédlelkészekkel karöltve mindent elkövetnek, hogy az idei sajtóvasárnap eredménye a múlt évit mindenestire meghaladja. A Sajtóegyesület a szükséges nyomtatványokat kellő

időben mindenkihez eljuttatja s az esetleges hiányokat készséggel pótolja. A sajtóvasárnapi gyűjtés eredményéhez a magam részéről — a központi sajtóvállalatra adott 110000 koronán felül — újabb 10000 koronát ajánlok fel, s a mult években követett szokás szerint azt is megengedem, hogy a hívők adományaihoz a felesleggel bíró templompénztárakból 10—10 korona csatoltassék. A gyűjtések eredményét a sajtóvasárnapot követő nyolc napon belül az ivekkel együtt püspöki Irodámhoz sziveskedjék mindenki beküldeni.

Mivel pedig minden munkánk eredménye a saját törekvésünkön kívül Isten áldásától függ, a becsületes, keresztény sajtó megalapozására és kifejlesztésére irányuló fáradozásunk és vállalkozásunk közepett fohászkodjunk buzgó szívvel Isten segítségéért s a boldogságos Szűznek, Magyarország Nagyasszonyának hathatós támogatásáért, kinek az olvasó naponkinti végzésével az egész október hónapot szenteljük. A keresztény Magyarország restaurálására irányuló közös munka és vállvetett törekvés így válik hon- és nemzetmentő hatalmas munkává.

3852

1918

A Pécssegyházmegyei Papok Missió Egyesületének 1918 augusztus 7-én megtartott népes közgyűlése hosszas és részletes tanácskozás tárgyává tette, vajjon a jelen háborus idők alkalmasak-e missiók tartására. A beható tanácskozás eredménye az lett, hogy megtartásukat mindenképen kívánatosnak tartják, bár a gyakorlati megvalósítás számos, nagy nehézsége mindenki előtt ismeretes. Épen ezért a nevezett egyesület felkért, hogy a népmissiók ügyét a magam részéről is ajánljam. — In extremis extrema sunt tentanda. Népünk széles rétegeiben a szenvedések elhomályosították a hit tisztánlátását. A háborus konjunkturák önzővé, pazarlóvá, túl anyagiassá tettek sokakat. Meglazultak a családok fegyelmi kötelékei, eldurvult az ifjúság. A házastársi hűség mérhetetlen kísértéseknek volt kitéve. Ismeretes tisztelendő papságom előtt, hogy székfoglalásom óta főpásztori kötelességem és szeretetem egyik legszükségesebb eszközéül tekintettem és tekintem ma is a népmissiók tartását. Ezért már 1908-ban arra buzdítottam a tisztelendő lelkészeket, hogy legalább minden 10 évben egyszer tartassanak missiót. Ugyanerre immár az új egyházi törvénykönyv is kötelezi a lelkipásztorokat. Átlag és egészében egyházmegyénk föl is karolta az üdvösség ezen kiváló eszközét. Ritka kivétel volt közöttünk az olyan pásztor, aki huzódott volna a missióktól. Maga a Pécssegyházmegyei Papok Missió Egyesülete 95 missiót tartott. A háboru azonban megszakította munkáját.

Népmissiók
a háboruban
is tartandók.

A fentemlitett súlyos tekintetek követelik azonban, hogy ne hagyjuk népünket saját szűk látókörében és sokszorosan megpróbált erkölcsi ellenállóerejének utvesztőin, hogy az örök igazságok fényénél világítsuk meg az

egy szükségeset, amely mellett el kell törpülnie mindennek és aminek átértésére meg kell javulnia mindeneknek. Fölszólítom tehát Egyházmegyém tisztelendő lelkipásztorait, szervezzenek plébániáikon népmissiókat. Vegyék igénybe a Pécs egyházmegyei Papok Missió Egyesületének szolgálatait. A részletekre nézve szívesen ad fölvilágosításokat *Romaisz Ferenc* kanonok plébános Pécsset.

3853

1918

A Szociális
Missió Társulat szerve-
zése.

A Pécs egyházmegyei Papok Missió Egyesületének közgyűlése kíváncsnak tartja a nők szociális és karitativ szervezését, sőt előiskolázását a mindinkább közeledő közéleti tevékenységükre. Erre alkalmasnak látja a Szociális Missió Társulatot, a szervezés idejéül pedig a megtartott missiók után következő napokat. Fölvilágosítással és részletek előkészítésével szívesen szolgál a Szociális Missió Társulat pécs egyházmegyei tanácsadója, *Dr. Hajós György* kissemináriumi subregens. Pécs, Papnövelde-utca 2.

3854

1918

Hadifogoly
katonáink
pásztorálása.

Hadifogságban levő róm. kath. katonáink erkölcsi támogatása céljából országos akció indult meg azzal, hogy a hazai lelkészek a templomban ki-függesztendő felhívás avagy a hiveknek szószékről való megkérdezése útján tudomást szerezve a plébániájuk területéről hadifogságba jutottakról, azokat lelki támogatásban részesítsék olyképp, hogy időnkint őket levelezőlapokkal felkeresve, a buzdítás és vigasz szavait intézzék hozzájuk. Bár meg vagyok győződve, hogy t. papságom ezideig is ezen szellemben járt el, mégis tekintve azt a nagy jelentőséget, ami a hazai lelkészkedő papságnak a hadifogságba jutott hiveikre gyakorolt közvetlen befolyása révén elérhető, hadifogoly katonáink ezen üdvös pásztorálását ezuttal külön is a t. lelkész-kedő papság figyelmébe ajánlom.

3855

1918

Miseszövet-
ség.

Tiszt. papságom és kedves hiveim lelkes pártolásába ajánlom a „Montligeoni Miseszövetséget“, melynek célja szentmisék bemutatásával a tisztítóhelyen szenvedő elhagyott lelkeken és a meghalt egyleti tagokon segíteni, azért e szándékra a szövetség évenként több mint 300000 szent-miséket mondat. Tagdíj egyszersmindenkorra 5 K, 20 évre 1 K, egy évre 5 fillér. Felvételre jelentkezni lehet Reviczky Aladár, esztergomi papnevelő-intézeti alkormányzónál; felvételi képre 20 f., több tag egyszerre való fel-vételénél 10 f. küldendő.

3856

1918

A II. fokozat szerint okmánybéllyel ellátott nyugtató s megcímzett Kápláni korpótlék ellenében püspöki irodám útján az alábbi káplánoknak korpótlék jellegű államsegélyt folyósítok: Kapossy Iván, Tóth Lajos egyenkint 168 K, Cserti István, Czindery András, Folnegović György, Nagy István, Bende József, Magyar Béla, Koch Alajos, Lippai Ferenc egyenkint 125 K, Fejes Károly, Galambos Kálmán, Márovics Ferenc, Sebestyén Ferenc, Gratzl Gyula, Hegedüs József, Horváth Károly, Berlákovich János, Bok József, Fehérváry József, Herman János, Perhács János, Szabó Ferenc, Bálint Ferenc, Fejes János, Vaszary Kálmán, Fényes Antal, Müller József, Németh István, Zanyi Ferenc, Baranyai János egyenkint 84 K.

3857

1918

Az idei szentgyakorlatokon résztvettek az egyházmegyéből:

Az idei szentgyakorlatokon résztvettek.

Badacsonyi Ádám, Bartinai Ferenc, Berlákovich János, Bok József, Cserti István, Czindery Endre, Faludi Ádám, Fejes Károly, Földes Dezső, Frey János dr., Fridrik Géza, Hal Pál, Halvax József, Hegedüs József, Hegedüs László, Hoffmann Kálmán, Józics József, Kelemen Andor dr., Kemény András, Koch Alajos, Kövesdy János, Krisztánics István, Lerch István, Magenheimer József, Major Károly, Magyar Miklós, Mándoky Sándor, Moyzis Imre, Müller József, Müller Károly, Nagy István, Nunkovich Gábor, Offenmüller Zsigmond, Palkó István, Papp István, Pál József, Péhm Kristóf, Pévald Vilmos, Piliván Mihály dr., Rausz Alajos, Reiner Ferenc, Romaisz Ferenc, Sebestyén Károly, Stefán Arthur, Szabó Ferenc, Szommer Gyula, Takács Mihály, Trinn János, Wajdits Gyula, Wajdits Károly, Weisz János.

3858

1918

Egyetértőleg a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr Utasítás az hozzám intézett 9772/1918. eln. sz. megkeresésével, 2557/1917. sz. körle- el. népisk. ta- véli rendeletemet, annak 8. pontját hatályon kívül helyezve, az 1918/19. nítás ügyében az 1918/19. tanévre is egész terjedelmében érvényben tartom s utasítom a hatóságom alá tartozó összes iskolaszékeket és iskolagondnokságokat, valamint az összes isk. előjárókat és tanítóimat, hogy annak értelmében járjanak el. tanévre.

Miután azonban az iskolai évi jelentésekből és egyes külön panaszokból is megállapítható, hogy a háboru alatt az iskolamulasztások tulzott arányokat öltöttek, a mulasztásokra nézve a következőket rendelem:

1. Az igazolatlan mulasztásokról minden hónap 1-én és 15-ikén a kimutatást az iskolaszék a községi előjáróságnak átküldi, jelezve, hogy a tanköteles hányadizben mulasztott. A mulasztásokra nézve a községi elől-

járóságoknál utólagos igazolásnak helye nincs s a községi előljáróság a legelső bejelentésnél az 1 K birságot már alkalmazni tartozik, mert az intés és figyelmeztetés nem a községi előljáróság, hanem az iskolai helyi hatóság feladata.

2. A birság a cseléd, napszámos, vagy hetibéres fizetéséből is levonható s épen ezért nemleges jegyzőkönyvek felvételének a birságok behajtásánál helye nincs. Amennyiben a községi előljáróság mégis ilyet alkalmazna, a tantestület, tanító vagy iskolaszék kísérvje figyelemmel s az ehm. főtanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul jelentse be. E szigorított eljárási módok mindjárt a tanév elején fogamatba veendők.

3. A beiratásokról szóló bejelentések a beiratást követő három napon belül a kir. tanfelügyelői és ehm. főtanfelügyelői hivataloknak megküldendők.

4. Mindezekkel kapcsolatban a lehető szigorral szorgalmazom, hogy a népiskolák V—VI. osztályai ott is, ahol a háboru miatt azok megszűntek volna, hacsak lehet azonnal, de fokozatosan mindenesetre újból visszaállítandók. Ahol kiderülne, hogy az V—VI. osztályok visszaállításának hiánya, vagy azok megszűnése a tanító, vagy a tantestület hibája folytán történik, az 1907. évi XXVI. t. c. 14. §-ának analógiája alapján az eset fegyelmi vétséget alkot s az 1907. évi XXVII. t. c. 22. §-a értelmében fegyelmi eljárásnak van helye.

5. Nyomatékosan figyelmeztetem as iskolaszékeket, iskolagondnokságokat s a többi iskolai előljárókat, hogy az 1913. évi XXXVII. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 57729/1914. sz. vkm. utasítás 19. §-a értelmében a VI. osztályu fiutanolók számát minden év február 1-ig a kir. tanfelügyelői hivataloknak jelentsék be, s egyben a VI. oszt. záróvizsgák megtartásának határidejére nézve tegyenek javaslatot.

3859

1918

Pályázat a
néptanítók és
árváik részére
tett báró Sina
Simon alap-
pítványra.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 115168/1918. VII/d. sz. alatt a szokásos pályázati hirdetést a báró Sina Simon által néptanítók és azok árvái részére tett alapítványról közlés céljából nekem is megküldötte. Ez idő szerint egy 200 koronás hely van üresedésben. A pályázni kívánók kérvényüket kellően felszerelve az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz f. é. november hó 1-ig nyujtsák be. A pályázati feltételekre nézve 1630/1917. sz. körlevéli rendeletem irányadó.

3860

1918

„Orsz. M.
Orgonaépítési
Szabályzat.”

Az országos magyar organologiai társaság által közrebocsájtott szabályzat 20 fejezetben kimerítő tájékozást nyujt minden, az orgonarendelésre figyelemre méltó szempontra vonatkozólag. Épen ezért igen alkalmas segéd-

könyvül szolgál mindazoknak, kik új orgona rendelésének gondolatával foglalkoznak, de haszonnal forgathatják az orgonisták és lelkipásztorok is, kik az orgona gondozásának módjáról kapnak szakszerű utbaigazítást. A könyv Rózsavölgyi és Társa cégnél (Budapest) szerzhető meg. Ára 4 korona.

3861

1918

A magyarországi latin- és gör. szert. tanítók segélyalapjának, ugy- Orsz. kath. szintén a létesítendő orsz. kath. tanítói árvaháznak és tápintézetnek vagy- tanítói segély- náról szóló 1917. évi jóváhagyott számadást az érdekeltek részére tudomás- alap, árvaház és tápintézet vétel céljából közlöm. alapjának számadása.

A zárótételek a következők:

I. A segélyalapról:

a) bevétel	25341 K 59 f.
b) kiadás	24622 K 71 f.
c) maradvány	718 K 88 f.

Vagyonszámla: 302877 K. 05 f.

II. Az árvaház alapjáról:

a) bevétel	47660 K 60 f.
b) kiadás	47658 K 12 f.
c) maradvány	2 K 48 f.

Vagyonszámla: 37794 K. 30 f.

III. A tápintézet alapjáról:

a) bevétel	6799 K 61 f.
b) kiadás	6799 K 61 f.
c) maradvány	— K — f.

Vagyonszámla: 22175 K. 61 f.

3862

1918

Márton Mátyás prépost-plebános „Hitelemzések az I. és II. elemi osztály részére“ c. vezérkönyvet adott ki, mely a jelenleg közkézen forgó Hitelemzések. kisebb terjedelmű hasonló művek között módszertan, könnyűség, használhatóság s rövidezség szempontjából egyike a legkiválóbbaknak. A munka 25 éves iskolai gyakorlatnak és tapasztalatnak eredménye; szemléltetése egyszerű, világos s főleg gyakorlatias; a gyermek lélekvilágát, felfogását állandóan szem előtt tartja s az elbeszélő hangnak sok teret enged. A művet melegen ajánlom a hitoktatással foglalkozóknak. Megrendelhető a szerzőnél Magyaroknál.

3863

1918

A Vörös
Kereszt egy-
let javára
rendezett
Péter-Pál
napi gyűjtés
eredménye.

Alsómocsolád 17.80, Apar 10, Babarcz 4.80, Bakonya 5, Ba-
ranyabán 35, Baranyakisfalud 4.20, Baranyaszentistván 15, Baranya-
vár 50, Bár 14, Báta 10, Báticaszék 25.32, Bedeg 20, Bellye 54.50, Bere-
mend 50, Berkesd 165, Bikal 12, Bogdása 40, Bonyhád 48, Bölcske 20,
Brodjanci 40, Čepin 20, Czikó 10.40, Decs 44.54, Diósberény 50.50, Donji-
Miholjac 32, Dombóvár 57.34, Dunaszekcső 50, Értény 10, Fadd 29, Feked
15.60, Felsőmindszent 28.33, Felsőnyék 9.22, Felsőszentmárton 25 —, Garé
9.09, Grábócz 5.50, Gyulaj 30.86, Harcz 28.44, Harkanovci 20, Herczeg-
szöllős 46, Hetvehely 8.22, Himesháza 40.08, Hosszúhetény 25, Högyész
110, Ibafa 25, Izsép 8, Kakasd 100, Kánya 24.84, Kárász 10, Keszü 46.80,
Kisdorog 70.70, Kiskőszeg 20, Kisszékely 10, Kisvaszar 10, Kocsola 24,
Koppányszántó 20, Köblény 26.77, Kövágószöllős 8.50, Kurd 50, Lapáncsa
55, Lánycsók 30, Lengyel 20, Lippó 37.28, Lovászhetény 12, Lőcs 12,
Magyarhertelend 9, Magyarszentiván 44.82, Magyarszék 12.52, Majs 100,
Marianci 25, Mágocs 15, Mecsekjánosi 13.20, Mohács ad S. Cruc. 66,
Mohács ad S. Mich. 150, Mozsgó 148, Mözs 15.50, Mucsi 12, Nagykónyi
41, Nagynyárád 26, Nagyvejke 12, Németkér 36, Németmárok 3, Olasz 52,
Ozora 10, Paks 177.07, Palotabozsok 60, Pálfa 10, Pári 18, Pellérd 30,
Petrijevci 25, Pécs-Székesegyház 84, Pécs-Belváros 24.10, Pécs-Budaikülvá-
ros 55.60, Pécsvárad 20, Pélmonostor 50, Pinczehely 80, Podgajci 20, Püs-
pökbogád 16.55, Püspöklak 15, Püspöknádasd 25, Püspökszenterzsébet 10,
Püspökszentlászló 40, Ráczmecske 5, Ráczpetre 47.38, Rácztöttös 14.30,
Regöly 207, Sásd 21.50, Siklós 12.10, Sióagárd 10, Šljivoševci 20, Sumony
15, Szabadszentkirály 37, Szajk 18, Szakadát 40, Szakály 7.98, Szakcs 69.58,
Szalatnak 7, Szálka 25, Szászvár 100, Szebény 25, Szekszárd-Belváros 100,
Szekszárd-Ujváros 27, Szentdienes 35, Szentlőrincz 20, Tengőd 30, Tevel
12, Tolna 73, Vajszló 6, Vásárosdombó 85.32, Véménd 100, Viljevo 30,
Vokány 21, Vörösmart 37, Závod 30, Zomba 17.25, Irgalmasok temploma
80.53, Összesen: 4954 K 23 fillér.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 24. Septembris 1918.

† Julius m. p.
episcopus.

1918.

XIII.

4371

1918

BENEDICTUS P.P. XV.

Ad perpetuam rei memoriam. Benigne annuentes oblatis Nobis precibus a Procuratore Generali Ordinis Carmelitarum Excalceatorum, collatisque consiliis cum dilecto filio nostro S. R. E. Cardinali Maiore Poenitentiario, de omnipotentis Dei misericordia ac Bb. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis nunc et in posterum existentibus sodalibus Domini Infantis Iesu sub titulo Pragensis, ubique terrarum, qui die quo festum sodalitatis celebratur, quotannis, admissorum sacramentali confessione expiati et coelestibus epulis refecti, propriam, si exstet, sodalitiis ecclesiam, secus quodvis publicum templum sive sacellum, a medietate praecedentis die ad mediam usque noctem festivitatis eiusdem, devote visitent, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum exstirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus fidelium in purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse, misericorditer in Domino concedimus et largimur. Commoditati autem sodalium eorundem benigne prospicientes, cum pluribus in locis exercitium: menstruum sodalitatis proprium non die vicesimo quinto mensis, sed alio, locum habeat, largimur, ut ipsa die sodales, qui illo exercitio adsistunt, indulgentias quo die vicesimo quinto concessas lucrari licite queant, dummodo quae iniuncta sunt pietatis opera in Domino rite peregerint. Insuper facultatem facimus, concessionem hanc Nostram in sodalitatis summano, dummodo idem iam sit rite approbatum, inserendi. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem ut praesentium Litte-

Plenariae in
perpetuum
indulgentiae
conceduntur
ubique terra-
rum sodali-
bus Domini
infantis Iesu
sub Titulo
Pragensis.

rarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate vel officio constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die XXII. julii MCMXVIII. Pontificatus Nostri anno quarto.

P. Card. Gasparri *a Secretis Status*.

4372

1918

Sacerdotes
missam pro
morientibus
celebraturi
privilegiis
ditantur.

Ad R. P. Caesarem Pedrini, e Congregatione Servorum Charitatis, sodalities „A transitu S. Ioseph“ Moderatorem: Sodalitium Commendans cui ipse B. P. piissime adhaeret, Sacerdotes sodales missam pro morientibus celebraturos ditat Privilegiis.

Dum acerbae lacrimae super miseras afflictae humanitatis, magis magisque in dies ingravescentes, profluunt ex oculis Nostris nullum Nobis maius solacium esse potest, quam si studuerimus dolores cruciatusque pro viribus lenire, qui propter dirum hoc perpetuumque bellum, tam magna in orbis terrarum parte singulis fere horis multiplicantur.

Apostolica vero caritas Nostra eos tantummodo filios amplecti nequit, qui in hac lacrimarum valle peregrinantur: alii sunt enim, eique plurimi filii Nobis dilecti, aeternitatis limen iam proxime ingressuri, quorum flebilis vox aures contingit animumque Nostrum, precum opem exorans, ut feliciter ipsi transeant ad vitam sempiternam. Nos autem magna consolatione afficimur quotiescumque consideramus piam Sodalitatem „a S. Iosephi Tansitu“ ad spiritale auxilium morientibus ferendum fuisse institutam, quae brevi tempore adolevit et diffusa est non secus atque sacrorum holocaustorum piarumque precum pro iis, qui animam agunt, aucta necessitas expostulabat.

Neque tamen abstinere possumus, quin id etiam manifestemus, magnam nempe laetitiam Nobis esse partem ex allato pio proposito ea omnia reddendi validiora, quae in Sodalitate communiter fiunt, rogatis sacerdotibus ut aliquot Missas in orben, suam cuiusque, vicem celebrare velint pro illis qui intra diem in articulo mortis fuerint constituti. Iam vero cum Romanus Pontifex sit omnium sacerdotum princeps, ita cupimus inceptum hoc merita exornare laude piumque propositum fovere, omnibus exemplo praeaeuntes et promittentes Nos Ipsos in hunc caritatis finem primo quoque die uniuscuiusque mensis, vel si primus festus fuerit, altera die, Sacrum esse facturos. Quo vero magis ad praeclaram hanc rem presbiteri

incitentur, sacerdotibus illis qui nonnullas Missas quotannis pro morientibus celebraturi sunt, facultatem facimus benedicendi extra Urbem, et ad formam Ritualis, coronas, crucifixos, numismata, parva simulacra et alia eiusdem generis ad religionem pertinentia, eisdemque applicandi Indulgentias apostolicas; facultatem applicandi coronis indulgentias Dominicanorum et Crucigerorum; facultatem applicandi et imponendi, per unam formulam, Scapularia SS. Trinitatis, Passionis, Mariae Perdolentis, Mariae Immaculatae, M. de Carmelo, Cingulum S. Iosephi, et facultatem Altaris privilegiati quoties Missam pro morientibus celebrabunt. Praeterea iisdem sacerdotibus plenariam indulgentiam in articulo mortis concedimus, nec non in solemni-
oribus festis Domini Nostri, B. Virginis, Desponsationis, Transitus et Patro-
cinii S. Iosephi, in festo S. Michaelis et diebus quibus sacerdotio aucti
fuerunt. Demum Piae Sodalitati, per intercessionem caelestis eiusdem Patroni,
divinorum munerum copiam enixe deprecantes, tibi, dilecte fili et omnibus
qui sanctae huic Unioni nomen dederunt, apostolicam benedictionem
propenso animo impertimus.

Ex Aedibus Vaticanis, die XV mensis iunii MCMXVII.

4373

1918

In examine prosynodali diebus 24. et 25. Septembris a. c. asserva-
to tentamen subierunt et approbati sunt: Antonius Berta, Joannes Cserta,
Franciscus Márovics, Josephus Müller, Franciscus Schlachter, Franciscus
Zanyi, Paulus Hal, qui praemio Kral-iano dignus inventus est.

In examine
prosynodali
approbati.

4374

1918

Sua Caes. et Apostolica Regia Maiestas *Dionysio Mosonyi dri* cano-
nico Cathedr. et directori Cancellariae Meae abbatiam t. S. Benedicti de
Szkalka, *Stephano Késmárky dri* assessori consist., directori academiae iuris
V — Eccl. vero abbatiam t. de Almásmonostor clementissime conferre di-
gnata est.

Personalia.

Stephanus Lerch parochus Lengyelensis nominatus est notarius
districtus Völgységensis.

Franciscus Schlachter administrator Ibafa-ensis nominatus est paro-
chus ibidem.

Joannes Cserta valetudinarius factus est catecheta penes scholas elem.
status Quinque-Ecclesienses.

Cooperatores translati sunt: *Julius Diczenty* ex Abaliget in Szászvár, *Josephus Eberhard* e Magyarakeszi in Kocsola, *Ludovicus Horváth* iun. e Himesháza ad Bonyhád, *Ladislaus Kocsis* e Mecsekszabolcs ad Magyarakeszi, *Casimirus Loschert* e Bonyhád ad Himesháza, *Stephanus Papp* e Szászvár ad Mecsekszabolcs. *Joannes Fitt* neomysta missus est qua cooperator in Kárász.

4375

1918

Tanítók és
óvónők szol-
gálati (vára-
kozási) idejé-
nek szabá-
lyozása.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 154000/1918. sz. rendeletével a gazdasági szaktanítók, szaktanítónők, áll. elemi népiskoláknál és kisdédóvóknál, továbbá az 1913. évi XVI. t. c. és az 1913. évi XL. t. c. hatálya alá tartozó nem állami el. népiskoláknál és kisdédóvoknál alkalmazott rendes tanítók (tanítónők) és óvónők magasabb fizetésére igényt adó szolgálati (várakozási) idejének szabályozását határozván el, említett rendeletet egész terjedelmében magamévá teszem s utasítom a hatóságom alá tartozó összes iskolaszékeket, iskolagondnokságokat és óvodafelügyelőbizottságokat, hogy a Néptanítók Lapja f. é. szeptember 12-iki 37. számában hivatalosan közölt eme rendelet értelmében járjanak el. Megjegyzem, hogy az államsegélyes tanítók és óvónők fizetése hivatalból fog rendeztetni s ezért ezekre nézve külön kérelmezésre szükség nincs. Külön kérelmezésnek helye van a hivatkozott rendelet 3. §-ában megemlített személyi pótlék és olyan fizetésrendezési államsegélyek elnyerése tárgyában, amikor olyan tanító fizetésének rendezéséről van szó, aki még államsegélyt eddig semmi címen nem élvezett. Ez utóbbi két esetben az eljárásra nézve a hivatkozott rendelet adja meg a szükséges utbaigazítást.

4376

1918

Bükk- és
tölgymakk
gyűjtése is-
kolásgyermek
ek által.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 169102/1918. VI/a. sz. rendeletével az összes hatósága alá tartozó elemi népiskolák helyi hatóságait és tanítóit utasította, hogy a bükk- és tölgymakk összegyűjtése céljából, amennyiben az állat és takarmány forgalmi részvénytársaság valamely szervétől erre felhívást kapnak, az iskolás gyermekeket igénybe vehessék. E rendeletet hasonló intézkedés céljából a nm. vkm. úr nekem is megküldötte.

A rendeletet, mely a Néptanítók Lapja f. évi szeptember 19-iki 38. számában megjelent, szerfelett fontos gazdasági célzatára való tekintettel egész terjedelmében magamévá teszem.

Mivel pedig a kir. tanfelügyelői hivatalok arra kaptak utasítást, hogy a gyűjtések eredményéről részletes kimutatásban számoljanak be a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, az egységes eljárás s a kimutatások elkészítésének egyszerűsítése céljából felhivom az összes hatóságom alá tartozó elemi népiskolai igazgatókat, tanítókat, tanítónőket, azokat akik ilyen gyűjtési munkálatokban növendékeikkel részt vesznek, hogy jelentésüket egyenesen és közvetlenül az illetékes kir. tanfelügyelői hivatalhoz terjesszék be.

4377

1918

A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület a szegény tüdőbetegek megmentésére az idén is halottak napján „Csak egy virágszálat” jelszó alatt országos gyűjtést rendez s ez alkalommal arra kéri a temetőkre és templomokba zarándokló hívőket, hogy azokból a koszorúkból, melyeket kegyeletesen ráhelyeznek drága halottaik sirjára, egyetlen egy virág értékét ajándékozzák a tüdőbeteg társadalom megmentésére. A jelen súlyos idők s nyomoruságok özöne az amugy is megviselt társadalom egészségét még jobban aláásták; ha a közelmúltban elszörnyűködtünk attól a statisztikai számtól, mely Magyarországon félmillió tüdővésztes embert tüntetett fel, ma a háboru négy éves rombolása után mély megdöbbenéssel tekintünk az elénk sötétlő számra: a másfél millió tüdővésztes emberre. A tuberkulózis pusztítása elleni harcban méltán számíthat támogatásra a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület, miértis az elnökség felkérésére készséggel elrendelem, hogy egyházmegyéim tiszt. lelkészei e nemes célu gyűjtést halottaknapja körül a hívek szerető felkarolásába ajánlják, templomaikban megfelelő gyűjtőperselyeket helyezzenek el s a begyűlt adományokat f. é. november hó közepéig a püspöki irodába küldjék.

Gyűjtés a tüdőbetegek javára.

4378

1918

1513/1908. sz. körlevéli rendeletemben akként intézkedtem, hogy egyházmegyéim tanítóinak a Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesületbe való belépése díjlevélszerű kötelezettsége leend. Mindazonáltal voltak tanítók, kik díjlevelükben vállalt kötelezettségüknek nem tettek eleget s alapszabályszerű tagdíjaikat vonakodtak megfizetni. Tekintettel arra, hogy az egyesület az alapszabályok által előirt céljának csak akkor lesz képes mindenben megfelelni, ha a tagdíjak rendesen befolyanak, ez okból a Pécs egy-

Tanítók és papok tanítóegyesületi tagsága, tagdíjfizetése és a Kath. Isk. előfizetési díjai.

házmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület igazgatóságának f. évi szept. 26-ikán tartott ülésén hozott határozata és kérelme alapján 1513/1908. sz. körlevéli rendeletemnek teljes egészében való fenntartása mellett a következőket rendelem:

1. Egyházmegyém összes rk. tanítói, tanítónői tekintet nélkül arra, hogy az egyesületbe való belépésüket bejelentették-e, díjlevelükben elfogadott tagsági kötelezettség alapján az egyesület rendes tagjai kötelesek lenni s ilyenekül tekintendők is.

2. A tagsági kötelezettség az egyesület fennállása óta fennáll egyházmegyémhez tartozó minden tanítóra nézve, az utóbb alkalmazottakra nézve azon időtől kezdődőleg, amikor állásukra meg lettek választva.

3. Ez okból egyházmegyém összes tanítói, tanítónői kötelesek az évi 3 K tagdíjat minden év első negyedében a köri pénztárosnak megfizetni.

4. Azon tagoktól, kik tagdíjaikat a kitűzött határidőig nem fizetik le, az esedékes tagdíj fizetésükből fog levonatni. Ép ezért utasítom a fennhatóságom alá tartozó összes plébános, iskolaszéki elnököket, hogy az egyesületi főpénztáros megkeresése alapján a főpénztáros által kimutatott hátralékot az iskolagondnokok által az illető tanító fizetéséből vonassák le s a köri pénztárosnak haladéktalanul küldessék meg. Hasonló eljárás követendő olyan tagokkal szemben is, akik az egyházmegyéből távoznak. A plébános, iskolaszéki elnökök legyenek figyelemmel arra, hogy az ily tanítók távozásuk előtt hátralékos tagdíjaikat fizessék le, avagy fentebb jelzett módon a tagdíj fizetésükből vonassák le.

5. Miután 1873/1907. sz. körlevéli rendeletemben azon óhajomnak és kívánságomnak adtam kifejezést, hogy lelkészkedő papságom is belépjen az egyesületbe s miután azt tapasztalom, hogy még mindig vannak olyanok, kik az egyesületbe nem léptek be, ez okból ismételten kifejezem abbeli óhajtasomat, hogy tiszt. papjaim kivétel nélkül valamennyien lépjenek be az egyesületbe s ebbeli szándékukat jelentsék be azon kör pénztárosánál, mely kör területén működnek s egyben az egyesületi főpénztárost is értesítsék belépésükről. Nem kell hosszasan fejtegetnem ama tényt, hogy igazi vallás-erkölcsös nevelés és tanítás csakis ott lehet, ahol pap és tanító karöltve munkálkodnak együtt s ép ezért tulajdonitok fontosságot annak is, hogy tiszt. papjaim az egyesületbe rendes tagokul kivétel nélkül belépjenek. Egyben pedig a tagok helyes nyilvántartása céljából kívánatos és szükséges, hogy tiszt. papságom az egyes áthelyezéssel és kinevezéssel kapcsolatos helycseréről úgy az illető köri pénztárost, mint az egyesületi főpénztárost értesítse.

6. Végül tekintettel arra, hogy a Katholikus Iskola előfizetési díjai sem folynak be rendesen az iskolai pénztáraktól, ez alkalommal utasítom a fennhatóságom alá tartozó összes plébános, iskolaszéki elnököket, hogy a Katholikus Iskola évi 5 K előfizetési díját felelősség terhe mellett minden év első negyedében az iskolai pénztárból elnökileg utalják ki s a főpénztáros címére minden felszólítás bevárása nélkül küldjék meg. Oly helyeken, ahol iskolai pénztár nincs s az iskola szükségleteit a polit. község, uradalom stb. viseli, ott az előfizetési díjakat az iskolaszéki elnökök az iskolafenntartótól hivatkozással 3168/1913. sz. körlevéli rendeletemre szedik be s a jelzett időig az egyesületi főpénztárosnak szintén küldjék meg. Egyébként rendeletem az iskolai könyvtárak költségvetésének terhére állapítja meg az előfizetési díjat s ép ezért, ha az iskolafenntartó vonakodik megtéríteni, módjában áll az iskolaigazgatóságnak az 1908.évi XLVI. t. c. 1. §-a alapján minden tanuló után szedhető 50 f beiratási díjból fedezni az előfizetési díjat annyival inkább, mert ezen díj a törvény értelmében amugyis csak az ifjúsági és tanítói szakkönyvtár gyarapítására fordítható.

4379

1918

A hagyományos magyar királyhűséget az utóbbi időben ismételten súlyos próbára tették azok a gonosz és alaptalan hiresztelések, melyek ellenséges forrásból eredve hol magát felséges királyunkat, hol pedig a királyi család egyik-másik tagját igyekeztek megrágalmazni. Bármennyire valószínűtlenek voltak is e hírek minden józan gondolkodó előtt, élük mindaddig ártalmas lehet, míg az érdekeltek egész valójukban nem válnak ismertekké a nagyközönség előtt. Ezt a célt szolgálja Huszár Károly országgyűlési képviselőnek most megjelent és gyönyörű képekkel diszitett könyve „A mi királyi családunk”. A legmegbízhatóbb adatok alapján, könnyed és vonzó irállyal mutatja be az egész királyi családot, s megkapó leírásai felette alkalmasak arra, hogy a magyar nép szeretetét uralkodója iránt megerősítsék. A megpróbáltatás nehéz napjaiban fokozott szükségünk van arra, hogy király és nemzet egybeforrva munkálják a haza fenyegetett javát. Legfontosabb érdekeink követelik, hogy e munkát minden rendelkezésre álló eszközzel terjesszük. Felhivom tehát egyházmegyém tiszt. papságát, hogy a könyvet hiveiknek tömeges megrendelésre ajánlani, rendeléseiket pedig közvetíteni sziveskedjenek. Egyben elrendelem, hogy ott ahol az iskolapénztár állapota megengedi, a könyv ennek terhére is megrendeltesék, s az iskolákban a növendékekkel minél behatóbban megismertessék.

Huszár Károly: „A mi királyi családunk” könyvének ajánlása.

A munka ára diszes kiállításban 14 korona, egyszerűbb papíron 10 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28.), vagy pedig Pécsen a Dunántúl könyvkereskedésben.

4380

1918

Rada István
dr.: „Egyházi
Perrendtar-
tás.”

Az új egyházi törvénykönyv nyomán Rada István dr. veszprémi praelatus-kanonok magyar nyelven összeállította az „Egyházi Perrendtartás” szabályait. A munka a veszprémi egyházmegyei hivatalnál 10 koronáért megrendelhető. Beszerzését melegen ajánlom az egyházmegyei tiszt. papságnak, főként pedig püspöki Szentszékem biráinak.

4381

1918

Házassági
felmentések
kellékei.

Az ujonan kodifikált egyházjog folytán megváltozott viszonyok szükségessé teszik, hogy a tiszt. plébániavezetők, valahányszor hiveik részére házassági akadályok alól felmentést kérnek

1) bejelentsék a kérelmező felek *születési évét, havát, napját*;

2) a kérelmet *kánoni okokkal* (l. 780/1878. körlev. szám alatt, illetve Geisz, Egyh. közigazg. 454. l.) támogassák. Áll ez minden akadályra nézve kivétel nélkül, de különösen hangsúlyozni kívánom ennek szükségességét vegyes vallás fennforgása esetén, tekintettel arra, hogy — megszűnván 1918. ápril. 25-e óta az Ordináriusok régebbi felhatalmazása — rendes körülmények között ezen akadály alól is Rómából kell kérni felmentést. A kútelárak pedig, melyeknek írásban való beterjesztése ezentul is kötelező, elengedhetetlen feltételei ugyan a vegyes vallás akadály alóli felmentés megadásának, de nem kánoni okai (L. 3428/1895 körl. számú rendlk. 6. p. alatt). Ezek tehát külön sorolandók fel,

3) közöljék az *összeget*, melyet a felek felmentési díj gyanánt — *vegyes vallás esetén is* — fizetni képesek;

4) említsék meg a tervbevett *házasságkötés kitűzött idejét*.

4382

1918

A tanítóegye-
sületi közgyű-
lés elhalasz-
tása.

A pécs egyházmegyei rk. tanítóegyesületnek folyó évi november 6-ikára hirdetett közgyűlését az egyesület elnöksége a közbejött akadályok — járvány, forgalmi nehézségek — miatt kénytelen volt bizonytalan időre elhalasztani. Sziveskedjenek a tiszt. lelkész urak ezt az egyesület tagjaival mindenütt sürgősen közölni.

Datum Quinque-Ecclesiis, 28. Octobris 1918.

† Julius m. p.
episcopus.

1918.

XIV.

4425

1918

A teljes szabadság és önállóság napja, mely évszázadokon keresztül legforróbb vágya volt a magyar nemzetnek, a szünőfélben levő világháború drága gyümölcse gyanánt reánk virradt. A várva-várt béke és a régóta nélkülözött szabadság egyszerre mosolyognak e sokat szenvedett nemzetre. Örömmel és boldog megindultsággal kell mindkettőt köszöntenünk, mert milliók vágyát vannak hivatva kielégíteni.

Az új polgári rend.

Midőn azonban megoldódnak a véres láncok, melyek a messze frontokon ércfalakba tömörítették küzdő véreinket, s mikor megszűnnek azok a keserű kapcsolatok, melyek a magyar nemzetet kelletlen közösségbe kötözték szomszédjával, a felemelő öröm érzéseit sokak szívében nehéz aggodalmak is nyomon követik. Az első az a nem minden alap nélküli félelem, hogy a rendhez, fegyelemhez és rendületlen kitartáshoz szokott harcosok hazatérve nem tudnak a békés, polgári foglalkozásba ugyanolyan lelki erővel behelyezkedni, mint aminővel a harcok cséyleit viselték odakünn s egyesek megingathatnák az amugyis meggyengült állami rendet. A másik pedig az az aggodalom, hogy a szabadság mánora elragadja a hosszú éveken át fékentartott kedélyeket és a szabadság szelleme veszélybe sodorja a vérző nemzetnek életben és anyagi erőben megmaradt tartalékait.

Ezeknek megmentésére, a törvényes rend fenntartására, a béke, szabadság és függetlenség megoltalmazására megalakult az ország szívében a Nemzeti Tanács, mely a kebeléből kinevezett kormányral a legfelsőbb megbízás alapján átvette a törvényes hatalmat. A nemzet jövő boldogulásának őszinte keresése hozta létre az új alakulást, törvényes és jogos törekvéseiben tehát hazafias kötelességünk szerveit felkarolni.

A pécsi rk. papság egyöntetű elhatározása alapján ugyanezt bejelenttem a Nemzeti Tanácsnak is kiemelve, hogy a közjó előmozdítására irányuló munkájában készségesen támogatjuk.

Midőn ezt az egész egyházmegye papságának tudomására hozom, egyuttal felhívom, hogy — a Nemzeti Tanácsot a maga részéről elismerve — ennek helyi szervezeteiben résztvenni s minden erejével odahatni igyekezzék, hogy a törvényes rendet, az élet- és vagyonbiztonságot a gondjaikra bízottak okos belátással mindenütt megtartsák, sőt azt minden esetleges támadással szemben megoltalmazni is készek legyenek.

A négy és fél éves háboru mérhetetlen sok magyar vért és vagyont emésztett fel: a béke hajnalán igyekezzék tehát mindenki a nemzet javait féltő gondnal megőrizni, s a kimerült erőket tőle telhetőleg pótolni és védelmezni.

Pécs, 1918. november 3-án.

† Gyula s. k.
püspök.

1918.

XV.

4680

1918

Die 19 maii 1908. Pius X. s. m. omnibus fidelibus, qui certa adhibita formula familiam sacratissimo Cordi Iesu consecrarent, concessit: 1° indulgentiam plenariam, die quo hanc consecrationem peragerent, consuetis impletis conditionibus lucranda; 2° item indulgentiam plenariam deinceps singulis annis, renovata formula consecrationis consequendam. Anno 1913, ab eodem Summo Pontifice novae indulgentiae concessae sunt. Supplicabant scilicet Episcopi Reipublicae Chilensis: „Beatissime Pater, — Achiepiscopus S. Iacobi de Chile ceterique omnes eiusdem Reipublicae Praelati Ordinarii, ad pedes S. V. provoluti humiliter exponunt: Non multo abhinc tempore et magno animarum fructu existit in Republica Chilena pia praxis consecrandi domos SS. Cordi Iesu, hoc nimirum modo: Praemonitis habitantibus domus, statuta die, parochus vel alius sacerdos benedicit imaginem SS. Cordis Iesu, quam collocat in praecipuo loco, brevem habet conciunculam et recitat cum tota familia quandam reparationis et consecrationis formulam. Si sacerdos adesse non potest, imago prius benedicta collocatur, et formula recitatur ab aliqua saeculari persona. Cum vero multa bona fluant ex hac pia praxi, omnes supradicti Oratores a S. V. petunt ut, quo magis fructus augeatur, illam indulgentiis ditare dignetur. Et Deus, etc.“

Quaesita circa indulgentias adnexas pie praxe consecrandae familiae Sacratissimo Cordi Iesu (vulgo „intronizatio“).

Cui quidem supplici libello responsum fuit: „Die 24 iulii 1913. — SSmus D. N. D. Pius div. Prov. Pp. X, per facultates D. Card. Secretario S. Officii impertitas, sequentes indulgentias pro Chilenae Reipublicae dioecibus benigne concedere dignatus est, nempe: 1° Septem annorum totidemque quadragenarum ab universis familiae membris lucranda, die quo instituitur in propria domo pia praedicta praxis, si corde saltem contrito ac devote memoratae caeremoniae adstiterint; 2° Plenariam, si insuper eadem die confessi ac s. synaxi refecti iidem fideles aliquam ecclesiam vel publicum oratorium devote visitaverint ibique ad mentem Summi Pontificis pias

preces fuderint; 3° Trecentorum dierum, item a membris familiae lucranda quotannis die anniversario huiusmodi institutionis in propria domo, si coram imagine actum consecrationis renovaverint. Praesenti ad decennium valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus. — De mandato D. Card. Secretarii *Aloisius Giambene* Subst. pro Indulgentiis.

Has Indulgentias SSmus D. N. Benedictus div. Prov. Pp. XV. epistola diei 27 aprilis 1915, ad omnes Orbis catholici familias benigne extendit.

Porro a S. Tribunali Poenitentiariae Apostolicae, cui res universa de indulgentiis demandata est, quaesitum fuit:

1° Utrum ad lucrandas indulgentias piaie praxi adnexas, necessario in singulis domibus, familiae SS. Cordi Iesu per sacerdotem consecrari debeant, an liceat, adunatis familiis, caeremoniam in ecclesia instituere, ubi cum maiori solemnitate et devotione res peragitur?

2° Quando iudicandum sit, sacerdotem adesse non posse, ita ut imago SS. Cordis Iesu, prius benedicta, ab aliqua persona saeculari collocari et formula consecrationis recitari possit?

3° Utrum ad lucrandas indulgentias piaie praxi adnexas requiratur ut consecrationis formula, Rescripto diei 19 maii 1908 stabilita, adhibeatur?

4° Utrum indulgentia trecentorum dierum, de qua in Rescripto d. ei 24 iulii 1913, taxative adnexa sit diei anniversario consecrationis familiae?

Et S. Tribunal, die 26 februarii 1918, respondendum censuit:

Ad 1^m *Affirmative* ad primam partem: *negative* ad secundam.

Ad 2^m Iudicium de hac re prudenti iudicio Ordinarii loci remittitur.

Ad 3^m *Affirmative*.

Ad 4^m Indulgentia haec lucrificari potest singulis annis quo die, coram SS. Cordis Iesu imagine actus consecrationis renovatur.

Quae omnia, subsignata die, in audientia habita ab infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiori relata, SSmus D. N. Benedictus divina Providentia Papa XV. confirmare et rata habere dignatus est. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae in S. Poenitentiaria, 1 martii 1918. — *Gulielmus* Card. *van Rossum*, Poenit. Maior. — L. † S. — *F. Borgongini Duca*. Secretarius.

Családi felajánlás Jézus szentséges Szívéhez.

Jézus Szentséges Szíve, te boldog Margit Máriának kijelentetted, hogy a keresztény családok fölött uralkodni kívánsz. Ime tehát, mi ma megjelentünk Előtted, hogy családunk fölött korlátlan uralmadat nyiltan elismerjük. Mi ezentúl a te életedből akarunk élni; akarjuk, hogy családunk kebelében erényes élet viruljon, aminek már e földön is békességet

igértél jutalmul; a világ szellemét pedig, amelyre átkot mondottál, távol akarjuk magunktól tartani. Te fogsz hát uralkodni értelmünkön a hit egy-szerűsége által, szívünkön pedig a szeretet által, mely mindenek-fölött érted fog égni s melynek tüztét majd gyakori szentáldozással élesztgetjük magunkban. Légy kegyesen a mi vezérünk, óh isteni Szív, valahányszor összegyülünk, áld meg testi-lelki vállalatainkat, oszlasd el gondjainkat, szenteld meg örömeinket, enyhítsd szenvedéseinket. Ha netán valamelyikünk, szerencsétlenségére, megtalálna Téged szomorítani, úgy jut-tasd eszébe neki, óh Jézus Szíve, hogy Te jóságos és irgalmas vagy a bűnbánó bűnösök iránt. És ha majd üt a válás órája, ha eljön a halál és gyászba borít bennünket, akkor mi mindnyájan meghódolunk örök végzése-id előtt, azok is, akik visszamaradnak a földön, azzal a gondolattal fogjuk magunkat vigasztalni, hogy eljön a nap, melyen egykor egész csalá-dunk együtt lesz a mennyországban s együtt fogja magasztalni dicsősége-det és jóságodat mindörökké. Szűz Mária szeplőtelen szíve és József, a dicsőséges pátriárka, mutassák be neked kegyesen e följánlásunkat és emlékeztessenek reá minket mindennap egész életünkben.

Éljen Jézusnak, a mi Királyunknak és Atyánknak a Szíve.

4681
1918

I. De obligationibus clericorum.

(Lib. II. Pars I, Sect. I, Tit. III.)

Soluta dubia
quoad quae-
dam puncta
Codicis.

Utrum quoad licentias habendas de quibus in Decr. *Docente Apo-stolo*, 11 nov. 1910, recurrendum sit ad S. Sedem, an vero ad proprium Ordinarium (Can. 139, § 3).

Resp.: Ad Ordinarium proprium.

II. De religionum regimine.

(Lib. II. Pars II, Tit. X, Cap. I.)

Utrum praescriptum canonis: „superiores minores locales ne con-stituantur ad tempus ultra triennium, etc.“, applicetur quoque superioribus seu directoribus scholarum, hospitalium, aliorumque piarum domorum (Can. 505).

Resp.: Affirmative, si superiores isti seu directores sint simul supe-riores religiosorum, sub sua potestate habentes alios religiosos, etiam quoad religiosam disciplinam.

III. De irregularitatibus aliisque impedimentis.

(Lib. III, Pars I, Tit. VI, art. II.)

I. Utrum ad sensum canonis 987, n. 5, impediti sint qui ad mili-

tiam forsā vocabuntur, sed de facto nondum sunt vocati, vel quia aetate impares sunt, vel quia, examine recte peracto, ad tempus inhabiles sunt declarati (Can. 987, n. 5).

Et quatenus negative:

2. Utrum praedicti non solum ad primam tonsuram et minores Ordines, sed etiam ad maiores licite promoveri possint, servato tamen, quoadusque hoc bellum perduraverit, Decreto *Ut ius certum*.

Resp.: Ad 1^m Affirmative.

Ad 2^m Provisum in primo.

IV. De matrimonio.

(Lib. III, Pars I, Tit. VII.)

1. Si quis reclamet ius suum ex sponsalibus valide contractis contra partem inituram matrimonium cum alio, matrimonium eritne suspendendum usque dum actum fuerit de iusta causa dispensationis priorum sponsalium et de damnorum reparatione, si qua debeatur? (Can. 1017, § 3).

Resp.: Negative, seu non amplius admitti actionem de iusta causa dissolutionis sponsalium; actionem vero reparationis damnorum non suspendere matrimonii celebrationem.

2. Utrum actio reparationis damnorum, de qua in can. 1017, § 3, pertineat ad forum ecclesiasticum, an ad civile.

Resp.: Actionem reparationis damnorum, de qua in can. 1017, § 3, esse mixti fori.

3. Si sponsa vel sponsus inveniantur ignari doctrinae christianae, eritne locus eos respuendi a matrimonio, vel differendi matrimonium usque ad instructionem? (Can. 1020, § 2).

Resp.: Parochus servet praescriptum canonis 1020, § 2; et dum ea peragit quae Codex peragenda praescribit, sponsos ignorantes sedulo edoceat prima saltem doctrinae christianae elementa: quodsi renuant, non est locus eos respuendi a matrimonio ad normam canonis 1066.

4. Si pars post adeptam pubertatem plusquam per sex menses commorata fuerit in longissimis et dissitis oris, a quibus ut habeatur regularis attestatio libertatis status longius tempus requiritur, cum tamen urgeat celebratio matrimonii, sufficitne in casu ad certiorandam libertatem status iuramentum partis cum testimonio duarum, vel si non possint haberi duo, saltem unius, qui secum commorati fuerint illis in regionibus? (Can. 1023, § 2).

Resp.: Rem remitti prudenti iudicio Ordinarii, qui alias probationes non excluso iuramento suppletorio, praescribere potest ad normam canonis 1023, § 2.

5. Quid si copula illicita et occulta praecesserit natiuitatem nubenda, de qua dubitari possit an sit filia vel soror alterius partis? (Cann. 97, § 1, 1077. etc.).

Resp.: Provisum per can. 1076, § 3.

6. Vis novi Codicis estne retroactiva in his, quae modificantur circa sponsalia et impedimenta tum impedienda quam dirimentia matrimonium, ita ut quodlibet ius acquisitum vigore sponsalium validorum, nullimode possit reclamari, nisi in quantum novus Codex concedit, et contracta impedimenta modificata a novo Codice, nulla dispensatione indigeant? (Cann. 4, 10).

Resp.: Codici, etiam quoad sponsalia et impedimenta, non esse vim retroactivam: sponsalia autem et matrimonia regi iure vigenti quando contracta sunt vel contrahentur, salvo tamen, quoad actionem ex sponsalibus, canone 1017, § 3.

7. Quid dicendum de matrimoniis, si quae nulla sint ex capite impedimentorum a novo Codice abrogatorum: fiuntne matrimonia illa valida ipsa promulgatione novi Codicis, vel etiam post dictam promulgationem indigent dispensatione, sanatione etc.? (Cann. 4, 10.)

Resp.: Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

8. Utrum cognatio spiritualis ante diem Pentecostes anni 1918 contracta ultra terminos nunc a novo Codice definitos in can. 768, a praefata Pentecostes die ipso facto cessetquad omnes effectus, an tantum desinat esse impedimentum ad matrimonium (Can. 768, 1079.)

Resp.: Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

V. De custodia et cultu Sanctissimae Eucharistiae.

(Lib. III, Pars III, Tit. XV.)

1. Canon 1267, quo statuitur in religiosa vel pia domo SS. Eucharistiam custodiri non posse nisi vel in ecclesia vel in principali oratorio intelligendusne est ita, ut prohibeatur eam custodiri praeterquam in publica ecclesia pro commoditate fidelium, etiam in principali oratorio, in quod sodales conveniunt ad exercitia pietatis communia? (Can. 1267.)

Et quatenus negative ad primum

2. An idem dicendum sit, si quando ecclesia clausa ordinarie maneat et fidelibus non pateat.

3. An idem dicendum sit de pluribus oratoriis in eadem pia domo pluribus sodalium classibus destinatis (duobus, tribus etc., pro novitiis ex gr., fratribus laicis, studentibus, sacerdotibus), ita ut unaquaeque classis

suum distinctum habere possit oratorium cum SS. Sacramento; an potius hoc coarctandum ad ecclesiam et oratorium pro tota communitate destinatum.

Resp.: Sensus canonis 1267 hic est. Si religiosa vel pia domus adnexam habeat publicam ecclesiam eaque utatur ad ordinaria et quotidiana pietatis exercitia explenda, SS. Sacramentum in ea tantum asservari potest; secus in oratorio principali eiusdem religiosae vel piae domus (sine praeiudicio iuris ecclesiae, si quod habet); in eoque tantum, nisi in eodem materiali aedificio sint distinctae ac separatae familiae, ita ut formaliter sint distinctae religiosae vel piae domus.

VI. *De delictis contra obligationes proprias status clericalis vel religiosi.*

(Lib. IV, Tit. XVII.)

An societatibus clericalibus sine votis applicentur can. 2386, 2387, 2389, 2410, 2411, 2413.

Resp.: Affirmative quoad cann. 2386, 2387, 2389, quatenus sodales vitam communem degant; quoad can. 2410 quatenus societas privilegio gaudeat dimissorias concedendi ad Ordines suis subditis; quoad primam partem can. 2411, salvis quoad reliqua constitutionibus; et quoad can. 2413.

Petrus Card. Gasparri, *Praeses.*
Aloisius Sincero, *Secretarius.*

4682

1918

Obitus Fran-
cisci Szabó.

In flore iuventutis, viriumque non communium die 7. Novembris a. c. *Franciscus Szabó*, cooperator Berkesd-ensis, morbo hispanico correptus praeter opinionem decessit. Anno 1887. natus, a. vero 1910. ad sacrum ordinem presbyteratus evectus est. Variis in locis munus cooperatoris omni zelo, spirituque genuino sacerdotali implevit.

Animam denati confratris trium sacrorum suffragiis, precibusque fervidis omnium enixe commendo. Requiescat in pace!

4683

1918

Suspensio
Ferdinandi
Vörös dris.

Ferdinandus Vörös dr. administrator antea parochiae Kajdacs, nuper vero curatus militaris, a hoc servitio relevatus in dioecesim redire — iterato in vanum monitus — temere neglexit. A Tribunali dioecesano pluries citatus minime comparuit. Vigore igitur canonis 2379. Codicis Iuris Canonici praesentibus eum ab exercitio ss. ordinum suspendimus, suspensumque esse eo declaramus, ut a quovis exercitio s. ordinis ubicunque et

ab omnibus arceatur. Si autem infra trimestre ad meliorem frugem redeundo coram dicto Tribunali comparere denuo neglexerit, processus canonicae depositionis contra eum introducetur.

4684

1918

Stephanus Késmárky dr. abbas t., director Lycei iuris nominatus est commissarius episcopalis doctr. rel. penes scholas reales sup. V.—Eccles.

Personalia.

P. Petrus Wodarka S. V. D. cooperator in Máriakéménd in eadem qualitate translatus est in Berkesd.

4685

1918

Tudomásvétel s megfelelő eljárás céljából közlöm a kath. ügyek kormánybiztosának alábbi rendeletét:

Tábori lelkészek
leszerelése.

14.366/918. Rendelet. Felhivom a katolikus Egyház kebelébe tartozó mindazon magyar állampolgár latin és görög szertartású áldozópapokat, akik a hadrakelt sereg bármelyik alakulásánál (honvédség, közös hadsereg és haditengerészet) eddig tábori lelkészi szolgálatot teljesítettek, hogy a leszerelésnél a következő rendelkezések szerint járjanak el:

1. Mindazok a tartalékos és népfelkelő tábori lelkészek, akik ezidő szerint valamely kórháznál vagy más gyógyító intézetnél beosztva nincsenek a hadügyminiszter ur 28.315. eln. t. a. 1918. sz. rendelete szerint az 1896-iki és fiatalabb korosztályok kivételével, *azonnal leszerelnek*. A leszerelés az idézett hadügyminiszteri rendelet értelmében az illetékes póttestnél, kiegészítő parancsnokságnál vagy állomásparancsnokságnál vagy ha a leszerelő ettől távol lenne, minden felesleges utazás elkerülésével a lakóhelyhez legközelebb eső póttestnél, kieg. parancsnokságnál hajtatik végre.

A leszerelés megtörténte után a leszerelt tartalékos és népfelkelő tábori lelkészek illetékes egyházmegyei főhatóságaiknál jelentkeznek és leszerelésükről valamint az egyházmegyei főhatóság útján történt elhelyezésükről haladéktalanul értesítik alulírott kormánybiztos hivatalát. (V. Báthory-u. 12. I. 9.

2. A tényleges állománybeli tábori, katonai és haditengerészeti lelkészek egyelőre jelenlegi beosztásukban maradnak. Azok akiknek beosztása bármely okból megszűnt volna, haladéktalanul jelentkezzenek (személyesen vagy szolgálati jegy útján) a hadügyminiszterium II. osztályában.

Ugy a beosztásban, mint pedig az anélkül levő tényleges állományi tábori, katonai és haditengerészeti lelkészeket felhivom, hogy személyesen vagy írásban alulírott kormánybiztos hivatalánál is haladéktalanul jelentkezzenek. Budapest, 1918. november hó 12-én. *Persian Ádám*, kormánybiztos.

4686

1918

Uj áll.
gyermekte-
lepek léte-
sitése.

Hazánk lakossága a több mint négy évig dúló háboru alatt ijesztő mértékben megfogyatkozott. Mig a csataterék ezrével szedték áldozataikat s a katonáskodás közben szerzett betegségek elragadták a férfinemzedék színét-javát, itthon járványok tizedelték meg ismételten az ország minden rendű és rangú népét és elszomorítóan kevés gyermek született s ezeknek is jelentékeny része elcsenevészedett vagy elpusztult a szükös táplálás és gondatlan ápolás következtében.

Pedig csak akkor remélhetjük, hogy drága hazánk, melyet az ellenséges népfajok, mint szigetet a tenger vesznek körül, a szenvedett óriáis vérvesztéséget és rettentő anyagi áldozatokat képes lesz kiheverni s mint független állam valaha boldog és hatalmas lesz, ha sok egészséges, munkaképes, hazafias és erkölcsös polgárt nevelünk neki.

Ma elemi erővel érezzük, hogy drága kincse a hazának minden gyermek, még a senki gyermeke is.

Ez utóbbiak megmentésére van állami intézményünk: a gyermekmenhelyek. Feladatuk arra irányul, hogy az elhagyott gyermekeket egészséges vidéken derék és erkölcsös családoknál felneveltsék, mig az intézetben csak különleges gyógykezelést igénylő gyermekek maradnak és olyanok, akiknek még nem sikerült megfelelő nevelőszülőket s ekként családi otthont s jó nevelést biztosítani.

A háborus viszonyok azonban a gyermekmenhelyek működését is megbénították. Egyrészt a nehéz megélhetés s a lakosság legnagyobb részének a házon kívüli elfoglaltsága nagyon megnehezítette a gyermekek kihelyezését, másrészt a háborus nyomor és az erkölcsök meglazulása folytán olyannyira felszaporodtak az elhagyott gyermekek a menhelyekben, hogy a tulzsufoltság a gyermekek egészségére is károsan hatott, meg rendszeres oktatásukat és célirányos nevelésüket is lehetetlenné tette.

Égető szükség van tehát új gyermektelepekre, s e célból olyan egészséges fekvésű és ivóvizű, magyarnyelvű vagy legalább is magyaros szellemű és érzésű községek kiválasztására, ahol helyben vagy a közelben vasuti állomás, orvos, gyógyszerár és elemi iskola van, hogy az államilag gondozott gyermekek testi és szellemi fejlődésükben gátolva ne legyenek.

Felhivom azért a pécsi állami gyermekmenhely érdemes igazgatófőorvosának kérelmére egyházmegyém tisztelendő papságát, hogy jó példájukkal, nemkülönben a buzdító szó hatalmával bírják rá községük vagyonos, gyermektelen, illetve kevésgyermekű családait, hogy 1—2 ilyen szegény, árvánál árvább gyermeket magukhoz fogadjanak és felneveljenek, vagy

legalább önkéntes pénzben vagy természetben szolgáltatott adományaikkal lehetővé tegyék a községben lakó szegényebb, de más tekintetben megfelelő családoknak menhelyi gyermekek vállalását. Ezidőszerint főleg 2—10 év között levő gyermekek várnak sürgős elhelyezésre. Akik községüket a fent ismertetett követelmények szempontjából is új gyermektelepek felállítására alkalmasnak tartják és számosabb menhelyi gyermek elfogadására hiveiket megnyerték, jelentsék ezt mihamarabb az egyhm. hatóságnak. Egyes esetekben forduljanak közvetlenül a pécsi áll. gyermekmenhely igazgatóságához.

Közelebbi tájékoztatás céljából közlöm, hogy a gyermekmenhely minden kihelyezett csecsemőért anyával együtt, aki a háztartási munkákra felhasználható, havi 27 K-t fizet, anya nélkül havi 80 K-t és napi 1 liter tejnek az árát téríti meg; 2—12 éves gyermekért havi 10 K-t utal ki, mindezt negyedévi utólagos részletekben. Azonkívül ellátja a gyermekeket a legszükségesebb nyári és téli fehérneművel, felsőruhával és évenként 1 pár cipővel, fedezi az elengedhetetlen iskoláztatási, gyógykezeltetési és temetési költségeket. 12 éven felül levő gyermekért csak azon esetben fizeti ha az testi vagy szellemi fejlődésben visszamaradt, vagy magasabb iskolai kiképzésben részesül, ellenben egészséges, munkaképes fiukat gazdasági munkára fognak, illetve tanoncok gyanánt iparosokhoz adnak, a leányok pedig megmaradnak abban a családban, melybe kicsi koruk óta belenevelődtek vagy háztartási munkára, gyermekek mellé más családokhoz kerülnek. A 12 éven felüliek számára kikötött munkabér jövőjük biztosítására szolgál.

Menhelyi gyermeket csak az kaphat, kinek a községi előljáróság, hatósági orvos, vagy ahol ilyen van, a teleporvos, illetve telepfelügyelő díj- és bélyegmentes gyermektartási igazolványt állít ki feljegyezve azt is, milyen koru, nemü és vallásu gyermeket óhajt az illető és mik esetleges egyéb feltételei. Ha a pécsi gyermekmenhely ilyen gyermekkel rendelkezik, értesíti a családot s a gyermek elvitele céljából ingyenes vasuti jegyet küld, illetve a gyermeket alkalmazottjával oda szállítja.

Szeretem remélni, hogy lelkeszkedő papságom megértve a gyermekmentés ügyének kiváltkép a mai szomorú viszonyok közt nagy horderejét ezen a téren is teljesíteni fogja hazafias és emberbaráti kötelességét s a helybeli intelligenciával karöltve el fog követni minden tőle telhetőt, hogy a pécsi áll. gyermekmenhelynek módjában legyen minél több elhagyott gyermek megfelelő neveléséről gondoskodni.

4687

1918

alatt rendeletet adott ki, hogy a hatósága alá tartozó összes tanintézetekben a tanuló ifjúsággal édes hazánkban történt nagyhorderejű átalakulások megfelelő módon és keretben ismertessenek meg s ezen rendeletét hasonló intézkedés céljából nekem is megküldötte. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendeletét a legnagyobb készséggel teszem magamévá, miért is utasítom a fennhatóságom alá tartozó összes elemi- és polgári iskolák, valamint a tanító- és tanítónőképzőintézetek és a közép- és felsőbb iskolák igazgatóságait, hogy jelen rendeletem vétele után az alább egész terjedelmében közölt miniszteri rendelet értelmében és annak megfelelően járjanak el.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. — 200531 — 1918. VI./a. sz. — Amiért nemzedékek hosszú sora hiába küzdött: édes hazánk önállósága és függetlensége valóra vált.

Az 1918. évi október hó 31-ére virradólag a nagy idők szavát megértő, a hazaszeretet szent tüzétől hevített erős akaratu és cselekvésre kész férfiakkal az élén, a magyar nép a saját sorsának intézését kezébe vette; a megalakult Nemzeti Tanács vezetése alatt pedig méltóságteljes komolysággal és elhatározással kimondotta hazánk önállóságát, függetlenségét és az első magyar népkormány megalakításával egyszerre elhárította azokat az akadályokat, amelyek kulturális, gazdasági, szociális haladásunknak és fejlődésünknek útjában állottak.

Elértük végre azt, hogy olyan új életet kezdhetünk, amelyben a népért fogunk dolgozni a néppel és amelyben a kötelességtudás és a megértő szeretet lesznek vezéreszméink, az egyenlőség, testvériség és szabadság ezután nem lesznek többé csak jelszavak, hanem cselekvésünk irányító, amelyekkel annyi megpróbáltatáson átment népünk érdekeit szolgálni fogjuk, amivel egyszersmind édes hazánk javát, szabadságát és haladását biztosítjuk.

Most, amidőn ujjongó öröm tölti el szívünket, hogy ezt a napot megértük, amely a háborút is örökre elnémitja, és a felszabaduló gazdasági erőket a nemzet összessége javára biztosítja, szükségesnek tartom, hogy a most lezajlott korszakalkotó események fontossága és jelentősége megfelelő közlés mellett, a Nemzet jövő reményének, a tanulóifjúságnak köztudatába is belevitessék.

Felkérem ennél fogva az illetékes tényezőket, hogy minden iskolában, ahol a tanítás folyik, a jelen rendelet vétele utáni napnak első tanítási órájában, minden olyan iskolában pedig, ahol a tanítás vagy járvány miatt, vagy egyéb okból szünetel, a legelső tanítási napnak ugyancsak első órájában a fentebb vázolt eseményeket és ezeknek késő időkre kiható nagy

következményeit a tanuló ifjuság értelmi színvonalához szabott lelkes tantás vagy előadás keretében az ifjúsággal megismertessék,

Egytanítós iskolában a tanító maga, többtanítós iskolában és a középfoku iskolákban az igazgató, vagy akadályoztatása esetében az iskola egyik tanára vagy tanítója az egész tanári vagy tanítótestület jelenlétében, az iskola dísztermébe, tornatermébe, vagy nagyobb termébe összegyűjtött ifjuság előtt ismertesse az eseményeket és azt az új alakulatot, amelyből hazánkra egy szebb és boldogabb jövő fog elkövetkezni.

A megtartandó előadás előtt a Hymnust énekeltessék el; az előadás után pedig a Szózatot.

Ennek megtörténte után pedig a tanuló ifjuság redes tanítási órákra vezetendő, amely órák ezen a napon is pontosan megtartandók,

A most lezajlott eseményeket és azoknak nagy kihatását legjobban hazánk tanárai és tanítói tudják méltányolni; bizton remélem ezért, hogy az elrendelt előadás úgy tartalmilag mint hatásában méltó lesz magához a korszalkotó eseményekhez, de méltó lesz egyszersmind a tanuló ifjuság oktatóinak eddig kiváló tanítói és nevelői munkásságához. — Budapest, 1918. november hó 5. — Lovászy s. k.

4688

1918

Közvetlenül ugyan mindeddig nem érkezett hozzám, de mint teljesen megbízható helyről értesültem a vallás és közoktatásügyi miniszterium 202.600/1918. sz. a táviratilag a következő rendeletet adta ki a kir. tanfelügyelőségeknek:

Miniszteri
rendelet a
községi és
felekezeti ele-
mi iskolák
tanítási nyelv-
tárgyában.

„A nem magyar anyanyelvű községekben levő községi és felekezeti elemi iskolákban a tanítás nyelvül az illető községnek, illetőleg az iskola-fenntartónak anyanyelve használható, a magyar nyelv tanítása pedig az első és második osztályban mellőzhető. A tanítás a jelen rendelet kézhez vételétől számítva ilyen irányban megkezdhető.“

Baranyavármegye kir. tanfelügyelősége e rendeletet azzal adta ki, hogy e tárgyban az iskolaszékek haladéktalanul iskolaszéki ülésben határozzanak s a határozatot tartalmazó jegyzőkönyv egyik példányát hozzá terjesszék be. Felekezeti, tehát rk. iskolaszékek természetesen kötelesek az e tárgyban hozott s a 426/1909. sz. a közzétett egyházhatósági rendelet értelmében kihirdetett iskolaszéki jegyzőkönyvet 2 példányban egyházhatósági jóváhagyás céljából a pécsegyházmegyei tanfelügyelőségnek bemutatni.

Azért kívántam a követendő eljárás felől ezen ügyben az egyházmegyei tiszt. lelkészkező papságot tájékoztatni, nehogy bármi irányban fennakadjon. Kiki járjon el a legnagyobb tapintattal. Mérlegelje az összes szem-

pontokat: a tanulók nyelvi összetételét, az eddigi eredményeket, a tanítók nyelvtudását s egyéb megfontolandó körülményeit és bölcs mérséklettel hozzák meg a megfelelő iskolaszéki határozatot.

4689

1918

Orsz. kath.
tanítói segély-
alap központi
bizottságának
gyűlése.

A magyarországi latin- és görögszertartású rk. tanítók segélyalapjának központi bizottsága f. évi szeptember 30-ikán tartotta XXXIV. közgyűlését, kivételesen Esztergomban az elnök lakásán, amelynek jegyzőkönyvéből egyházmegyéim tanítóinak tájékoztatása végett a következőket közlöm:

Az 1917. évi számadások szerint az elnöknel maradt 3016 K 79 f, melyből segélyezésekre kiadott 2493 K-t, maradt 523 K 79 f.

Ösztöndíjakra rendelkezésre állott 3000 K, amiből 2400 K fizettetett ki. A visszamaradt 600 K időközi segélyekre lesz fordítva.

Az 1918. évben felosztás alá esik 9756 K 39 f. Ez összegből ösztöndíjakra 2926 K 95 f, segélyezésre 3902 K 54 f, a létesítendő árvaház alapjára 1951 K 26 f és az orsz. kath. tanítói tápintézet alapjára 975 K 64 f jut. Elnök ez alapon előterjesztette a költségvetést, amelyet a közgyűlés elfogadott. Ekként ösztöndíjakra 2800 K, segélyre 2520 K és időközi segélyekre és kiadásokra 2633 K 08 f irányoztatott elő.

Az ösztöndíjasok száma a következő:

Régi ösztöndíjas 24, melyhez 4 új hely járul s így az e címen felvett 2800 K ki van merítve. Pécs egyházmegyei ösztöndíjas jelenleg nincs.

A segély iránti kérvények akként intéztettek el, hogy a beérkezett 36 folyamodó mindegyike 70 K segélyben részesült. A pécsi egyházmegyéből Dévai Nep. János és Hutira Viktorné részesültek segélyben.

4690

1918

Az új egy-
házi törvény-
könyv meg-
szerzése.

Az új egyházi törvénykönyv különféle kiadásokban a Szent-István Társulatnál (Budapest, IV. Kecskeméti-u. 2.) vagy a pécsi Dunántul könyvkereskedés révén immár beszerezhető. A Gasparri-féle római nagy, jegyzetes kiadás példányonként 60 koronáért, a római közepes kiadás füzve 30, kötve 40 koronáért, a római kis kiadás füzve 20, kötve 28 koronáért és végül a Herder-Pustet-féle kiadás kötve 30 koronáért kapható. Felhívom a tiszt. egyházmegyei papságot, főleg az önálló lelkészeket, hogy az új egyházi törvénykönyvet kiki mielőbb beszerezze. A kerületi esperesek a jövő év első felében minden plebániában ellenőrizni tartoznak, hogy az új codex iuris canonici legalább egy példányban meglegyen. Ahol a templom pénztár állapota megengedi, egy példány a plebániái könyvtár részére a templompénztárból is megrendelhető és a leltárba bevezetendő.

4691

1918

A tiszt. papság és a hívek figyelmébe ajánlom az alábbi műveket: Nogáll J.
Kempis-fordítása.
Nogáll János
életrajza.
Kempis Tamás örökszép könyve, „Krisztus követéséről“ dr. Nogáll János fordításában immár a nyolcadik kiadásban jelent meg. Ezen fordítás a fordítási hűség mellett erőteljes, tömör, izig-vérig magyar nyelvével feltűnést keltett a magyar irodalomban és ott azonnal elfoglalta az őt megillető előkelő helyet s az utána következő más magyar fordítások mellett is széles rétegekben maradt elterjedve, amit a nyolc kiadás fényesen bizonyít.

Kapható a nagyvárad sz. Vincze intézetben, ára papírkötésben 4 K, a negyedréti képes diszkiadás 10 K.

B. e. dr. Nogáll János nagyvárad nagyprépost c. püspök életrajzát (8 képpel) megírta dr. Vucskics Gyula prépost-kanonok. Az életrajzi adatokat kegyeletes kézzel gyűjtötte és nagy szorgalommal dolgozta fel; e kiemelkedő életrajzban egy épületes, bőkezű és önfeláldozó papi életnek és gazdag sikerű irodalmi munkásságnak vonzó és emelő képét nyerjük. Az életrajz ugyanott (Sz. Vincze-intézet, Nagyvárad) rendelhető meg; ára füzve 5 K

4692

1918

Megjelent a „Jézus legszentebb Szíve nagy képes népnaptára“ az A Jézus-szíve naptára.
1919-ik évre igen érdekes tartalommal. Tartalmazza a legújabb háborus eseményeket képekkel. Tömeges megrendelésnél nagy árkedvezményt nyújt az Egyházmegyei Könyvnyomda Szombathelyen, hol a megrendelések eszközölhetők. Kapható az ország minden könyvkereskedésében. Bolti ára 2.60 kor.

4693

1918

Az Olvasós Boldogasszony sok áldást fakasztó tiszteletét és a rózsafüzér közkedvelt imádságának elterjedését mozditja elő a magyar szentdomonkosrendi atyák szerkesztésében megjelenő képes havi folyóirat a „Rózsafüzér Királynéja“, melynek megrendelésére hív fel a lap szerkesztőségének f. évi október hó folyamán egyházmegyénk minden egyes plébániahivatalának rendelkezésére bocsájtott falragasza. Felhivom ezennel tiszt. lelkészkedő papságomat, hogy e nyomtatványokat a szerkesztő kérelméhez képest templomaikban ne csak kifüggeszsek, hanem a szószékről is buzdítsák hveiket a rózsafüzér imádságának és lapjának minél buzgóbb felkarolására, hogy a Béke Királynéjának hathatós pártfogásával ez uton is siettessék a mai viszontagságos idők elmúlását, jobbrafordulását.

4694

1918

Szent István
napi gyűjtés
eredménye.

Abaliget 20, Alsómocsolád 16 50, Babarcz 6, Baranyabán 65, Baranyakisfalud 6, Bár 26 20, Bata 10, Báticasék 28 20, Bedeg 20, Bellye 8 50, Beremend 60, Berkesd 166, Bikal 8, Bogdása 50, Bonyhád 50, Bonyhádvarasd 21 20, Bölcske 15, Brodjanci 10 Bükkösd 17 50, Čepin 14, Czikó 8 67, Dályok 20, Diósberény 13 42, Donji-Miholjac 20, Dombóvár 120, Döbrököz 70, Dunaföldvár 42, Dunaszekcső 82, Egerág 17 35, Fadd 53 20, Feked 10, Felsőireg 10, Felsőmindszent 48 74, Felsőnyék 10 50, Felsőszentmárton 15, Garé 10, Gödre 42, Görcsöny 20, Grábócz 6 24, Gyulaj 40 53, Harcz 70, Herczegszőlős 35, Hetvehely 6 78, Himesháza, 37 20, Hird 33, Hosszuhetény 10, Hőgyész 100, Ibafa 25, Izsép 6 20, Kakasd 50, Kánya, 25 16, Kárász 35, Keszü, 26 70, Kisasszonyfa 26 72, Kisdorog 70, Kiskőszeg 15, Kistengelicz 20, Kisvaszar 8, Kocsola 20, Koppányszántó 20, Köblény 25 16, Kővágószőlő 34, Kurd 40, Lapáncsa 10, Lánycsók 34 60, Lengyel 6, Lippó 40, Lovászhetény 8 50, Lőcs 20, Magyarhertelend 19, Magyarkeszi 19, Magyarszentiván 56 62, Magyarszék 25 04, Marjanci 35, Mecsekszabolcs 20 04, Miszla 4, Mohács-belv. 120, Mohács-külv. 63 50, Mözs 20, Nagybicsérd 10, Nagykónyi 55, Nagynyárád 12, Nagyvejke 10, Németbóly 42, Németi 17, Németkér 39 24 Németmárok 9, Olasz 40, Ozora 20, Paks 199 10, Palotabozsok 67, Pellérd 89, Petrijevc 25, Pécs-belváros 55 20, Pécsvárad 10, Pélmonostor 30, Pinczehely 60, Podgajci 9, Püspökbogád 55, Püspöklak 37, Püspöknádasd 20, Püspökszenterzsébet 10, Püspökszentlászló 150, Sióagárd 10, Sumony 14, Szabad-szentkirály 155, Szajk 11, Szakadát 40, Szakály 9 86, Szakcs 47 29, Szalatnak 11, Szálka 17, Szászvár 90, Szebény 20, Szekszárd-belváros 72 Szekszárd-ujváros 30, Szentdienes, 35, Szentlőrincz 11 02, Tamási 39 52, Tengőd 15, Vajszló 15, Valpovo 13, Vásárosdombó 152 52 Veliškovci 12 20, Véménd 72, Viljevo 30, Villány 50, Vókány 6 50, Vörösmart 10, Závod 20, Zomba 50, N. N. 2 74. Összesen 4910 kor.

Datum Quinque-Ecclesiis 20. Novembris a. 1918.

† Julius m. p.
episcopus.

A pécsi egyházmegyét minden irányban vasutvonalak szelik át, melyeknek rendes üzeme a város és az egész vidék élelmezésének, forgalmának és mindennapi életének egyik legfontosabb tényezője. A zavartalan üzem fenntartása tehát minden körülmények között elsőrangú feladat. Ezt az üzemet azonban a hirtelen beállott változások, a katonák hazaözönlése, a hadifoglyok váratlan és tömeges eltávozása és a sokféle megnyilvánult zavarok a legkomolyabb válság elé állították. A magyar államvasutak mindenütt, de főleg vidékünkön nélkülözik a feltétlenül szükséges munkaerőt, első sorban a vasuti munkásokat, akik a vasut teljesítőképességének fenntartására ép olyan elengedhetetlenek, mint a szakképzett vezetőség.

A magyar államvasutak pécsi üzletvezetőségének kérelmére a ./. alatt idecsatolt kimutatásokat azzal küldöm meg tehát egyházmegyéim tiszt. pap-ságának, hogy hiveik körében minden rendelkezésükre álló eszközzel oda-hatni sziveskedjenek, hogy — aki csak teheti — a magyar államvasutaknál megfelelő díjazás ellenében munkára jelentkezzenek. A vasutak mindnyájunk közös érdekeit, a valamennyiünkre egyformán fontos közforgalom lebonyolítását szolgálják. Erkölcsi és anyagi kötelességünk tehát, hogy az üzem háborítatlan fenntartását minden módon biztosítani igyekezzünk.

Felhívom a tiszt. lelkészeket, hogy ugyanerre hivaiket a szószékről is figyelmeztetni sziveskedjenek.

Pécs, 1918. nov. 12.

† Gyula s. k.
püspök.

1918.

XVI.

4840
1918

Tisztelendő Testvérek !

Soha nem sejtett megpróbáltatások szakadtak szegény nemzetünkre. Az ötödféléves világháboru szomoru következményei a vihar gyorsaságával kergetik egymást. Hazánk határainak épségeért szivszorongva aggódunk s alig találunk vigasztalást. Az ország belső békéje és rendje veszedelmesen megingott s a gyökeres segítség módozatait vajmi nehéz a szükséghez mért arányban megvalósítani.

Az ország
belső rendje
s a papság
szervezke-
dése.

E nehéz órákban hazafias lelkünk minden vágya oda összpontosul, hogy a belső rend megszilárduljon, szeretett hazánk határai pedig csonkítatlanul megmaradjanak. Az elsőt odaadó munkával, a másikat buzgó imádsággal akarjuk előmozdítani. Minden erővel arra kell törekednünk, hogy Magyarország a megpróbáltatás válságos idejét szerencsésen átélje s a drága honfivérrel kivivott függetlenség kincsét egy szebb, jobb és boldogabb jövő számára megmentse.

Ez azonban csak úgy lehetséges, ha a közös nagy munkára egységes igyekezettel törekszünk.

E rendkívüli feladat teljesítésében kiválóan fontos szerep jut ismét a papságnak, ez Istenáldott ország számtalan vidékén a nép egyik legelső vezetőjének. Tudom és látom, hogy egyházmegyém papsága úgy a saját buzgósága, mint nov. 3-án kelt körlevéli fölhívásom alapján e tekintetben is minden lehetőt igyekszik elkövetni, s a kormányhatalom, a nemzeti tanácsok és a törvényes hatóságok rendfenntartó s a közjó megóvására irányuló munkájában szóval, tanáccsal és tettel segédkezni iparkodik. Ezt a törekvést a legteljesebb elismerés illeti meg.

Emellett azonban a papság nem feledkezhetik meg saját jól felfogott érdekeinek védelméről sem, melyeket a hirtelen és váratlan átalakulásoknak eme viharos korszakában sokféle veszedelem fenyegethet. Belátta ezt maga az új kormány is, mikor mindjárt országos működésének első napjaiban a rk. papság jogos érdekeinek védelmére külön kormánybiztost nevezett ki.

A kormánynak eme jóindulatra valló gondoskodása őszinte hálára kötelezi az ország rk. papságát, de egyuttal arra is, hogy a kormánybiztos munkájának megkönnyítése s eredményességének előmozdítása végett saját érdekeinek körvonalozása és minden irányu megvédelmezése céljából szervezkedjék. Ez a gondolat szülte a Papi Tanács megalakításának szükségét, mely az egész ország alsó papságának képviselőit egyesítve a közös érdekek szószólója és munkása legyen.

A központi Papi Tanács megalakulásának első napjaiban aggodalmat keltő, disszonans hangok is fordultak ugyan elő, melyek a papság tekintélyének, s a fontos mozgalom komolyságának rovására estek, de ezek szerencsére szórványosak voltak és sem a vezetőség, sem pedig a többség helyeslésével nem találkoztak. Épen ezért a nm. püspöki kar legutóbbi tanácskozásián a papság szervezkedésének szükségét és jogosságát elismerte és az országos Papi Tanácsnak az egyházmegyék képviselőivel történendő kiengesztelését nemcsak nem kifogásolta, hanem helyeselte. Az esperesi kerületek a központtól hozzájuk érkezett felhívások alapján megbizottaikat részben már megválasztották, egyházmegyémben azonban a legtöbb helyről előzőleg tájékoztatásomat kérték. Mivel tehát a megfelelő szervezkedés szükségét mindenkor elismertem és hangoztattam, s minthogy másrészt egyházmegyém tiszt. papságának komoly buzgóságától és fegyelmezett szellemétől e téren is a legjobb eredményt remélem, az országos Papi Tanácshoz való csatlakozást, a bizalmi férfiak, illetve ezek révén az egyházmegyei képviselők mielőbbi megválasztását indokoltnak látom s itt is megengedem. Semmi kétségem sincs ugyanis aziránt, hogy egyházmegyém tiszt. papjai a saját képviselőikre azokat választják ki, akik erre úgy egyéni kiválóságaiknál mint lelkipásztori buzgalmuknál fogva valóban érdemesek, a megbizottak pedig szent kötelességüknek ismerik, hogy az egyházmegye papságának képviselőitében annak a komoly, áldozatos, szentegyházunk törvényei szerint igazodó lelkipásztori szellemnek megtestesítői legyenek, mely a pécsegyházmegyei papságnak legszebb öröksége.

Amíg az országos Papi Tanács, s ennek kebelében az egyházmegye kiküldöttei ebben a szellemben működnek, a legteljesebb bizalommal támogatjuk munkájukat és azon leszünk, hogy a jogos igények minden irányban lehetőleg kielégítést nyerhessenek. Az egyházmegyei papság bizalmának letéteményeseit adandó alkalmakkor magam is meghallgatom s igaz örömmre fog szolgálni, ha az egyházmegye javát javaslataik alapján még fokozottabban előmozdithatom.

Közös törekvéseikre Isten áldását kéri és főpásztori áldását adja

Pécs, 1918. nov. 25.

† Gyula s. k.
püspök.

1918.

XVII.

5362

1918

Matrimonia
mixta

Decreto Apostolico „Ne temere“, 2. Aug. 1907. emanato, matrimonia mixta, sine forma Tridentina sive Piana inita, non tantum illicita sed et invalida renuntiata sunt. S. Congregatio de Sacramentis tamen precibus iterato oblatis deferendo per decretum die 27. Febr. a. 1909. publicatum vim Constitutionis „Provida“, pro Germania die 18. Jan. 1906. concessae ad Hungariam extensam, adeoque matrimonia mixta, sine forma Tridentina apud nos celebrata, illicita quidem, valida nihilominus esse declaravit.

Novus tamen Juris Canonici Codex, qui apud nos a festo die S. Pentecostes a. c. vim habere incepit, dubia excitavit, an dicta Constitutio „Provida“ in suo vigore amplius permanserit. Commissio Pontificia ad Cationes Codicis interpretandas instituta episcopis Germaniae quaerentibus respondit: „Constitutionem *Provida* abrogatam fuisse a Codice Juris Canonici et Codicem esse servandum.“

Unde liquet matrimonia mixta, quae apud nos a die promulgati Codicis — 19. Maii a. 1918. — non servata forma Tridentina (verbi gratia coram ministro acatholico, vel etiam coram solo magistratu civili) contrahuntur, non tantum illicita, sed etiam invalida esse.

Curati igitur animarum omni quo possunt modo, magnoque zelo atque prudentia fideles suos a talibus matrimoniis retrahere satagant, eosque, qui forte huiusmodi connubium inire intendant, clare admoneant, matrimonia mixta ea tantum vim sortiri posse sacramenti, quae in facie Ecclesiae, idest coram parocho proprio et duobus testibus contrahuntur. Aliter vero inita coram Deo, Ecclesia et conscientia invalida prorsus existere.

5363

1918

Publicationes
sacerdotum.

Ad dubia tollenda declaramus vigore praesentium omnibus et singulis dioecesis Nostrae sacerdotibus, quibus id specialiter non prohibetur, concessum esse in foliis, diariis et periodicis catholicis notitias vel tractatus convenientes publicandi. Qui autem separatim quidquid typis edere cupiverint, elaborata sua — si approbationem nondum obtinuerint — tenore canonum 1385. et 1386. Cod. Juris Canonici censurae dioecesanae prius subiicere tenentur.

5364

1918

Sollemnitates
ad tempus
belli ord.
revocantur.
Oratio imp.
pro rege
cessat.

Diversas sollemnitates, litanias nempe et expositiones, quas in respectivis circularibus — sub nr. 3156/1914., 3250/1914., 4462/1914. et 4407/1916 — ad tempus belli ordinavimus, praesentibus revocatas esse declaramus ita, ut ad tempus pacis definitivae oratio imperata pro pace eo modo in missis sumatur, quo eam anno 1916. sub nro 4409. circulariter praescripsimus. Item respectu conditionis temporum oratio imperata pro rege, mentioque eiusdem in Canone Missae et feria VI. in Parasceve omittuntur.

5365

1918

Subsidia pro
sacerdotibus
rudedonatis.

Pro sacerdotibus pensionatis aegrotantibus Dionysius Mosonyi dr. t. abbas, canonicus a latere, director cancellariae Nostrae episcopalis 1000 coronas denuo eo fine Nobis obtulit, ut duo subsidia 500—500 coronarum e hac summa suprafatis ad Nostrum beneplacitum assignemus. Qui igitur auxilium hoc obtinere vellent, recursus suos usque 20-um Januarii 1919. Mihi exhibeant.

5366

1918

Obitus Jo-
sephi Haragó.

Semisaeculo in cura animarum, decennio vero in pensione peracto *Josephus Haragó*, emeritus vicearchidiaconus et parochus Szebény-ensis, sacerdos iubilans, 29. Novembris anni currentis sacramentis rite reffectus placide in Domino obdormivit. Anno 1838. natus, a. vero 1860. presbyter ordinatus est. Septem annis in munere cooperatoris expletis a. 1867. parochus in Szalatnak, a. vero 1870. in Szebény nominatur. Ibidem ab a. 1888. usque 1894. munus etiam vicearchidiaconi districtus Máriakéménd-ensis implevit. Anno 1908. rudedonatus est. Animam venerandi senis, qui in vita sua multum laboravit, trium sacrorum suffragio, precibusque enixis omnium commendo, ut ad beatam Dei visionem quocitius admitti mereatur. Requiescat in pace!

5367

1918

Intimo paterni cordis dolore *Carolus Müller* parochum in Laskafalu die 6. Decembris a. c. apoplexia tactum, sacramentis tamen tempestive provisum, nobis praereptum esse annuntiamus. In plenitudine — uti parebat — vitae et virium tam corporalium, quam spiritualium tenebrae mortis ipsum obruerunt, ianuamque ipsi beatae — speramus — aeternitatis aperuerunt. Anno 1877. natus, annoque 1900. sacerdos ordinatus est. Sex deinde annis cooperatorem variis in locis diligenter egit, cum a. 1907. praebendatus Eccl. Cathedralis V.-Eccl. nominatur. In isto munere per lustrum integrum redactor etiam ephemeridis „Pécsi Ujlap“, dein vero director consoc. actionariae „Dunántúl“ plurimum in bonum rei christianae, tamquam intrepidus fidei zelator laboravit. A. 1911. parochiam Laskafalu obtinuit, ibidemque pastor erat animarum vere dignissimus, qui verbo efficaci, exemploque vitae intemeratae animos fidelium sibi optime conciliavit. Vale igitur fili et frater carissime! In aeternum vivas!

Mors Caroli
Müller.

Pro magnis in Dei honorem, salutemque animarum exantlatis laboribus animam denati confratris praeter sacra statuta piis precibus iuvemus, ut suam coronam quo citius adipisci possit.

5368

1918

Infra hebdomadam, quae morbo hispanico aegrotantem lecto affixit, *Carolus Major*, parochus Mucsi-ensis, anno aetatis suae 48-o, sacerdotii vero 24-o, die 11-o Decembris a. c. mortalem hanc vitam repente reliquit. Ex ordine S. Fr. in dioecesim susceptus strenue laboravit, annoque 1905. parochiam Mucsi adeptus est ubi se pastorem animarum pium et zelosum demonstravit. Animam defuncti ss. sacrificiis piisque ad aram precibus dolenter commendo. Requiescat in pace!

Obitus Caroli
Major.

5369

1918

Pro beneficiis parochialibus *Sióagárd* patronatui fundi Studiorum subiecto, ob renuntiationem vacante, item *Laskafalu*, liberae collationis episcopalis, per decessum proprii pastoris viduato, praesentibus usque 20-um Ianuarii 1919. concursus publicamus. Sacerdotes dioecesani, in examine prosynodali approbati, unum alterumve beneficiorum praefatorum obtinere anhelantes velint suas petitiones — pro *Sióagárd* Ministro cultus et publicae institutionis inscribendas, tymbroque legali providendas, pro *Laskafalu* vero simpliciter ad me dirigendas — Cancellariae dioec. exhibere.

Beneficia
complenda.

5370

1918

Concursus
pro pensione.

Ob mortem plurium confratrum rudedonatorum quinque in numero pensionatorum vacantiae exortae sunt. Provoco igitur sacerdotes Dioecesis Meae, ut — qui iustis e causis rudedonari cupiunt — recursus suos, praescripto statutorum instituti pensionalis dioec. conformiter exarandos, usque 20-um Januarii a. 1919. Officio dioecesano submittant.

5371

1918

Personalia.

Parochi nominati et investiti sunt: *Arnoldus Dréher* admin. Kajdacsensis ibidem, *Joannes Scharfenberger* catecheta V.-Eccl. pro Závod. *Desiderius Szabó* parochus in Sióagárd erga preces proprias a sua parochia relevatus et catecheta penes scholas elem. status Quinque-Ecclesiis nominatus est. *Aloysius Hetényi* subsidiarius adusque in instituto Patronatus Cath. Znióváralja-ensi nominatus est director instituti agric. hort. eiusdem Patron. in Rákosszentmihály.

Administratores constituti sunt; *Joannes Kaufmann* coop. Högyészensis in Mucsi; *Aloysius Koch* coop. Bátaszékensis in Sióagárd, *Paulus Sebő* coop. in Laskafalu ibidem; *Franciscus Bräutigam*, qui ex archidioecesi Strigoniensi in dioecesim assumptus est, in Szakadát. *Antonius Milfajt* curatus antea milit. vicarius factus est parochi Brodjancensis: *Josephus Józics*, parochus pens. subsidiarius nominatus est in Felsőszentmárton.

Cooperatores translati sunt: *Stephanus Auguszt* e Pécsvárad in Ráczpetre, *Adamus Badacsonyi* e Czikó in Pécsvárad, *Adalbertus Battyányi* e Petrijevcí ad Püspökszenterzsébet, *Joannes Fitt* e Kárász in Apar, *P. Josephus Feikus* e Valpovo in Baranyabán, *Georgius Folnegović* e Szajk in Harkanovci, *Adalbertus Hantos* e Babarcz in Ráczpetre, *Ludovicus Ifi* e Villány ad Kárász, *Joannes Iványi* in Babarcz, *Carolus Kecskés* e Lakócsa ad Szajk, *Stephanus Nagy* admin. Szakadátensis in Regöly, *Josephus Nyári* e Pécsbányatelep in Abaliget, *P. Paulus Tschorn* e Baranyabán in Olasz.

Curati castr. relevati dispositi sunt: *Ernestus Bencze* in Kövágószöllős, *Antonius Berta* in Bátaszék, *Emericus Graumann* in Hird, *Emericus Hauser* in Pécsbányatelep, *Colomannus Hoffmann* in Czikó, *Franciscus Kemény* in Tolna, *Adalbertus Kletzl* in Szabadshentkirály, *Georgius Kozáry* in Lakócsa, *Josephus Léh* in Högyész, *Emilius Leicht* in Villány, *Petrus Mayerhof* in Kakasd, *Franciscus Navracsics* in Herczegszöllős, *Gabriel Schults* in Palotabozsok, *Franciscus Tillinger* in Himesháza, *Josephus Tóbi* in Valpovo, *Aloysius Wagner* in Petrijevcí, *Emericus Wucskits* in Máriakéménd.

Carolus Fuszek coop. in *Ráczpetre* et *Joannes Perhács* coop. in
Püspökszenterzsébet valet. curandae gratia a servitio dioec. ad interim re-
levati sunt.

5372

1918

Az alsó papság anyagi helyzetének intézményes feljavítása már hosz-
szabb idő óta állandó gondját képezte a magyar püspöki karnak. A meg-
felelő előzetes munkálatok alapján a f. évi november 20-án Esztergomban
tartott püspökkari tanácskozmány elhatározta, hogy a segélyre szoruló pap-
ság jövedelmének méltányos kiegészítésére az összes magyar egyházi na-
gyobb javadalmasok hozzájárulásából 50,000.000 K. alapítványt tesz. A
pécsi püspökség törzsvagyonyából ezen célra 1,450.000 korona különíttetik
el, míg a székeskáptalan és az oszlopos kanonokságok összesen 1,020.000
koronát tartoznak beszolgáltatni. Örömmel hozzuk meg mindnyájan a jelen-
tékeny áldozatot, hogy a legutóbbi bevallások adatai alapján a plebánosok
jövedelme legalább 4000 koronára, a segédlelkészeké a teljes ellátáson fe-
lül 1500 koronára, a hitoktatóké ellátás nélkül 5000 koronára, a theologiai
tanároké pedig a szokásos ellátáson felül 3600 koronára kiegészíthető le-
gyen. A segélyezés a jövő évtől veszi kezdetét.

A papság
anyagi hely-
zetének
rendezése.

A jövedelmi összeírások felülvizsgálata egységes elvek alapján történt
az egész országban, s a legutóbb megállapított eredmény az újabb össze-
írás elrendeléséig marad érvényben.

5373

1918

A háboru tartama alatt a pécsi egyházmegyéből aránytalanul sokan
lettek tábori lelkészi szolgálatra igénybe véve. A harctéri állapot Isten
kegyelméből megszűnt s a tábori lelkészek nehéz szolgálatukból egymásután
elbocsáttatnak. A távollevők jelentékenyebb része már hazatért és az egy-
házmegyében soká nélkülözött munkásságukat megkezdették. Többen megtörve
és betegen szabadságot kaptak, egyesek a fogság keserveit szenvedik,
néhányról pedig minden értesülést nélkülözök.

Tábori
lelkészek
jelentkezése.

Midőn a hosszas távollét és a fárasztó szolgálat után hazatérőket
főpásztori szívem egész melegevel üdvözlöm, egyben azokat, akik betegség
vagy bármi más ok miatt eddig nem tudatták hollétüket, felhivom, hogy
megfelelő további intézkedés végett — legalább írásban — mielőbb jelent-
kezzenek. A közös hadügyminiszteriummal együtt megszűnt ugyanis a tábori
püspökség intézménye is s éppen ezért azok a katonai lelkészek, akik
eddig a tábori püspök joghatósága alá tartoztak, a megyés püspök jogható-

sága alá kerültek vissza. Azoknak a tábori lelkészeknek tehát, akik eddig nem jelentkezhettek, de már az egyházmegye területén vannak, jelen soraimmal a szokásos jurisdictiot megadom.

5374

1918

A nők
választójoga.

Az új választási néptörvény minden 24 éves, írni-olvasni tudó nőnek megadja a teljes aktív és passzív választójogot. Szükségessé vált tehát a keresztény világnézet érvényesülése érdekében a keresztény nőknek politikai egységekben való tömörülése, politikai kiképzése és állandó összetartása. Ezen munkában a lelkészkedő papságra jelentékeny rész vár, annyival is inkább, mert a „devotus femineus sexus“-nak igen nagy része éppen az egyháztól várja az irányítást. Felhívom tehát az összes plébánosokat, hogy haladéktalanul kezdjék meg ezirányú munkásságukat. És pedig:

1. Figyelmeztessék hívőiket a hitbuzgalmi társulatokban (de nem a templomban) arra, hogy a választójognak felhasználása ilyen súlyos időkben erkölcsi kötelesség. A tevékenyebb hívőket kérjék fel politikai apostolkodásra. Irányításul használják fel a Szociális Missziótársulat budapesti központjának kiadványait, nyomtatványait, melyeket minden plébános kézhez kap egyelőre az én rendelkezésem alapján. Az abban foglaltakat tanulmányozzák át és kezdjék meg a sürgős szervezést úgy az anya, mint a fiókközségekben.

2. Különösen ajánlom az asszonyszövetségek létesítését minden legkisebb faluban, legalább is annyira, hogy választás esetén biztosítva legyen keresztény irányú szavazatuk.

3. Nagyobb helyek lépjenek közvetlen érintkezésbe a Szoc. Missziótársulat központjával (Budapest IV. Váci-u. 11/b.).

4. Rövid tanfolyamot tartassanak az analfabeta nők számára. A tanfolyamvezetők részére magam is hajlandó vagyok némi tiszteletdíjat felajánlani. Ezen a kurzuson biztosítani kell az illetők keresztény politikai meggyőződését.

5. A szervező munka eredményéről január hó végén írásbeli jelentést küldjenek az egyházmegyei hatósághoz.

Bizom abban, hogy e nagyfontosságú ügyet minden lelkészkedő pap szívében viseli, épen ezért nagy reményre jogosít bennünket a nőknek politikai egyenjogúsítása.

5375

1918

Reverenda-
szövet a
nyugdíjas
papoknak.

Hosszas utánjárással ismét némi reverendaszövetet sikerült papjaim részére kieszközölnöm. Az összes *nyugalmazott* egyházmegyei lelkészeknek

egy-egy reverendához szükséges (3 $\frac{1}{2}$ m.) szövetet ajándékom gyanánt egyidejűleg kiutaltványoztam. A szövet Fleischer János pécsi szabómesternél az érdekeltek, illetve megbizottaik által átvehető. Azokat, akik fentiekén kívül a csekély készlethől kedvezményes áron szövetet kaphatnak, külön fogom értesíteni.

5376

1918

Szinte felbecsülhetetlen annak az áldásos munkának értéke, mit a „Sziv“ és „Das Herz“ lapok végeztek és végeznek ma is. A lapok fennállását azonban a jelen válságos viszonyok és azok előállításának hihetetlen anyagi nehézségei a legnagyobb veszéllyel fenyegetik. A kiadó kénytelen a lapok előfizetésének és elárusításának árát jelentékenyen felemelni, ha a folyton emelkedő költségeket fedezni akarja. Ez azonban igen könnyen elidegeníti az előfizetőket és megrendelőket, akik e lapokban eddig felette olcsó és kedves olvasmányokat élveztek. Ennek ellensúlyozása céljából a kiadó a tiszt. lelkeszkedő papság jóindulatu támogatását kéri oly módon, hogy hivaikat a jelen viszonyok szokatlan nehézségeiről és a lapok előállításának rendkívüli költségeiről felvilágosítva az ő kitartásukat a lapok részére biztosítsák. A méltányos és indokolt kérelmet a legmelegebben ajánlom egyházmegyém tiszt. papságának szives felkarolásába.

A „Sziv“ és „Das Herz“ lapok ajánlása.

5377

1918

Magyar Béla szakcsi káplán 30 K. Krisztánics István baranyakisfaludi plébános „Dunántúl“ részvényben 200 K. N. N. 250 K. Sipos István dr. 30 K. I. b. Biró Imre hagyatéka 200 koronát juttattak a Pius internátusnak. Mosonyi Dénes dr. c. apát, kanonok és fivére pedig egy szegénysorsu tanuló neveltetésének költségeire 20.000 korona névértékű 5 $\frac{1}{2}$ %-os hadikölcsönkötvényekből alapítványt létesítettek. Deus retribuat!

Adományok és alapítványok a Pius-Internátus javára.

5378

1918

Hálás elismeréssel közlöm azon jótékony adományozók neveit, akik az Emericanum középiskolai nevelőintézetünket akár évi adományozás alakjában, akár további kötelezettség nélkül az 1918. év folyamán segélyezték. Az intézet célja, mint azt már az alapításakor megállapítottuk, hogy a szegény és legszegényebb sorsu, kiválóbb tehetségű gyermekek számára lehetővé tegyük a középiskolák elvégzését. Az intézetben jellemes, akarat-erős növendékek nevelkedjenek. Viszont jól esik megállapítanom, hogy egyházmegyém tiszt. papsága az, amely első sorban segíti elő az Emericanumot fontos nemzeti céljai szolgálatában.

Az Emericanum segélyezése.

Évi adományok: Kuhl József 50 K, Nyári Simon 10 K, Kopári Gyula 45.60 K (alapítványi kamat), Horváth Béla 200 K, Reisch János 25 K, Liebbald Lajos 25 K, Reisz Antal 50 K, Balog József 150 K, Warga Ferenc 30 K, Warga Manó 100 K, Sebestyén Károly 15 K, Kovács Antal 75 K, donji-miholjaci esperesi kerület 200 K, Kopári alapítvány 22.50 K, Fájth Jenő 50 K, Szeitz József 50 K, Takács Mihály 7 K, Schmeller József 50 K, Rösler Ferenc 10 K, Zádor Alajos 100 K, Moyzis Imre 50 K, Dr. Heckenberger Konrád 50 K, Rozmanics Timót 40 K, Cselenkó János 20 K, Koch Ede (alap.) 30 K, Gaál János (alap.) 15 K, Magyar Miklós 100 K, Deutschbauer István 50 K, Frost Péter 20 K, Dr. Fent Ferenc 20 K, Plank Kamill 200 K, Arányi Géza 10 K, Kövesdy János 30 K, Palkó József 50 K, Buzsáky Imre 100 K, Zsivkó Mihály 50 K, Dr. Gere Gábor 50 K, Taksonyi János 4 K, Fájth Lajos 500 K, Riedlinger Dezső 100 K, bonyhádi esperesi kerület 100 K, pécsváradi esperesi kerület 300 K, valpovoi esperesi kerület 210 K, Wajdits Gyula (alap.) 600 K, az ajándékozott Dunántúl szelvények értéke 341.50 K.

Egyszersmindenkorra szóló adományok; Györkö Ferenc 225 K, dolnji-miholjaci esperesi kerület 170 K, Pataki Antal 25 K, Vitkovics Ferenc 150 K, Forrai István 30 K, Mihalovic Andor 5 K, Ptacek Viktor 10 K, a budai külvárosi kath. kör 500 K, Pilch Andor 134 K, Dr. Mosonyi Dénes 530 K és 2 öl fa, Romaisz Ferenc 1000 K, Bödy Károly 18 K, Prakatur Tamás 100 K, Klein Tivadar 10 K, Berger Nándor 20 K, N. N. 30 K, Molnár József 6 K, Keresztény János 109 K, Glück István 30 K, Pál József 50 K, Német Pál 10 K, Krisztánics István 25 K, Halvax József 30 K, Kemény Andor 50 K, Klein József 20 K, Ujváry Géza 50 K, Gartner Elek 10 K, Palkó István 100 K, Thán Nándor 30 K, Komócsy István 120 K, Komócsy Ferenc 50 K, Komócsy Pál 50 K, Komócsy Ferencné 50 K, Német Ferenc 100 K, Gaál Sándor 50 K, Magyar Miklós 100 K, gyulai r. kath. plébánia 25 K, Fodor József 300 K, szekszárdi esperesi kerület 120 K, Razgha Lajos 50 K, Dréher Arnold 30 K, Kusmann Miklós 40 K, Šandrk Mihály 75 K, Hummel Ede 100 K.

A bejáró növendékek eltartásához hozzájárultak: gödrei esperesi kerület 120 K, Schultz Károly 50 K, Wajdits Gyula 200 K, Szeifricz István 480 K, Julian Egyesület 300 K, dr. Igaz Béla 150 K, dr. Késmárky István 150 K, dr. Rézbányay József 240 K, gróf Majláth György 300 K, máriakémendi esperesi kerület 60 K, dr. Mérő József útján 60 K, siklósi esperesi kerület 80 K, mágocsi esperesi kerület 56 K, dombóvári esperesi kerület 60 K, völgysegi esperesi kerület 160 K.

Datum Quinque-Ecclesiis, 28. Dec. 1918.

† Julius m. p.
episcopus

Consignatio obolorum Petri pro a. 1918.

Ex fundat. perpet.	Summa		Ex oblati Cleri grem. non curati	Summa	
	Cor.	f.		Cor.	f.
Census fund. Spiltiner	1340	49	Translata :	8237	--
" " Fr. Troll	1000	—			
" " Huimann	21	64			
" " Mike	5	—	Rssmus D. S. Gyömörey	40	—
" " Andrin	120	—	A. R. D. Alex. Mándoky	5	—
" " Krecht	10	—	R. D. Sigism. Kápolnai	5	—
" " Németh	10	—	A. R. D. St. Szentkirályi	5	—
" " Magyar	5	—	" St. Komócsy	20	—
" " Dobos	10	—	" Otto Szőnyi	5	—
" " Gombárovics	12	50	" Steph. Sipos	10	—
" " Sig. Magyar	150	—	" Adalb. Jakab	10	—
" " Ambach	18	—	R. D. Julius Lajos	10	—
Universim :	2702	63	" Alex. Gedeon	5	—
Ex oblati Cleri grem. non curati			A. R. D. Josephus Mérő	15	—
Excllmus D. Episcopus	5000	—	R. D. Ernestus Hardy	5	—
Venerabile Capitulum	2000	—	" Gabriel Gere	3	—
Ecclesia Cathedralis	200	—	" Nicolaus Gebauer	10	—
Legatum J. S eicher	1000	—	" Ludv. Horváth	10	—
A. R. D. Sigism. Pártos	2	—	" Ladisl. Bencze	10	—
" Joan. Kulcsár	5	—	" Joan. Rumsauer	10	—
R. D. Colom. Békefy	1	—	" Car. Fejes	5	—
" Christoph. Péhm	3	—	" Joseph. Györkös	5	—
" Rudolphus Kiss	4	—	" Joan. Sperai	25	—
" Franc. Paulay	2	—	" Georg. Hajós	5	—
Rssmus D. St. Késmárky	20	—	" Aloys. Wagner	6	—
			" Victor Perr	2	—
			" Fran. Ákos	10	—
			N. N.	118	84
Lat. :	8237	—	Universim :	8591	84

Ex oblati parochiarum	Summa		Ex oblati parochiarum	Summa	
	Cor.	f.		Cor.	f.
Abaliget	50	—	Translata :	2062	17
Alsómocsolád	26	60			
Apar	10	30	Dunaszekcső	97	—
Babarcz	27	48	Égerág	39	53
Bakonya	24	—	Értény	24	—
Bár	25	—	Fadd	46	99
Baranyabán	105	—	Feked	29	82
Baranyakisfalud	17	60	Felsőireg	42	—
Baranyaszentgyörgy	32	—	Felsőmindszent	52	48
Baranyaszentistván	19	—	Felsőnyék	20	22
Baranyavár	45	—	Felsőszentmárton	32	—
Báta	61	85	Garé	18	60
Bátaszék	78	43	Gödre	43	—
Bedeg	26	50	Görcsöny	70	—
Bellye	17	—	Grábócz	10	04
Beremend	65	—	Gyulaj	55	31
Berkesd	418	—	Gyűd	30	—
Bikal	41	—	Harcz	36	40
Bizovac	20	—	Harkanovci	59	—
Bogdása	27	60	Herczegszőlős	63	70
Bonyhád	18	71	Hetvehely	37	02
Bonyhádvarasd	55	57	Himesháza	55	94
Bölcske	22	—	Hird	27	50
Brodjanci	47	80	Hosszuhetény	180	—
Bükkösd	40	—	Hőgyész	78	—
Čepin	42	—	Ibafa	46	84
Czikó	49	23	Izsép	37	—
Darázs	42	33	Kajdacs	8	44
Dályok	70	—	Kakasd	120	—
Dárda	24	—	Kánya	35	54
Diósberény	22	—	Kárász	43	—
Donji-Miholjac	150	—	Keszű	45	42
Dombóvár	125	20	Kisasszonyfa	32	86
Döbrököz	122	32	Kisdorog	100	—
Dunaföldvár	43	65	Kiskőszeg	27	—
Dunakömlőd	50	—	Kisszékely	32	—
			Kistengelicz	48	—
Lat. :	2062	17	Lat. :	3786	92

Ex oblati parochiarum	Summa		Ex oblati parochiarum	Summa	
	Cor.	f.		Cor.	f.
Translata :	3786	82	Translata :	5769	19
Kisvaszar	16	—	Nagyvejke	16	—
Kocsola	12	—	Nak	72	02
Koppányszántó	140	—	Németbóly	94	—
Köblény	19	91	Németi	67	—
Kővágószőlős	82	56	Németkér	40	05
Kurd	68	55	Németmárok	45	40
Lakócsa	36	58	Olasz	29	50
Lánycsók	35	73	Ozora	76	—
Lapáncsa	22	38	Pári	10	—
Laskafalu	212	—	Paks	62	—
Lengyel	26	—	Pálfa	15	—
Lippó	40	—	Palotabozsok	62	—
Lovászhetény	15	50	Pécs székesegyház	152	50
Lócs	163	—	„ belváros	188	50
Magyarhertelend	23	—	„ budai külv.	172	—
Magyarkeszi	45	—	„ szigeti külv.	729	—
Magyarszék	25	34	„ bányatelep	37	—
Magyarszentiván	38	80	Pécsvárad	50	—
Majs	59	85	Pellérd	115	—
Mágocs	67	33	Pélmonostor	51	—
Máriakéménd	53	54	Petrijevci	121	—
Marijanci	80	10	Pinczehely	39	01
Mecsekjánosi	23	—	Podgajci	46	—
Mecsekszabolcs	52	08	Püspökbogád	506	86
Miszla	13	22	Püspöklak	40	—
Mohács ad s. Cruc.	198	—	Püspöknádasd	30	—
Mohács ad s. Mich.	156	—	Püspökszenterzsébet	55	28
Mozsgó	40	—	Püspökszentlászló	99	—
Mözs	45	—	Ráczmecske	11	10
Mucsi	25	—	Ráczpetre	100	40
Nagybicsérd	20	20	Rácztöttös	37	74
Nagykónyi	54	70	Ráczváros	37	84
Nagymányok	20	—	Radikovci	60	—
Nagynyárád	52	—	Regöly	69	92
Lat. :	5769	19	Lat. :	9107	31

Ex oblati parochiarum	Summa		Ex oblati parochiarum	Summa	
	Cor.	f.		Cor.	f.
Translata :	9107	31	Translata :	10476	24
Sásd	50	—	Tengőd	26	10
Siklós	35	80	Tevel	20	—
Siklósbodony	29	—	Tolna	132	78
Simontornya	21	50	Vajszló	22	—
Sióagárd	33	—	Valpovo	37	—
Sljivoševci	80	—	Várdomb	9	40
Somberek	46	—	Vásárosdombó	78	45
Sumony	20	—	Veliškovci	62	50
Szabadszentkirály	30	—	Véménd	36	—
Szajk	35	94	Viljevo	51	—
Szakadát	33	—	Villány	41	74
Szakály	51	95	Vókány	17	30
Szakcs	53	48	Vörösmart	10	—
Szalatnak	16	—	Závod	65	12
Szálka	27	—	Zomba	29	72
Szászvár	85	—			
Szebény	43	—	Universim :	11115	35
Szekszárd-ujváros	102	—	Census interc.	4209	80
Szekszárd-belváros	243	—			
Szentdienes	47	—	Recapitulatio.		
Szentlászló	20	—	Fundat. perpet.	2702	63
Szentlőrincz	71	56	Obl. Cleri grem.	8591	84
Szigetvár	138	—	Obl. Parochiarum	11115	35
Tamási	56	70	Census interc.	4209	80
Lat. :	10476	24	Summa totalis :	26619	62

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31. Dec. a. 1918.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO

obolorum pro prelo catholico.

A. 1918.

Ex oblati parochiarum	K	f	Ex oblati parochiarum	K	f
			Translata :	1971	27
Abaliget	40	—	Dályok	40	—
Alsómocsolád	22	—	Dárda	100	—
Apar	24	50	Decs	20	80
Babarcz	48	57	Diósberény	16	—
Bakonya	64	—	Donji-Miholjac	56	—
Bár	41	—	Dombóvár	121	12
Baranyabán	574	72	Döbrököz	35	—
Baranyakisfalud	45	70	Dunaföldvár	124	71
Baranyaszentgyörgy	30	—	Dunakömlőd	50	—
Baranyaszentistván	41	40	Dunaszekcső	50	—
Baranyavár	42	—	Egerág	31	17
Báta	27	35	Értény	23	—
Bátaszék	70	—	Fadd	41	93
Bedeg	45	—	Feked	27	03
Bellye	100	—	Felsőireg	20	—
Beremend	136	—	Felsőmindszent	86	54
Berkesd	164	—	Felsőnyék	63	—
Bikal	60	—	Felsőszentmárton	15	—
Bogdás a	120	—	Garé	26	76
Bonyhád	28	97	Gödre	43	—
Bonyhádvarasd	101	—	Görcsöny	40	—
Bölcske	30	—	Grábóc	20	—
Bükkösd	23	—	Gyulaj	53	19
Czikó	72	06	Gyüd	10	—
Darázs	20	—	Harcz	50	—
Lat. :	1971	27	Lat. :	3135	52

Ex oblati parochiarum	K	f	Ex oblati parochiarum	K	f
Translata :	3135	52	Translata :	6040	19
Herczegszőlős	69	—	Magyarszék	53	—
Hetvehely	40	82	Magyarszentiván	63	75
Himesháza	103	70	Majs	100	—
Hird	14	—	Mágocs	342	11
Hosszúhetény	75	—	Máriakéménd	7	10
Hőgyész	275	—	Mecsekjánosi	25	—
Ibafa	80	38	Mecsekszabolcs	29	47
Izsép	17	10	Miszla	19	63
Kajdacs	40	—	Mohács külv.	300	09
Kakasd	288	—	Mohács belv.	377	—
Kánya	46	87	Mozsgó	100	—
Kárász	30	—	Mözs	40	—
Keszü	53	42	Mucsi	33	—
Kisasszonyfa	35	—	Nagybicsérd	22	—
Kisdorog	50	—	Nagykónyi	57	—
Kiskőszeg	92	80	Nagymányok	16	50
Kisszékely	20	—	Nagynyárád	110	—
Kistengelicz	20	—	Nagyvejke	50	—
Kisvaszar	27	30	Nak	126	—
Kocsola	45	—	Németbóly	300	—
Koppányszántó	140	—	Németi	50	—
Köblény	46	36	Németkér	42	60
Kővágószőlős	233	—	Németmárok	17	—
Kurd	60	—	Olasz	47	90
Lakócsa	22	68	Ozora	45	—
Lánycsók	131	30	Pári	10	—
Lapánca	287	—	Paks	220	03
Laskafalu	305	—	Pálfa	17	—
Lengyel	20	—	Palotabozsok	300	—
Lippó	57	50	Pécs székesegyház	102	—
Lovászhetény	40	14	„ belváros	100	—
Lőcs	50	—	„ budai külv.	403	—
Magyarhertelend	24	30	„ szigeti külv.	202	62
Magyarkeszi	64	—	„ bányatelep	25	—
Lat.:	6040	19	Lat.:	9793	99

Ex oblati parochiarum	K	f	Ex oblati parochiarum	K	f
Translata :	9793	99	Translata :	11827	25
Pécsvárad	226	—	Szekszárd-belváros	307	—
Pellérd	82	—	Szentdienes	80	—
Pélmonostor	163	48	Szentlászló	101	—
Pinczehely	45	06	Szentlőrincz	50	—
Püspökbogád	100	—	Szigetvár	129	—
Püspöklak	10	—	Tamási	53	10
Püspöknádasd	20	—	Tengőd	77	—
Püspökpuszta	40	—	Tevel	24	—
Püspökszenterzsébet	58	86	Tolna	80	—
Püspökszentlászló	200	—	Vajszló	46	50
Ráczmecske	22	30	Valpovo	15	—
Ráczpetre	56	43	Várdomb	16	—
Rácztőttös	49	26	Vásárosdombó	213	76
Ráczváros	27	08	Véménd	100	—
Radikovci	20	—	Viljevo	40	—
Regöly	93	—	Villány	40	—
Sásd	102	60	Vókány	12	50
Siklós	28	86	Vörösmart	216	—
Siklósbodony	10	—	Závod	28	10
Simontornya	100	—	Zomba	35	—
Sióagárd	23	—			
Somberek	22	—	Summa :	13491	21
Sumony	40	—			
Szabadszentkirály	70	—			
Szajk	20	—			
Szakadát	50	66			
Szakály	68	44	Excell.D.Episcopus	10000	—
Szakcs	60	63	Hanny Gabriel	1000	—
Szalatnak	10	—	Distr. Pécsvárad	149	—
Szálka	33	—	N. N.	36	45
Szászvár	100	—	Dr. Mosonyi D.	23	34
Szebény	25	60			
Szekszárd-ujváros	55	—	Summa totalis :	24700	—
	11827	25			

Datum Quinque—Ecclesiis 31. Dec. a. 1918.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum S. Missionis Africanæ, et Custodum S. Sepulchri pro a. 1918. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.		Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
			Translata :	390	—
Illmus D. Steph. Szeifricz	40	—	A. R. D. Otto Szönyi	5	—
" Gabriel Hanny	40	—	" Stephanus Sipos	5	—
" Josephus Wurster	40	—	" Adalbertus Jakab	6	—
" Julius Wajdits	40	—	R. D. Julius Lajos	2	—
Rssmus Aloysius Döbrössy	20	—	A. R. D. Josephus Mérő	15	—
" Ludovicus Szilvek	20	—	R. D. Steph. Cserti	5	—
" Adalbertus Igaz	20	—	" Andr. Czindery	5	—
" Dionysius Mosonyi	40	—	" Ernestus Hardy	5	—
" Franciscus Romaisz	20	—	" Gabriel Gere	4	—
" Josephus Rézbányay	20	—	" Nicolaus Gebauer	10	—
" Josephus Magenheim	5	—	" Ludovicus Horváth	10	—
" Steph. Késmárky	10	—	" Ladislaus Bencze	5	—
" Sigism. Gyömöre	40	—	" Joan. Rumsauer	5	—
A. R. D. Sigism. Pártos	2	—	" Carolus Fejes	5	—
" Joannes Kulcsár	5	—	" Josephus Györkös	5	—
R. D. Colom. Békefy	1	—	" Joan. Sperai	25	—
" Franc. Paulay	2	—	" Georgius Hajós	5	—
A. R. D. Alexander Mándoky	5	—	" Aloys. Wagner	6	—
R. D. Sigism. Kápolnai	5	—	" Victor Perr	2	—
A. R. D. Steph. Szentkirályi	5	—	" Franc. Ákos	5	—
" Steph. Komócsy	10	—			
Lat. :	390	—	Lat. :	525	—

Ex oblati parochiarum	Pro Miss.		Pro Custod.		Ex oblati parochiarum	Pro Miss.		Pro Custod.	
	cor.	f.	cor.	f.		cor.	f.	cor.	f.
Abaliget	15	—	10	—	Translata :	740	96	330	33
Alsómocsolád	5	15	5	—					
Apar	15	—	5	—	Dunaszekcső	20	—	32	—
Babarcz	10	50	2	—	Egerág	19	68	6	—
Bakonya	8	—	8	—	Értény	13	50	9	—
Bár	8	60	11	40	Fadd	11	80	5	—
Baranyabán	11	6	20	—	Feked	3	—	3	—
Baranyakisfalud	3	40	8	50	Felsőireg	20	—	10	—
Baranyaszentgyörgy	5	—	6	—	Felsőmindszent	29	—	2	50
Baranyaszentistván	8	—	5	—	Felsőnyék	11	60	4	—
Baranyavár	20	—	20	—	Felsőszentmárton	20	—	8	—
Báta	15	07	10	—	Garé	6	92	4	—
Bátaszék	18	60	5	—	Gödre	5	—	10	—
Bedeg	6	80	6	—	Göröcsöny	20	—	5	—
Bellye	8	—	3	—	Grábóc	2	90	2	—
Beremend	15	—	5	—	Gyulaj	12	80	23	40
Berkesd	70	—	15	—	Gyűd	6	—	—	—
Bikal	8	—	4	—	Harcz	7	68	10	—
Bizovac	20	—	10	—	Harkanovci	10	—	10	—
Bogdása	15	—	4	—	Herczegszőlős	25	—	12	—
Bonyhád	6	60	2	—	Hetvehely	6	—	8	—
Bonyhádvarasd	38	40	—	—	Himesháza	18	16	16	—
Bölcske	7	—	5	—	Hird	4	—	2	—
Brodjanci	18	—	15	—	Hosszuhetény	31	—	5	—
Bükkösd	10	26	17	30	Högyész	36	60	4	—
Čepin	25	—	15	—	Ibafa	12	36	6	—
Czikó	9	78	3	13	Izsép	5	—	20	25
Darázs	20	—	10	—	Kajdacs	5	—	6	—
Dályok	20	—	10	—	Kakasd	26	20	10	—
Dárda	45	—	5	—	Kánya	8	49	4	—
Diósberény	7	—	7	—	Kárász	6	—	10	—
Donji-Miholjac	27	—	10	—	Keszü	10	10	13	—
Dombóvár	84	14	7	—	Kisasszonyfa	12	58	5	—
Döbrököz	15	—	—	—	Kisdorog	33	20	5	—
Dunaföldvár	10	—	51	—	Kiskőszeg	8	—	5	—
Dunakömlőd	6	66	10	—	Kisszekely	5	—	6	—
					Kistengelicz	22	—	5	—
Lat. :	740	96	330	33	Lat. :	1235	53	616	48

Ex oblati parochiarum	Pro Miss.		Pro Custod.		Ex oblati parochiarum	Pro Miss.		Pro Custod.	
	cor.	f.	cor.	f.		cor.	f.	cor.	f.
Translata :	1235	33	616	48	Translata :	1879	05	964	48
Kisvaszar	3	—	2	—	Nagyvejke	25	—	4	—
Kocsola	10	—	4	—	Nak	12	—	10	—
Koppányszántó	15	41	10	—	Németbóly	80	—	25	—
Köblény	14	—	3	—	Németi	30	—	6	—
Kővágószőlős	38	—	20	—	Németkér	30	—	10	—
Kurd	14	—	10	—	Németmárok	13	—	3	—
Lakócsa	4	—	15	—	Olasz	13	—	10	—
Lánycsók	12	11	5	—	Ozora	40	—	10	—
Lapáncsa	7	—	5	76	Pári	14	—	10	—
Laskafalu	65	—	10	—	Paks	80	—	31	90
Lengyel	6	—	5	—	Pálfa	4	—	5	—
Lippó	20	—	4	—	Palotabozsok	33	21	8	88
Lovászhetény	13	—	4	—	Pécs székesegyház	24	40	25	—
Lőcs	23	—	10	—	„ belváros	32	80	7	—
Magyarhertelend	20	—	10	—	„ budai külv.	23	50	20	—
Magyarkeszi	21	80	10	—	„ szigeti külv.	170	—	130	10
Magyarszék	16	28	7	—	„ bányatelep	5	—	5	—
Magyarszentiván	15	42	30	—	Pécsvárad	24	—	8	—
Majs	10	—	30	—	Pellérd	70	—	3	—
Mágocs	66	—	10	—	Pélmonostor	20	—	10	—
Máriakéménd	3	10	5	20	Petrijevci	80	—	40	—
Marijanci	35	—	—	—	Pinczehely	12	40	10	—
Mecsekjánosi	7	—	—	—	Podgajci	10	—	5	—
Mecsekszabolcs	7	60	5	—	Püspökbogád	30	—	10	—
Miszla	7	—	4	—	Püspöklak	330	—	5	—
Mohács ad s. Cruc.	27	70	32	54	Püspöknádasd	20	—	5	—
Mohács ad s. Mich.	40	—	42	—	Püspökpuszt	10	—	10	—
Mozsgó	4	—	4	—	Püspökszenterzsébet	6	—	15	—
Mözs	15	—	10	—	Püspökszentlászló	20	—	25	—
Mucsi	8	—	7	—	Ráczmecske	7	42	1	—
Nagybicsérd	48	—	10	—	Ráczpetre	20	29	24	13
Nagykónyi	6	—	8	—	Rácztöttös	15	52	11	21
Nagymányok	7	10	3	50	Ráczváros	17	50	11	60
Nagynyárad	34	—	12	—	Radikovci	12	—	16	—
Lat. :	1879	05	964	48	Lat. :	3214	09	1495	30

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.		Pro Custod.		Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.		Pro Custod.	
	cor.	f.	cor.	f.		cor.	f.	cor.	f.
Translata :	3214	09	1495	30	Translata :	3776	35	1863	56
Regöly	40	80	30	—	Tengőd	4	—	3	—
Sásd	10	84	10	—	Tevel	20	—	10	—
Siklós	59	26	77	26	Tolna	20	46	10	—
Siklósbodony	8	—	6	—	Vajszló	4	28	4	—
Simontornya	3	60	10	—	Valpovo	16	—	10	—
Sióagárd	54	—	10	—	Várdomb	3	60	2	40
Šljivoševci	26	—	10	—	Vásárosdombó	34	88	15	—
Somberek	7	—	6	—	Veliškovci	100	—	10	—
Sumony	20	—	15	—	Véménd	27	—	10	—
Szabadszentkirály	20	20	3	—	Viljevo	40	—	25	—
Szajk	11	84	3	—	Villány	80	—	20	—
Szakadát	4	—	3	—	Vókány	5	20	3	60
Szakály	42	11	45	72	Vörösmart	6	—	3	—
Szakcs	14	96	9	28	Závod	15	—	7	—
Szalatnak	6	—	2	—	Zomba	10	—	3	—
Szálka	28	—	3	—	Summa :	4162	77	1999	56
Szászvár	25	—	10	—					
Szebény	10	—	10	—					
Szekszárd-belváros	62	—	20	—					
Szekszárd-ujváros	7	—	10	—					
Szentdienes	6	—	8	—	Distr. Gödre	14	—	—	—
Szentlászló	10	—	30	—	Distr. Dunaföldvár	14	—	—	—
Szentlőrincz	13	—	10	—	Exobl. Cleri grem.	525	—	—	—
Szigetvár	40	15	20	—	Cath. Márton	—	—	60	—
Tamási	32	50	7	—	E censibus intercal.	835	87	18	79
Lat. :	3776	35	1863	56	Summa totalis :	5551	64	2078	35

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31. Dec. a. 1918.

Cancellaria Episcopalis.

KIVONAT

A PÉCSEGYHÁZMEGYEI ALAPITVÁNYI HIVATAL

1918.

ÉVI ZÁRSZÁMADÁSÁBÓL

A FŐTISZTELENDŐ

EGYHÁZMEGYEI PAPSÁGOT ÉRDEKLŐ PÉNZTÁRAKRÓL.

BEVÉTEL

Aggpapi

Tételszám	Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
				korona	fillér	korona	fillér
1	Január	1	1917. évi maradvány	211223	93	—	—
2	"	"	1918. " kamatok	—	—	9066	19
3	Decemb.	31	Értékpapírok kamatja	—	—	1233	20
Bevétel :				211223	93	10299	39
Kiadás :				—	—	10299	39
Maradvány :				211223	93	—	—
A 211223 kor. 93 fill. tőke fedezete :							
1. Telekkönyvileg biztosított kölcsönök				181323	93		
2. 4 ^o / _o magy. koronajáradék kötvények				11300	—		
3. 4 ² / ₁₀ ^o / _o egyes. államadóss. kötvények				18600	—		
Összesen :				211223	93		

pénztár 1918.

KIADÁS

Tételszám	Kelet	T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fillér	korona	fillér
1	Decemb. 31	Nyugdíjakra bevételezve a papi nyugdíjalap számadás 8. tétele alatt			10299	39
Összesen :				—	10299	39

PEL

BEVÉTEL

Papi nyugdíj-

Tételszám	Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
				korona	fill.	korona	fill.
1	Január	1	1917. évi maradvány	1221350	—	19519	37
2			1918. „ kamatok	—	—	25500	—
3	Április	20	Rézbányay János térítménye . . .			100	—
4	Decemb.	31	Dulánszky alap kamata	2500	—		
5	„	„	Walter hagyaték nasici v. t. részvény	200	—		
6	„	„	Egyh. tpt. részvényjegyzés . . .	200000	—		
7	„	„	„ alap. hivatal adománya há- borus segélyekre			4400	—
8	„	„	Aggpapi pénztár kamata			10299	38
9	„	„	Adományok, hagyományok . . .	9107	75	268	71
10	„	„	Járulékok			24129	74
11	„	„	Értékpapir kamatok			41604	—
12	„	„	Tőkésített kamatok	22793	98		
13	„	„	Bisčán Vitus el nem küld. nyugdíj			400	—
Bevétel :				1455951	73	126221	20
Kiadás :							
1	Decemb.	31	Egyhzm. tpzt. részvényjegyzésre .	200000	—	—	—
2			Walter hagyaték visszatérítés . .	4401	73	—	—
3			Nyugdíjak és egyéb	—	—	112361	71
Kiadás :				204401	73	112361	71
Maradvány :				1251550	—	13859	49
Tőke fedezete :							
1			Telekkönyvileg biztosított tőkék	112123	51		
2			Általános fedezeti alap értékpapirjai	235776	49		
3			Hadikölcsönkötvények	670000	—		
4			Magyar koronajáradék kötvények	17500	—		
5			Kath. ifjúságot pártoló egyesületi kötvény	1000	—		
6			Pécsi kath. körü kötvények	100	—		
7			Tisza szabályzási sorsjegy	600	—		
8			Pesti Hazai Első Takarékpénztár 4 ¹ / ₂₀ zlevél	6000	—		
9			Mágoicsvidéki Takarékpénztár részvény	200	—		
10			Dunántúl nyomda r. t. részvény	50	—		
11			Magy. Leszám. és Pénzváltóbank 4 ¹ / ₂₀ zlevél	6000	—		
12			Hungária Bank r. t. részvény	2000	—		
13			Egyházm. Takarékpénztár r. t. részvény	200000	—		
14			Szentlőrincz-Nasici vas. t. törzsrészvény	200	—		
Összesen :				1251550	—		

alap 1918.

KIADÁS

Tételszám	T á r g y	Illetmény há- borus segéllyel		Kiadás		Kifizetendő hátralék	
		korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
	A) Nyugdíjak :						
1	Holndonner Ferenc	2800	—	2600	—	200	—
2	Bisčan Vitus	2800	—	2600	—	200	—
3	Kiss Rezső	2600	—	2600	—	—	—
4	Kovács József	2800	—	2800	—	—	—
5	Sipos Imre	3300	—	3300	—	—	—
6	Csonka Nándor	2600	—	2600	—	—	—
7	Péhm Kristóf	2600	—	2600	—	—	—
8	Tóth Gyula	2800	—	2600	—	200	—
9	Kulcsár János	2700	—	2700	—	—	—
10	Szalczér Sándor	2800	—	2800	—	—	—
11	Bundalla Béla	2600	—	2600	—	—	—
12	† Haragó József	2600	—	2600	—	—	—
13	Zányi György	2800	—	2600	—	200	—
14	† Gianone Gyula	1800	—	1800	—	—	—
15	Szabó Imre	2800	—	2600	—	200	—
16	Bubregh Béla	2800	—	2800	—	—	—
17	Józics József	2891	58	2891	58	—	—
18	Paulay Ferenc	2600	—	2600	—	—	—
19	Pártos Zsigmond	3300	—	2700	—	600	—
20	Kuzmics József	2800	—	2400	—	400	—
21	Molnár Márton	2800	—	2600	—	200	—
22	† Rézbányay János	700	—	700	—	—	—
		58291	58	56091	58	2200	—
	B) Segélyek :						
1	Svercsics Domonkos	1200	—	1000	—	200	—
2	Budánovich Vince	466	66	466	66	—	—
3	Hetényi Alajos	899	94	899	94	—	—
		2566	60	2366	60	200	—
	C) Kikötött kamatok :						
1	Szeifricz István 307900 K. után	18395	—	18000	—	395	—
2	Glaser Mária 10000 K. „	615	—	410	—	205	—
3	Némedy Emma 10000 K. „	675	—	675	—	—	—
4	László Teréz 528928 K. „	324	89	324	89	—	—
5	Szabó Julianna 248721 K. „	152	97	101	98	50	99
6	Lieber Anna 22854K. „	948	—	903	—	45	—
7	Radó Dezső 8000 K. „	800	—	400	—	400	—
		21910	86	20814	87	1095	99
	D) Különfélék:						
1	Walter hagyatéki költségek	125	—	125	—	—	—
2	Illeték	26	70	26	70	—	—
3	Kamat leírás 20440173 K. után	10142	98	10142	98	—	—
4	Tőkésített kamatok	22793	98	22793	98	—	—
		33088	66	33088	66	—	—
	Összesen :	115857	70	112361	71	3495	99

BEVÉTEL

Tanitói

Tételszám	K e l e t		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
				korona	fill.	korona	fill.
1	Január	1	1917. évi maradvány . . .	68000		2006	05
2	"	"	1918. „ kamatok . . .			3400	—
3	Decemb.	31	Tőkésített kamatok . . .	3000	—	—	—
Bevétel :				71000	—	5406	05
Kiadás :						3890	—
Maradvány :				71000	—	1516	05
A tőke fedezete :							
Az általános fedezet értékpapirjai . . .				71000	—		

A tisztelendő plébánia hivatalokat felkéri pécsegyházmegyei alapítványi hivatal: ha netán a nyugdíjasok közül valaki elhal, azt a hivatallal közölni sziveskedjenek.

nyugdíj alap 1918.

KIADÁS

Tételszám	Kelet	T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
1	Decemb. 31	Nyugdíjakra	—	—	890	—
2	„ „	Tőkésített kamatok	—	—	3000	—
Összesen :			—	—	3890	—

Névjegyzéke

a tanítói nyugdíjalap illetményeseinek

Sorszám	N é v	Illetmény		Kiadás		Kifizetendő hátralék	
		korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
I. osztály.							
1	özv. Csizmadia Alajosné	200	—	200	—	—	—
2	Petz András	150	—	150	—	—	—
3	özv. Kerner Jánosné	100	—	100	—	—	—
4	özv. Szekeres Ágostonné	150	—	100	—	50	—
5	özv. Kapossy Györgyné	150	—	100	—	50	—
II. osztály.							
6	Schmeller József	105	—	70	—	35	—
7	özv. Goszmann Ádámné	70	—	—	—	70	—
8	Szondy Alajos	70	—	70	—	—	—
Segély.							
9	özv. Schunk Józsefné	100	—	100	—	—	—
Összesen :		1095	—	890	—	205	—

Pécsi magyar kath. egyetem 1918.

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1917. évi maradvány	97015	73	—	—
		1918. „ kamatok	—	—	4838	28
Auguszt.	28	Scholcz Gyula adománya	300	—	5	13
Novemb.	23	Bonyhádi esp. kerül. adománya	8	—	—	04
			97323	73	4843	45
		Tőkésített kamatok	4843	45	4843	95
Decemb.	31					
		Összesen :	102167	18	—	—
		A tőke fedezete :				
		Az általános fedezeti alap érték-				
		papirjai	101917	18		
		Pécsi kath. körü költség	250	—		
		Összesen :	102167	18		

Pécs, 1918. december hó 31.

Ábrahám Gyula s. k.
igazgató.

Müllherr Ferenc s. k.
h. igazgató.

Ezen számadásokat átvizsgáltuk, s a főkönyvekkel és a naplókkal egyezőknek és helyeseknek találtuk.

Pécs, 1918. december hó 31.

Dr. Igaz Béla s. k.
számv. kanonok.

Romaisz Ferenc s. k.
számv. kanonok.